

Upravnstvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon štev. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392.

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30 din.
Za inozemstvo 50 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisni se ne vračajo.

Diplomatska ofenziva velesil osi

O veliki diplomatski ofenzivi velesil osi na evropskem prostoru smo na tem mestu v zadnjem času že večkrat pisali. Ker je ta ofenziva še vedno v teku ter si obiski in razgovori v okviru italijansko-nemške diplomatske akcije slede tako rekoč že z bliskovito naglico, moramo prejšnje slike dopolniti z novimi, da bo pregled tem bolj jasn.

Vse kaže, da je prvi del novejših diplomatske ofenzive velesil osi dosegel svoj višek s sovjetskimi obiskom v Berlinu v dneh od 12. do 14. t. m. Mnogi poučeni opazovalci smatrajo ta del skupne akcije Berlina in Rima, ki ga med drugim označujejo brennerski in florentinski razgovori med Hitlerjem in Mussolinijem ter podpis tako znanega »trojnega pakta« med Nemčijo, Italijo in Japonsko, kot pripravljeno fazo. Sedaj naj bi sledil drugi del italijansko-nemške diplomatske delavnosti, ki naj bi bil bolj konkreten, bolj razgiban in znabitvi tudi že zaključnega značaja, v kolikor gre za uresničenje prvega neposrednega cilja vseh teh akcij: združenje Evrope pod vodstvom velesil osi.

Seveda si te združene Evrope ne smemo že sedaj zamišljati kot končni obraz naše celine. Tega tudi v Berlinu in Rimu ne trde. Po pisanju italijanskih in nemških listov izhaja neposredna potreba po čim prejšnji strnitvi vse Evrope v en sam gospodarski, politični in tudi vojaški blok predvsem iz trenutnih vojnih potreb velesil osi, to se pravi iz njunega skupnega vojnega stremeljenja po popolnem izločenju Anglije in njene vpliva z vseh predelov evropskega kontinenta. To naj bi bil uvod v nadaljevanje njune skupne borbe proti tako zvanim imperialnim pozicijam Velike Britanije, začenši z onimi v neposredni evropski bližini, v Sredozemlju in na ozemlju severne Afrike, torej od Gibraltarja in Maroka pa tja do Dardanel, Prednje Azije in Sueškega kanala. Zdi se, da je cilj te velikopotezne akcije še prav posebej ves tako zvani »medkontinentalni prostor« Bliznjega vzhoda, področje, kjer se stikajo trije kontinenti: Evropa, Azija in Afrika.

Glede na vojno ter glede na položaj, ki ga v tem predelu še vedno zavzema Velika Britanija, je samo po sebi razumljivo, ako so strateški in vojaški nagibi trenutno odločilnejši za sedanjo diplomatsko ofenzivo velesil osi od vseh drugih, zlasti onih o dokončni povojni ureditvi evropskega prostora. Tako čitamo na primer v berlinskem listu »Deutsche Allgemeine Zeitung«, da je »nova evropska ureditev dejansko predvsem funkcija vojne vodstva«, da je torej njeno snovanje neposredno odvisno predvsem od trenutnih vojnih potreb velesil osi, ki morata odsej računati le s strnjeno in v en sam blok trdno povezano Evropo, da moreta uspešno nadaljevati svojo borbo proti Veliki Britaniji na vseh njenih področjih.

Se bolj izrazito je glavni cilj sedanje diplomatske aktivnosti velesil osi Rim-Berlin prikazal znani italijanski publicist Ansaldo v turinskem listu »Gazzetta del Popolo« dne 17. t. m. Ansaldo je namreč mnenja, da želi os »zgraditi okrog italijansko-nemškega jedra diplomatskega sistema, ki naj bi po vseh bolj ali manj tesnega sodelovanja obsegal vse evropske države in ki naj bi ojačal na eni strani vezi, ki že obstoje med osjo in Rusijo, na drugi pa tudi one med Rusijo in Japonsko.« To bi omogočilo nastanek tako zvanega »evrazijskega bloka«, piše Ansaldo, »katerega člani sodelujejo z osjo in ki pridvsem niso izpostavljeni angleškimi intrigam«, tako da bi končno nastala iz tega »koalicija onih držav, katerih neposredni interes je, da izgine angleški imperij in da preneha izkoriščanje sveta po Angliji.« To protianglijsko ozadje nove koalicije držav, ki naj bi obsegala predvsem vse Evropo, po možnosti pa tudi vso Azijo s sodelovanjem Rusije, je torej v italijansko-nemških zamislih poudarjeno kot naravna posledica skupne borbe velesil osi proti Veliki Britaniji.

Zdi se, da v Angliji s tem dejstvom računajo, ker v glavnem tako tudi sami presojajo sedanjo diplomatsko delavnost Berlina in Rima. Po mnenju Londona služijo vse sedanje diplomatske poteze osi kot priprave za veliki bojni načet. Katerega prva faza naj bi se izvršila s skupnim italijansko-nemskim in zavezniškimi vojaškim pritiskom na Grčijo, verjetno preko Bolgarije, medtem ko naj bi istočasno izvršila tudi Španija svoj sunek proti Gibraltarju. Pomen ruskega činitelja za izvedbo tega načrta sta Italija in Nemčija že upoštevali, kakor je to pokazal Molotovljev obisk v Berlinu. Za kakšno stališče pa se je glede izvedbe tega načrta odločila Rusija, se bo široki javnosti verjetno pokazalo šele ob njegovem izjavljanju.

Med tem se moramo zadovoljiti z za-
beležbo vseh novejših in najnovejših

Madžarska se je pridružila trozvezi

Včeraj sta grofa Teleki in Csaky podpisala na Dunaju protokol o priključitvi Madžarske k berlinski pogodbi med Nemčijo, Italijo in Japonsko — Pričakujejo tudi pristop Rumunije, Slovaške in Španije

Berlin, 20. nov. br. (DNB). Madžarska je danes kot prva izmed evropskih držav pristopila k berlinski trozvezi, ki so jo 27. septembra 1940 sklenile totalitarne velesile Nemčija, Italija in Japonska. Na Dunaju je bil namreč danes v starodavnem dvorcu Belvederu podpisan protokol, s katerim se je Madžarska priključila trozvezi. Za to priliko so se na Dunaju zbrali poglavar nemške države in kancelar Adolf Hitler, nemški zunanji minister von Ribbentrop, italijanski zunanji minister grof Ciano, madžarski ministrski predsednik grof Teleki, zunanji minister grof Csaky, japonski veleposlanik v Berlinu Saburo Kuruzo in druge ugledne diplomatske osebnosti, pa tudi veliko število inozemskih in domačih novinarjev iz Berlina, Rima in Budimpešte.

Ribbentrop in Ciano sta se pripeljala na Dunaj že sredi, davi pa je prišel iz Berlina še japonski veleposlanik Kuruzo. Skoraj istočasno sta se iz Budimpešte s posebnim vlakom pripeljala madžarski ministrski predsednik grof Teleki in zunanji minister grof Csaky, ki ju je sprejel na vzhodnem kolodvoru nemški zunanji minister von Ribbentrop. Razen tega so ju pozdravili tudi drugi zastopniki nemške države, stranke in nemške armade z dunajskim državnim namestnikom Baldurjem von Schirachom na čelu. Ko je častna četa iz-

kazala madžarskima gostoma vojaško čast, ju je nemški zunanji minister pospremlil v hotel Bristol, kjer jima je bilo dodeljeno bivališče.

Hkrati s madžarskim ministrskim predsednikom ter zunanjim ministrom je prišel na Dunaj tudi nemški poslanik v Budimpešti von Erdmannsdorff. Prav tako je prišel na Dunaj tudi madžarski poslanik v Berlinu pl. Sztojaj.

Med tem so se že pred 11. uro pričeli zbirati v avdienci dvorani dvorca Belvedere novinarji in diplomati od vseh strani.

Hitlerjev prihod

Ob 11. se je pripeljal na Dunaj tudi Hitler, ki so ga na postaji pričakovali in pozdravili državni namestnik Dunaja Baldur von Schirach, zunanji minister von Ribbentrop in šef vrhovnega poveljstva nemških vojskih sil maršal Keitel. Vest, da je Hitler prišel na Dunaj, se je bliskovito razširila po vsem mestu in se je minuto po 11. uri pred hotelom Imperialom že pričela zbirati tisočglava množica. Ko se je Hitler pripeljal s postaje v hotel, so ga ljudje sprejeli z ogromnimi manifestacijami. Množica je državnega poglavarja s svojim navdušenjem pripravila do tega, da se je ponovno pojavil na balkonu.

Besedilo protokola

Protokol je bil svečano podpisan in je stopil takoj v veljavo

Pol ure pozneje so se pojavili v avdienci dvorani Belvedera Ribbentrop, Ciano, Teleki, Csaky in Kuruzo. Zavzeli so svoja mesta ob dolgi konferenčni mizi, pred katero se je zbralo nekaj sto novinarjev in diplomatov. Zunanji minister Ribbentrop, ob katerega levici je sedel grof Ciano, je takoj povzel besedo in izjavil:

»Ekselence, gospodje! Čast imam, da tu na Dunaju pozdravim zastopnika sil, povezanih s trojnim paktom, kraljevega italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana in carskega japonskega veleposlanika Kuruzo.

Madžarska je kot prva sila izrazila svojo pripravljenost in željo, da bi smela pristopiti k trozvezi. Nemčija, Italija in Japonska so na to željo pristale in se izrazile pripravljene, sprejeti Madžarsko kot prvo državo v zvezo.

Zastopnika madžarske vlade sta prispeela danes na Dunaj. Sprito tega imam čast, da izrazim ministrskemu predsedniku Madžarske grofu Telekiju in zunanjemu ministru grofu Csakyju najpriskrnejšo dobrodošlico tudi v imenu zastopnikov naših dveh zveznih vlad, Italije in Japonske.

Sedaj prosim poslanika Schmieda, da prečita besedilo protokola o pristopu Madžarske k paktu, ki ga bomo nato podpisali.

Poslanik dr. Schmied je tako prečital besedilo protokola, ki se glasi:

Vlade Nemčije, Italije in Japonske na

diplomatskih akcij velesil osi. V sklop te njune velikopotezne diplomatske delavnosti spadajo v zadnjih dneh mimo nove izmenjave misli med italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano in nemškimi državniki po Molotovljevem obisku v Berlinu predvsem razgovori v Berchtesgadenju med Ciano, Ribbentropom in španskim zunanjim ministrom Senerjem 18. in 19. t. m. V neposredni zvezi s temi razgovori smo iz objave sofijske vlade izvedeli tudi za izmenjavo misli med kancelarjem Hitlerjem in bolgarskim kraljem Borisom v soboto ali nedeljo. Kot nadaljevanje berchtesgadenskih razgovorov, ki so spričo navzočnosti španskega zunanjega ministra veljali predvsem zapadni Evropi, zapadnemu Sredozemlju in zapadnemu delu severne Afrike, pa so se večeraj začeli na Dunaju znabitvi še važnejši razgovori obeh zunanjih ministrov velesil osi z madžarskima državnikoma grofom Telekiem in grofom Csakyjem. Pomembnost teh razgovorov je močno poudaril kancelar Hitler s svojo osebno navzočnostjo.

Kot glavni rezultat dunajskih razgovorov, posvečenih predvsem aktualnim vprašanjem Podunavja in Balkana, je že sedaj znan pristop Madžarske k tako zvanemu »trojnemu paktu«. Ta dogodek ni nikogar presenetil, saj je Madžarska že leta sem proglasila svojo solidarnost z velesilama osi. Dunajski razgovori bodo še te dni izpopolnjeni z obiskom rumunskega državnega voditelja generala Antonescu v Berlinu. Tudi Rumunija je dejansko že vključena v sistem osi.

Nerešeno poglavje za nadaljnje akcije velesil osi je sedaj še Francija, vendar pa se že napovedujejo tudi v tej smeri novi stiki in razgovori z vichyjskimi predstavniki. Več kot verjetno pa je, da se bo diplomatska akcija velesil osi nadaljevala še tudi preko tega okvira.

eni in vlada Madžarske na drugi strani so po svojih pooblaščenih zastopnikih ugotovile:

Čl. 1. Madžarska pristopa k trojnemu paktu, ki je bil med Nemčijo, Italijo in Japonsko sklenjen in podpisan v Berlinu 27. septembra 1940.

Čl. 2. Kolikor bodo skupne tehniške komisije, kakor jih določa čl. 4. trojnega pakta, obravnavale vprašanja, ki zadevajo tudi interese Madžarske, bodo k razpravi teh komisij pozvani tudi njeni zastopniki.

Čl. 3. Besedilo trojnega pakta je priloženo pričujočemu protokolu, ki je sestavljen v nemščini, italijansko, japonsko in madžarsko. Vsako besedilo velja za original. Protokol se uveljavi s podpisom.

V potrditev tega so pooblaščen zastop-

Ribbentrop o namenu trojnega pakta

Nemški zunanji minister napoveduje, da bodo še druge države sledile madžarskemu zgledu

Kot poslednji izmed državnikov se je znova oglašil zunanji minister Ribbentrop, ki je izjavil:

Pristop Madžarske k trojnemu paktu je s tem dovršen. Namen trojnega pakta in držav, ki so z njim povezane, je trojen:

1. Ustvaritev pravičnejšega svetovnega reda in njegova stabilizacija za čim daljšo dobo.

2. Napoved borbe proti vsem vojnim hujškam in vsaki sili, ki je za razširjenje vojne in proti miru.

3. Združitve držav z namenom, da se čimprej obnovi svetovni mir.

Madžarska se je s temi smotri trojnega pakta izrazila solidarno kot prva država in zato jo pozdravljamo tudi v imenu zastopnikov Italije in Japonske z največjim zadovoljstvom kot našo prvo sodelnico. Druge države bodo sledile njenemu zgledu. Nepreklicni sklep držav, ki so se povezale s tem paktom, je njihova trdna združitev za ostvareitev resničnega in pravičnega mira. Ta smoter je neizpremenljiv in postavljen v trdnem prepričanju, da bodo vojne sile zveznih držav in teža njihovega sodelovanja prispevale, da bo mir obnovljen že v kratkem času.

S tem še enkrat najpriskrnejše pozdravljamo zastopnike Madžarske ter proglajamo, da je naš sestanek zaključen.

Opoldne so se državniki spet umaknili v sosednje dvorane, avdienci dvorana Belvedera pa se je polagoma izpraznila.

Svečan sprejem v dvorcu Belvederu

Ta čas se je pripeljal v dvorec Belvedere državni poglavar in kancelar Hitler, ki je takoj po podpisu protokola sprejel Ribbentropa, Telekija, Ciana, Csakyja in Kuruzo. Svečanega sprejema so se udeležili tudi maršal Keitel, državni podtajnik za tisk dr. Dietrich, državni namestnik Bohrmann, državni namestnik Schirach, vodilni člani madžarske in italijanske delegacije in še nekaj drugih diplomatov. Sprejem je trajal do 12.30.

Ob 15.30 je sprejel kancelar Hitler v hotelu »Imperial« madžarskega ministrskega predsednika grofa Telekija in madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja ter je imel z njima v navzočnosti zunanjega ministra Ribbentropa razgovor, ki je trajal poldrugo uro. O vsebini tega raz-

govora vlad Nemčije, Italije, Japonske in Madžarske podpisali in zapečatili protokol, ki je sestavljen v štirih originalnih izvodih.

Na Dunaju, 20. novembra 1940, odnosno 19. leta fašistične dobe, odnosno 15. dobe Slova.

Ribbentrop, Ciano, Csaky in Kuruzo so nato pakt podpisali in opečatili.

Csakyjeva izjava

Grof Csaky je po svečanem podpisu protokola podal naslednjo kratko izjavo madžarske vlade v madžarsko, ki jo je ponovil tudi v nemščini:

Nemčija, Italija in Japonska so sklenile zvezo s trdnim namenom, da bi se vojni, ki muči svet, postavile meje in čimprej obnovili trajen mir. Te velesile se bore za novi red, ki bo omogočil uspešen razvoj narodov v območju njihovega prostora ter na osnovi trdnega mira.

Madžarska, ki je bila oslabiljena in po-habljena po zadnji svetovni vojni, se je vseh 20 let obračala za pomoč na velesil, ki so se, enako kakor ona, borile za revizijo krivičnih mirovnih pogodb. Obe velesile sta takoj pokazali svojo pripravljenost pripomoči oslabilni Madžarski do pravičnejše usode in boljšega življenjskega razvoja.

V poslednjih dveh letih je Madžarski uspelo z njihovo pomočjo brez prelivanja krvi, z mirnimi akcijami, zboljšati svojo usodo in doseči mirno revizijo trianonskih mirovnih diktatov. Obe velesile sta s tem ne le za večno zadožili vso Madžarsko, marveč tudi dokazali, da si dejansko prizadevata, kjerkoli je to le mogoče, doseči mirno revizijo krivičnega stanja na svetu. S tem se je odpočelo po njuni zaslugi novo razdobje v sloveski zgodovini, ki postavlja nasproti politiki sovraštva in maščevanja politiko pomirjenja in medsebojnega sporazumevanja. V izvajanju take politike je prišlo tudi do trojnega pakta med Italijo, Nemčijo in Japonsko. Ta pakt ni naperjen proti nikomur.

Madžarska hoče z vsemi sosedi, ki spoštujejo razvoj njene zgodovine, živeti v dobrih odnosih. Zato Madžarska s pristopom k berlinskemu paktu posebno pozdravlja njegov peti člen. Ojačena z uspehi in trdno vero v bodočnost, se je odločila pristopiti k paktu z namenom, da tako sedaj, kakor ob likvidaciji vojne, socialne pri ostvareitvi boljše in pravičnejše reda v južnovzhodni Evropi.

V potrditev tega so pooblaščen zastop-

Ribbentrop o namenu trojnega pakta

Nemški zunanji minister napoveduje, da bodo še druge države sledile madžarskemu zgledu

Kot poslednji izmed državnikov se je znova oglašil zunanji minister Ribbentrop, ki je izjavil:

Pristop Madžarske k trojnemu paktu je s tem dovršen. Namen trojnega pakta in držav, ki so z njim povezane, je trojen:

1. Ustvaritev pravičnejšega svetovnega reda in njegova stabilizacija za čim daljšo dobo.

2. Napoved borbe proti vsem vojnim hujškam in vsaki sili, ki je za razširjenje vojne in proti miru.

3. Združitve držav z namenom, da se čimprej obnovi svetovni mir.

Madžarska se je s temi smotri trojnega pakta izrazila solidarno kot prva država in zato jo pozdravljamo tudi v imenu zastopnikov Italije in Japonske z največjim zadovoljstvom kot našo prvo sodelnico. Druge države bodo sledile njenemu zgledu. Nepreklicni sklep držav, ki so se povezale s tem paktom, je njihova trdna združitev za ostvareitev resničnega in pravičnega mira. Ta smoter je neizpremenljiv in postavljen v trdnem prepričanju, da bodo vojne sile zveznih držav in teža njihovega sodelovanja prispevale, da bo mir obnovljen že v kratkem času.

S tem še enkrat najpriskrnejše pozdravljamo zastopnike Madžarske ter proglajamo, da je naš sestanek zaključen.

Opoldne so se državniki spet umaknili v sosednje dvorane, avdienci dvorana Belvedera pa se je polagoma izpraznila.

Svečan sprejem v dvorcu Belvederu

Ta čas se je pripeljal v dvorec Belvedere državni poglavar in kancelar Hitler, ki je takoj po podpisu protokola sprejel Ribbentropa, Telekija, Ciana, Csakyja in Kuruzo. Svečanega sprejema so se udeležili tudi maršal Keitel, državni podtajnik za tisk dr. Dietrich, državni namestnik Bohrmann, državni namestnik Schirach, vodilni člani madžarske in italijanske delegacije in še nekaj drugih diplomatov. Sprejem je trajal do 12.30.

Ob 15.30 je sprejel kancelar Hitler v hotelu »Imperial« madžarskega ministrskega predsednika grofa Telekija in madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja ter je imel z njima v navzočnosti zunanjega ministra Ribbentropa razgovor, ki je trajal poldrugo uro. O vsebini tega raz-

govora vlad Nemčije, Italije, Japonske in Madžarske podpisali in zapečatili protokol, ki je sestavljen v štirih originalnih izvodih.

Na Dunaju, 20. novembra 1940, odnosno 19. leta fašistične dobe, odnosno 15. dobe Slova.

Ribbentrop, Ciano, Csaky in Kuruzo so nato pakt podpisali in opečatili.

ne narode sveta, naj se tudi oni priključijo paktu treh velesil, da bi s tem v načelu priznali sporazumnost z novo ureditvijo Evrope, kakor si jo prizadevata osnovati državi osi. Verjetno je, da bo že zdaj all vsaj v najkrajšem času prišlo do tozadevnih razgovorov tudi z Rumunijo, Bolgarijo in Slovaško. Mogoče se bo s predstavniki teh držav obravnavala možnost pristopa na skupni konferenci med njihovimi predstavniki, ali pa se bosta državi osi pogajali z vsako posebej.

Pogajanja s Španijo

Basel, 20. nov. j. (Ass. Press). Kakor poroča rimski dopisnik švicarskega lista »Basler National Zeitung« je treba vsak dan pričakovati, da bo sklenjen končnoveljavi dogovor med Španijo in državama osi in da bo ta dogovor odredil Španiji tudi aktivno vlogo v okviru sedanjih evropskih nasprotstev.

Hitlerjev razgovor s kraljem Leopoldom

Bruselj, 20. nov. j. (Ass. Press). Kakor je izvedel poročevalec agencije »Ass. Press« na merodajnem mestu, je imel belgijski kralj Leopold te dni razgovor z nemškim kancelarjem Hitlerjem. O vsebini razgovora ni bilo mogoče ničesar določenega izvedeti.

Antonescu odpotoval v Nemčijo

Bukarešta, 20. nov. br. (DNB). Vodja države general Antonescu je danes popoldne v spremstvu zunanega, kmetijskega in delovnega ministra ter večjega števila novinarjev odpotoval v Berlin na uradni obisk. V Berlinu bo ostal najbrže tri dni. Sestal se bo s kancelarjem Hitlerjem ter vodilnimi nemškimi državniki. V rumunskih političnih krogih pripisujejo tem razgovorom v zvezi z zadnjimi sestanki v Berlinu in na Dunaju velik pomen.

Minister Bešlić v Budimpešti

Budimpešta, 20. nov. AA. (MTL). Državna zveza madžarskih industrijalcev in jugoslovenska gospodarska zbornica v Budimpešti sta priredili na čast jugoslovenskega prometnega ministra inž. Bešlića večerjo, na kateri je svetnik Korin pozdravil ministra Bešlića, ta pa se mu je v madžarsko zahvalil.

V torek popoldne si je minister Bešlić ogledal nekaj tovarn, popoldne pa je obiskal zunanega ministra grofa Csakyja, kakor tudi madžarskega prometnega ministra Vargo, s katerima je imel daljše razgovore. Popoldne je minister Bešlić priredil čajanko na čast zastopnikom madžarskih industrijalcev podjetij, v torek zvečer pa je bil skupno s svojo soprogom gost pri ministru Vargi. V sredo je minister Bešlić nadaljeval z ogledovanjem tovarn.

Madžarski regent admiral Horthy je odlikoval ministra inž. Nikolaja Bešlića z velikim križcem za zasluge.

Tuja letala nad Švico

Bern, 20. nov. s. (CBS). Davi ob 9.45 je bil v Baslu dan letalski alarm, ker so neidentificirana tuja letala preletela severno Švico. Ko so se letala izgubila v neznani smeri, je bil alarm čez 15 minut preklican.

Bolgarija na razpotju

Vprašanje prehoda nemških čet preko bolgarskega ozemlja — Možnost bolgarskega ultimata Grčiji

Sofija, 20. novembra. j. (Ass. Press). Po informacijah, ki jih je bilo mogoče dobiti iz bolgarskih krogov, ki so blizu vlade, je bilo na sestanku med bolgarskim kraljem in kancelarjem Hitlerjem v Berlinu govora tudi o odstopu sedanje bolgarske vlade, kar naj bi ojačalo načrt prehoda nemških čet preko bolgarskega ozemlja. Vprašanje pristanka Bolgarije na prehod nemških čet je tvorilo poglavito točko razgovorov na berlinskem sestanku.

Po informacijah, ki so v zvezi s potovanjem bolgarskega kralja Borisa v Berlin prispele iz drugih balkanskih prestolnic, se lahko smatra, da je tudi Bolgarija sama načela vprašanje možnosti, da bi Sofija sama stavila gotove zahteve ultimativnega značaja Grčiji. Veliko rezerviranost, ki so jo pokazali bolgarski službeni krogi ob priključitvi berlinskega sestanka, na katerem so se obravnavala ta vprašanja, si je mogoče tolmačiti le na podlagi informacij iz raznih bolgarskih krogov, ki zatrjujejo, da je bolgarska javnost skrajno nerazpoložena proti vsakemu vmešavanju v sedanjo grško-italijansko vojno. Po mnenju nevtralnih opazovalcev bi se ta nenaklonjenost bolgarske prebivalstva do vojnih avantur v kritičnem slučaju lahko stopnjevala do resnih nemirov.

Carigrad, 20. nov. j. (United Press). Vest o sestanku med bolgarskim kraljem Bori-

som in nemškim kancelarjem Hitlerjem je v turški javnosti vzbudila bojazan, da se bo mogoče sedanja vojna morda že v najkrajšem času približala mejam Turčije. Po mnenju turških političnih krogov si Nemčija najbrže prizadeva pridobiti Bolgarijo za udeležbo v italijansko-grškem oboroženem sporu. V primeru, ako bi Bolgarija privolila v to, bo Nemčija seveda poizkusila z vsemi skrajnimi sredstvi, ki so ji na razpolago, doseči z diplomatskim pritiskom na Ankaru, da bi ostala Turčija tudi v primeru bolgarskega posega v vojno še nadalje nevtralna.

Sofija, 20. nov. o. Kampanja bolgarske tiska za izhod na Egejsko morje, ki se je pričela s povratkom kralja Borisa iz Nemčije, se odločno nadaljuje. »Zora« pravi v svojem uvodniku, da bodo kmalu popravljene vse krivice, ki so bile prizadane Bolgariji. Kmalu bo prizadene poslednji udarec mirovnim pogodbam, tudi, kolikor se nanašajo na evropski jugovzhod. Ustvarjene bodo težnje Bolgarov glede izhoda na Egejsko morje.

Sofija, 20. nov. o. (UP). Prihod bolgarskega poslanika Draganova iz Berlina iz Sofije, je sprožil napovedi o bližnji spremembi bolgarske vlade. Zatrjuje se, da je Draganov eden izmed najresnejših kandidatov za ministrskega predsednika.

BIRMINGHAM IN LIVERPOOL

veliki angleški industrijski središči, sta bili v noči od torka na sredo srđito napadeni od nemških letal — Velika škoda, mnogo žrtev

London, 20. nov. j. (Ass. Press.) Nemški letalski napadi na Anglijo v minuli noči so bili spet izredno velikega obsega in nenavadne silovitosti. Osredotočili so se v prvi vrsti na veliki industrijski centrum Birmingham v osrednji Angliji in na Liverpool ter šele v drugi vrsti na London. Neposredno po stermnitvi so začela prihajati nemška letala nad Anglijo v neprestanih zaporednih valovih v skupinah po 80 do 100 letal. Letala so orodila vse obrambne pasove angleških protiletalskih baterij in lovskega letalstva ter prodrla nad osrednjo Anglijo, kjer so več ur zaporedoma metala na težišče rušilne in zažigalne bombe na industrijske objekte v Birminghamu ter predmestjih. Nemške bombe so povzročile znatno škodo in so zanele požare v celih vrstah industrijskih podjetij.

Najmočnejši napad na Birmingham je trajal vzdolž celotnega mesta. Število žrtev utegne biti zelo veliko. Požari, ki so jih zanele nemške bombe, so trajali še v jutrnjih urah ter jih gasilstvo zaradi njih krajave razsežnosti ni moglo povsem ugasiti.

Druge skupine nemških bombnikov so bombardirale Liverpool, kjer je bilo prav tako povzročeno mnogo škode na industrijskih napravah in skladiščih. Tudi tam so izbruhnili večji požari.

Nad London so prodrla le manjše skupine nemških letal, ki so v bombardiranjem središča mesta porušila več večjih poslovnih zgradb in stanovanjskih poslopj. Število žrtev v Londonu ni bilo posebno veliko, ker niso bila bombardirana tudi delavska naselja v industrijskih predmestjih. Nadaljnji napadi nemških bombnikov so veljali posameznim ciljem v vzhodni Škotski, v severozapadni Angliji, ob obali vzhodne Anglije ter nekaterim objektom v Kentu, ki grofijski in Walesu. Na splošno se lahko trdi, da je škoda, ki je bila povzročena v minuli noči, zelo občutna in ni manjša, kakor ob zadnjem napadu na Coventry.

London, 20. nov. s. (Columbia B. S.) Napad na Birmingham je imel pretežno noč izredno velik obseg. Po angleških častnikih je sodelovalo v napadu več sto letal, ki so bombardirala mesta v več zaporednih skupinah. Protiletalsko topništvo je sicer strelalo izredno močno, ni pa moglo napada preprečiti. Po angleških podatkih važni objekti v mestu niso bili zadeti, pač na so bombe porušile okoli 200 hiš, mnogo pa so poškodovale. Med zadetimi objekti so eno zašifno zaklonišče, en hotel itd. Zelo so trošila delavska predmestja, na tudi središče Birminghama. Domnevajo, da je napad povzročil tudi zelo mnogo žrtev. Mnogo trupel je še vedno pod ruševinami, tako da točni podatki o številu žrtev niso možni.

Čez dan letalska aktivnost majhna

London, 20. nov. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javlja v svojem nocojšnjem komunikatu: Tekom današnjega dne je bila sovražna letalska aktivnost nad Anglijo zelo majhna. Enemški bombniki, ki je letel proti srednji Angliji, da opravi izvidniške naloge, je bil sestreljen v morje. V Kentu so vrzla sovražna letala manjše število bomb. Povzročena škoda je majhna in žrtev ni bilo.

V Londonu danes ves dan ni bil dan letalski alarm.

Pri napadih sovražnih letal na srednjo Anglijo pretežno noč je bilo med drugim porušeno okoli 50 večjih trgovin, poleg tega pa mnogo cerkev, manjših stanovanjskih hiš itd. Danes so bila ves dan v teku reševalna dela. Civilni reševalni oddelki so pomagali pri evakuaciji razdelanih poslopj, in pri prehrani prebivalstva.

Nemško poročilo

Berlin, 20. novembra. AA. (DNB). Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

V odgovor na angleške napade na stanovanjske okraje v Hamburgu, Bremenu in Kielu so ponoči med 19. in 20. novembrom velike skupine nemških letal, ki jim poveljuje maršal Kesselring in Sperrle, izvedle hude napade na središče angleške obrambne industrije in oskrbovalno središče v Birminghamu. Bojna letala so zmetala nad 500.000 kg bomb. Vrgla so tudi bombe najtežjega kalibra. Eksplozije in požari so bili mnogo hujski kot pri napadu na Coventry.

V noči med 18. in 19. novembrom so nemški letalski spet napadli London in druge važne cilje v južni in srednji Angliji. Vrgli so bombe na celo vrsto letališč, kakor na Marham, Norwich, Leton in Cramwell. Razrušeni so bili hangarji in zavetišča. Izvedeni so bili napadi na Liverpool, Southampton in druga pristanišča ob obali Rokavskega preliva. V vodah ob vzhodni Angliji so lahka nemška bojna letala uspešno napadla tri trgovske ladje. Mala podmornica pod poveljstvom kapetana Wohlfarta, ki je — kakor je bilo že sporočeno — pri svojih zadnjih napadih potopila štiri sovražne trgovske ladje s skupno tonazlo 23.890 ton, je potopila vsega skupaj 67.500 ton sovražnega brodogra.

V noči na sredo so dvakrat poskušala nekatera angleška letala napasti nemško prestolnico. Zaradi močnega zapornega ognja protiletalskega topništva je bila večina sovražnih letal še pred doletom nad Berlin odrinjena proti severu odnosno proti jugu. Pri obeh napadih se je le enemu angleškemu bombniku posrečilo preleteti Berlin ter vreči na mesto nekaj zažigalnih in rušilnih bomb. Pri tem so bile zadete spet bolnišnice, klinike, ter nekatera stanovanjska poslopja. Na ostrejših so na več krajih izbruhnili požari, ki pa jih je uspelo naglo pogasiti. Pri obeh napadih je bilo sestreljeno po eno angleško bombno letalo od protiletalskega topništva, še preden je dospelo na cilj. Obe letali sta se zrušili na tla izven Berlina.

Dva nova nemška pomorska velikana

New York, 20. nov. j. (AR). Kakor poroča nemška agencija Transradio iz Berli-

na, sta bili uvrščeni v nemško vojno mornarico dve novi veliki oklopnici, »Bismarck« in »Von Tirpitz«, ki sta najmodernejšega tipa in po izjavah nemških mornariških strokovnjakov izredne udarne moči.

Nad Nemčijo

New York, 20. nov. j. (Ass. Press.) Po informacijah iz Berlina so angleška letala v minuli noči izvršila široko zasnovan bombni napad na nemško prestolnico. S službenega mesta doslej sicer ni bilo mogoče dobiti nikakih podrobnosti o povzroci škodi, ki pa utegne biti po prvih informacijah precejšnja. Med drugim je bilo zadetih tudi nekaj javnih poslopj. Tudi o številu žrtev še niso bili objavljeni nikakršni službeni podatki.

London, 20. nov. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja v svojem nocojšnjem komunikatu: Preteklo noč so oskadirale angleški bombniki izvedle obsežne operacije ter so uspešno napadle mnogo objektov v raznih delih Nemčije. Dodatno so bile napadene še tudi velike škode tvornice v Plzinu.

V Berlinu so angleška letala bombardirala munijska skladišča in druge objekte, v Kielu, Hamburgu in Bremerhavenu pa ladjedelnice in dokle. Tu so bili povzročeni požari in eksplozije. V Gelsenkirchenu in Hamburgu so bile napadene tovarne sintetičnega bencina, v Hamburgu velika elektrarna, v Bremenu, Berlinu in Ullrichu železniška križišča in tovarni kolodvorji. Bombardirano je bilo tudi rensko pristanišče Duisburg-Ruhrort.

Letala obalnega poveljstva so bombardirala mornariško oporišče v Lorientu in pristanišče Brest. Z vseh teh poletov se tri angleška letala niso vrnila v svoja oporišča.

Obstreljevanje Dovera

Berlin, 20. nov. s. (ZBS). Nemški težki topovi so davi zopet preko Kanala obstreljevali Dover in okolico. Po nemških informacijah je bilo obstreljevanje uspešno.

Preskrba Coventryja

London, 20. nov. s. (Reuter). Ministrstvo za prehrano javlja, da je pokrilo posebno akcijo za preskrbo prebivalstva Coventryja z živili. V Coventry so bile poslane takoj posebne pošiljke živil. Razdeljevanje živil v mestu samem je zaradi razdeljevanja, ki so ga povzročile bombe, nateklo sicer na težave, toda sedaj je vsakdo na razpolago že dovolj mleka, mesa, zelenjave in drugih najpotrebnejših živil. Posebni zvočniki opozarjajo prebivalstvo na ulicah, kje lahko dobi potrebna živila.

Holandski princ Bernard v angleški vojski

London, 20. nov. s. (Reuter). Uradno javlja, da je bil soprog holandske prestolonaslednice, princ Bernard, imenovan za

Anglija in Rumunija

Izjava angleškega državnega podtajnika za zunanje zadeve o odnošajih med obema državama

London, 20. nov. s. (Reuter). V spodnji zbornici je bilo danes podtajniku za zunanje zadeve Butlerju, stavljen vprašanje o angleško-rumunskih odnošajih. Butler je odgovoril, da po prihodu nemških čet v Rumunijo smatra angleška vlada, da je rumunska vlada odvisna od nemške vlade, da nima več sama kontrole nad svojo državo in nad zunanjo politiko Rumunije. Angleški poslanik je ostal še v Bukarestu, da varuje one angleške interese, kar jih je v Rumuniji še ostalo.

Tako v zgornji kakor tudi v spodnji zbornici so bila stavljena tudi vprašanja

prvega zveznega častnika med angleško in holandsko vojsko.

Cripps pri Višinskem

Moskva, 20. novembra. AA. (DNB). Po močnik ljudskega komisarja za zunanje zadeve, Višinski, je sprejel včeraj popoldne britanskega veleposlanika v Moskvi Crippsa. Razgovor je trajal približno eno uro. V krogih angleškega veleposlanništva so zastopniko mnenja, da je Višinski izjavil, da sta se Višinski in Cripps razgovarjala o tekočih zadevah.

Eden o vlogi domače garde

London, 20. nov. s. (Reuter). V debati k poročilu podtajnika Grigga o domači gardi je govoril tudi vojni minister Eden, ki je sporočil, da šteje domača garda že 1.700.000 prostovoljcev. Samo 4000 izmed njih je po prostovoljni prijavi preteklo svoj pristop. Domača garda bo letošnjo zimo in prihodnje leto igrala še zelo važno vlogo, ker nevarnost nemške invazije še vedno obstoji. Nespretno bi bilo opustiti napore, ki naj bi invazijo preprečili. Leto 1941. bo mogoče Anglija rabila domačo gardo kot nadomestilo za svojo redno vojsko doma, tako, da se bo redna vojska lahko po potrebi borila drugod.

Vprašanje povratka

London, 20. nov. j. (Reuter). V včerajšnji zunanje politični debati v spodnji zbornici so bila drž. podtajniku zunanega ministrstva Butlerju zastavljena tudi nekatera vprašanja o povratku britanskih državljanz v domovino. Med drugim je neki poslanec vprašal, ali je vlada že kaj storila za povratek britanskih državljanz iz Švice. Butler je na to vprašanje odgovoril: »Temu problemu posvečamo vso svojo pozornost.«

Potopljene vojne in trgovske ladje

London, 20. nov. s. (Tass). Angleška admiraliteta javlja, da se je angleška podmornica »Rainbow« močno zakasnila in da jo je treba smatrati kot izgubljeno.

London, 20. nov. hr. (Reuter). Admiraliteta je danes opoldne službeno objavila, da se je v Severnem morju v pretekli noči nekaj lažjih vojnih ladij spopadlo z nekimi nemškimi brziimi torpednimi čolnomi. Nemška ladja je bila ponovno zadeta in potopljena. Na angleških vojnihih ladjah ni bilo ne žrtev ne škode.

Vichy, 20. nov. hr. (Stefani). Službeno je bilo danes objavljeno, da je neka angleška podmornica pred dnevi, 100 milj od zapadne francoske obale, torpedirala in potopila francoski parnik »Charles el Monte«. Od 90 članov posadke se jih je rešilo 22.

London, 20. nov. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja, da je bil po informacijah, ki jih je sedaj prejelo, o priški nedavne angleškega napada na Bremen zadet od bombe v sredini ladje nemški prekomornik »Europa«.

Položaj v Indiji

Podkralj Indije odložil načrt za razširjenje centralne indijske vlade

London, 20. nov. s. (Reuter). V spodnji zbornici je poročal danes popoldne minister za Indijo Amery o položaju v Indiji. Dejal je, da je v svetovni vojni Indija postavila poldrug milijon vojakov. Tudi sedaj bi bilo mogoče dobiti iz Indije toliko vojakov, samo če bi bila oprema na razpolago. 16.000 indijskih vojakov je služil izven Indije, zlasti v Malaji, v Adenu in na Bliznjem vzhodu. Vsi ti so prostovoljci. Nad 25.000 prostovoljnih prijav v vojsko pa je bilo treba še odkloniti. Za 300 praznih mest v indijski vojski n. pr. je prišlo 18.000 prijav.

Indijske trenske kolone, ki so se tako dobro izkazale na zapadni fronti v Franciji, pomagajo sedaj aktivno pri obrambi Anglije. Indijske čete so pokazale veliko junštvo pri obrambi Somalije in nedavno zopet v boju pri Galabatu. Na Bliznjem in Dalnjem vzhodu indijski vojski prav neposredno pomagajo pri obrambi Indije same.

Amery je nato omenjal veliko zanimanje in sposobnost Indijcev za letalstvo, kakor tudi važno vlogo, ki jo igra indijska vojna mornarica. V sodelovanju z angleško vojno mornarico srbre indijske vojne ladje za varno spremembo za ladje, ki so na poti iz Indije na Bliznji vzhod, kakor tudi za prevoz romarjev v muslimansko sveto deželo ob Rdečem morju.

Indija bi ostala izven okvira angleškega imperija brez obrambe. Podkralj Linlithgow je napravil glede notranje političnega položaja v Indiji največje koncesije, ki so bile mogoče. Stališče kongresne stranke je, da zahteva vse ali nič ter da ne želi samo priznanje neodvisnosti Indije temveč tudi, da bi tvorila kongresna stranka v neodvisni Indiji edino oblast. To pa bi pomenilo po mnenju angleške vlade, da bi se Indija še bolj oddaljila od samovlade. Razen kongresne stranke so vsi drugi elementi v Indiji sprejeli stališče podkralja. S tem, da je odložil načrt za razširjenje indijske vlade in za ustanovitev posvetovalne kor-

poracije, je podkralj ubral politiko odprtih vrat.

Prestolni govor podkralja

New Delhi, 20. nov. s. (Ass. Press.) Pred indijskim parlamentom je čital danes podkralj lord Linlithgow svoj prestolni govor. Podkralj je sporočil med drugim, da je sklenil odložiti načrt za razširjenje centralne indijske vlade in za ustanovitev posvetovalne korporacije za vprašanje davškega sodelovanja v vojni. Ta dva nadpisna stališča so v Indiji političnih voditeljih na odpor. Čim bi indijske stranke svoje stališče napravile tem načrtom spreminile, bi ga bila vladna kljub temu pripravljena uvesti. Podkralj je omenjal veliko podporo, ki jo nudi Indija Angliji v vojni tako v vojaštvu kakor tudi v vojnem materialu in denarju.

Govorec o notranjem položaju, je dejal podkralj, da vlada v Indiji povsod mir, razen v Vaziristanu, kjer je prišlo do lokalnih bojov z različni plemeni.

Prijav za zgradarino ni treba vlagati

Beograd, 20. nov. p. Finančni minister je izdal odlok, da se odmera zgradarino iz leta 1940 podaljša za leto 1941. Razveljavljen je poziv za vložitve prijav za zgradarino v času od 1. do 30. novembra. Davčne uprave teh prijav ne bodo več sprejemale. V teku decembra bodo morali vložit prijavle le novi davčni zavezanci in oni davčni zavezanci zgradarino, pri katerih se je donos zgradb bistveno povečal ali bistveno zmanjšal.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Hrvati na braniku skupnih mej Jugoslavije

Govor hrvatskega bana v Čakovcu — „Čakovec na severu in Bitolj na jugu sta eno“ — Velik prispevek za bitoljske žrtve

Varaždin, 20. nov. o. Na svojem potovanju po Hrvatskem Zagorju in Medimurju sta ban dr. Šubišić in generalni tajnik HSS dr. Krnjević davi prispela v Čakovcu, kjer so jima priredili zelo lep sprejem. V svojem zahvalnem govoru za pozdrave je dr. Šubišić podal nekaj pomembnih izjav. Med drugim je dejal:

Kolika je naša ljubezen za vsako drugo zemljo, jasno dokazuje tudi to, da se vsaka beseda, ki se izrazi, vsaka misel, ki se porodi nanaša na Strigova. Četudi je ta Strigova v skupni domovini Jugoslaviji, mora vendar pripasti ožji domovini Hrvatski.

Na drugem mestu je ban dejal: Ko danes govorim tu, z najsevernejše točke naše Hrvatske in severozapadne konca naše Jugoslavije, vam hočem reči, da stojimo mi Hrvati z našimi življenji in našimi telesi na braniku naše domovine Hrvatske in s tem tudi vse Jugoslavije. V enakem smislu stoji tudi vsa Jugoslavija na meji za obrambo Hrvatske in njene svobode. Zavedajoč se tega, bratje, lahko mirno gledamo v bodočnost. Zajednica Jugoslavija se je ustvarila zato, da jo ohranimo, da

bomo vsi jačili obrambo vsega onega, kar imamo in kar se hočemo ustvariti. Kar vam sedaj tu v Čakovcu govorim, naj bo dokaz, da smo zares povezani v Jugoslaviji. Ta trenutek s tega mesta pošiljam pozdrave našemu vodji dr. Mačku, ki je v Beogradu, in s tem sporočilo našemu Beogradu in bratskemu srbskemu narodu, da istočasno pozdravljamo tudi naše najjužnejše brate, naš Bitolj. Dokler bomo mi mislili na Bitolj, dotlej bo Bitolj vedel, da je tu njegova meja, katero je treba braniti, meja za njega tu, za nas tam.«

Malo pozneje je ban v mestni posvetovalnici novinarjem v zvezi s svojim pravkar obeleženim govorom izjavil da se je z današnjim dnem pričela tudi na Hrvatskem zbiralna akcija za Bitolj. Kot prvi prispevek daruje on 100.000 din.

Iz Čakovca je ban še dopoldne odpotoval v Prelog, odkoder je nameraval s čolnom preko Drave pri Legradu, a se je moral zaradi visoke vode vrniti in preko Varazdina kreniti v Ljubljano, od koder se je skozi Novi Marof in preko Sv. Ivana Zeline vrnil v Zagreb.

Vojna v Grčiji in Afriki

Odbiti močni grški napadi pri Korici in Kalibakiju Spopad z angleškimi tanki v Egiptu — Letalski podvigi — Grki poročajo o nadaljnjem prodiranju

Rim, 20. nov. br. (Stefani). V svojem 166. službenem vojnem poročilu, ki je bilo davi objavljeno, pravi vrhovno poveljstvo italijanske vojske:

Močni in ponovni napadi sovražnika južnozahodno od Korice (Korče) in na prevalu ceste proti Kalibakiju so bili odbiti. Sovražniku so bile prizadejane velike in hude izgube. Naša letala so v tesnem sodelovanju z vojsko nenehoma bombardirala in s strojnimi obstreljevala sovražno vojsko, ceste, barake in zbirajoče se sovražne čete. Razen treh sovražnih letal, ki jih omenja že 165. službeno poročilo, je bilo večeraj sestreljenih še 5, ki so se vsa že v zraku vnela. Ena naša letala se ni vrnilo na svoja oporišča.

V severni Afriki so bili opaženi močni oddelki sovražnih tankov južnozahodno od Sidi el Baranija. Skupine naših bombnikov so jih takoj napadle in sovražniku prizadejale hude izgube. Del tankov je bil uničen, ostali so bili poginili v beg. Neke naša brza kolona je sovražnika dohitela in ga odločno prisilila k spopadu, v katerem je bil zopet poražen in prisiljen k nadaljnjemu umiku. Formacija naših letal je napadla tudi sovražna lovka letala, ki so štela kolono sovražnih tankov. V spopadu je bilo sestreljenih 6 letal tipa »Gloster«. V bitki je bilo uničenih 5 tankov, ducaat oklopnih avtomobilov in več topov. Vsa naša letala so se vrnila na svoja oporišča.

Druge skupine naših bombnikov so napadle in bombardirale oporišče v Aleksandriji, pomole in letališče naprave na otoku Ras el Timu, ladje na jezeru Nifisi pri Ismailiji, železniške zgradbe v Hamanu, vojaške naprave v Kabalu, taborišče sovražne vojske v Bir Havanu, južno od Marsa Matruha, kjer so bombe povzročile velike požare, eksplozije in ogromno škodo. Vsa ta naša letala so se vrnila na svoja oporišča.

Sovražna letala so ponovno bombardirala Tobruk, kjer ni bilo nobene škode, in Bengasi, kjer je bila gmočna škoda neznanatna in je bila ranjena ena muslimanka.

V vzhodni Afriki je neka naša prednja četa poginjala v beg sovražni oddelci v Okvaru pri Bururufu v visokem Sudanu. Naša letala so bombardirala sovražna taborišča v Harounu in Kasin el Irb.

Neka sovražna križarka je obstreljevala soline v Dantaju. Povzročila je le malo škode. Sovražna letala so bombardirala Berbero, Dekamere, Agordat, Keren in Masauo. Žrtev ni bilo. Gmočna škoda je bila neznanatna.

Sovražna letala so skušala napasti tudi kraje ob vzhodni obali južne Italije. Sprito takojšnje in odločne reakcije naše protiletalske obrambe so bila prisiljena umakniti se, ne da bi jim uspelo odvreči svoje bombe na cilje.

Odvisnost Grčije od Anglije

Rim, 20. nov. AA. (Stefani). V zvezi z grškim razpoloženjem do Italije, ki ga je v svojem govoru podčrtal Mussolini, objavlja »Messaggero« uvodni članek, v katerem pojasnjuje stališče Grčije do Italije in grško podrejenost angleškemu ciljem. List piše, da ne smemo nikdar pozabiti na vpliv, ki ga izvajajo na Grčijo tisti Grki, ki žive v inozemstvu. Ti so večinoma vsi zelo bogati in je njihov denar naložen v Angliji ali pa v angleških dominijih. Grško trgovinsko brodogradnjo, ki ima skoraj 2 milijona ton, je vredno 30 milijonov funtov sterlingov, vrednost 17 milijonov funtov pa je v angleških rokah. S svoje strani je Anglija založila v Grčiji ogromne vsote, ki so vezane na angleško usodo v Sredozemskem morju. List poudarja, da je London dajal denar za oborožitev Grčije pod Metaxasovo upravo. Vse to pojasnjuje grško stališče v zunanji politiki in njeno stališče do Italije. List zaključuje, da s spremembami, do katerih je prišlo v Grčiji, ni bilo spremenjeno dejansko stanje.

Grška poročila

Atene, 20. nov. br. (At. Ag.). Vrhovno poveljstvo grške vojske je v pretekli noči objavilo naslednje 24. službeno vojno poročilo:

Naša ofenziva se na področju okrog Korice (Korče) uspešno nadaljuje. V nasikolu na nož so naše čete prisilile sovražnika, da se je umaknil s svojih postojank, ki jih je trdovratno branil. Na vrhovi Morove planine naše čete v ofenzivi naglo napredujejo.

V letalskih spopadih je bilo večeraj se-

streljenih 11 sovražnih letal. Vsa grška letala so se vrnila na svoja oporišča.

Flotila italijanskih rušilcev z Rodosa je večeraj pripelala pred Samos in obstreljevala tankajšna luko. Povzročila ni nobene škode. Italijanska letala so bombardirala Pidižamo in luko Vaki. Škoda ni bila velika in tudi žrtev ni bilo mnogo.

Atene, 20. nov. br. (At. ag.). Nocoj ob 20. je bilo izdano naslednje uradno poročilo o položaju na bojiščih:

Okoli Korice se nadaljujejo ostre borbe. Grške čete so odbile vse italijanske protinapade in zavezle nove položaje ter imajo še na dalje v svojih rokah vsaj iniciativo. Mesto Korica je še v rokah neprijatelja, vendar pa je sedaj že od vseh strani obkoljeno in se bo moralo kmalu vdati.

Tudi na južnem odseku so grške čete v teku današnjega dneva dosegle nove važne uspehe. Po hudih spopadih z italijanskimi četami, ki se umikajo severozahodno od reke Kalamas, so jih prisilile na vsej črti k nadaljnjemu umiku, pri čemer so ujele večje število ujetnikov in zajele velik vojni plen. Grške čete so prešle v napad tudi na cesti, ki vodi ob obali Ohridskega jezera proti Korici.

Atene, 20. nov. s. (Columbia B. S.) Grški propagandni minister Nikolids je večeraj popoldne sprejel inozemske novinarje ter jim izjavil, da so Grki čistili sedaj vse grško ozemlje italijanskim vojakom. Obečal je, da se opozoril minister na nevarnost, ki preti Grkom zaradi italijanske letalske premoči. Samo pri Korici imajo Italijani v akciji okoli 400 letal. Minister je naslovil poseben apel na Anglijo in Združene države, da naj prisilijo Grčijo na pomoč z letali. Dejal je: »Čar Grčija rabi so letala, letala in zopet letala.«

New York, 20. nov. s. (CBS). Danes javljajo, da se italijanske čete ob grško-albanski meji še vedno umikajo. Grške čete pa jih zasledujejo. Grško toništvo obstreljuje Korico in zlasti glavno cesto, ki vodi iz Korice v Elbasan. Z meje je videti iz Korice velik dim. Pravijo, da mesto na več točkah gori. Večeraj je bilo zaradi obstreljevanja grškega topništva v Korici ubitih 37 oseb in ranjenih 70.

Z bojišča v Epiru javljajo, da so Grd povsod poznali Italijane preko reke Kalamas in da se zdaj tudi tam bližajo grško-albanski meji.

Sestreljena letala

London, 20. nov. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja, da so večeraj angleška lovka letala nad grško-italijanskim bojiščem sestrelila 3 italijanska letala, ne da bi sama pretrpela izgube. Tih 9 letal je bilo sestreljenih poleg ožjih 11 letal, katerih sestrelitev javlja že nočn. grški vojni komunik.

Švedski polkovnik o položaju

Stockholm, 20. nov. j. (TOP). Vojaški dopisnik švedskega lista »Dagens Nyheter«, polkovnik Bratt, poroča z italijansko-grškega bojišča, da je odločilna točka na vsej fronti še zmerom sektor pri Korici. Grške čete utrjujejo svoje položaje, toda na drugi strani tudi Italijani zelo naglo urejajo na tem frontnem sektorju svoje postojanke. Nadaljnja močna ojačenja prihajajo Italijanom neprestano z ladjami iz Italije in jih raztovarjajo nato prvenstveno v albanski luki Draču. Tako grške, kakor tudi italijanske sile neprestano naraščajo in se bodo morale sprožiti v skorajšnji ofenzivi, za katero bodo sigurno dali pobudo Italijani. Ako bi Grki hoteli tam računati na uspešen odpor pro' italijanski ofenzivi, potlej bi morali razpolagati na tem frontnem sektorju z najmanj 200.000 možmi. Vprašanje je, ali bodo grške koncentracije, ki so trenutno še zmerom v teku, zmogle tolikšno ojačenje.

Anglija bi Grkom lahko v tem prizadevanju uspešno prisločila na pomoč, ako bi s svojim letalstvom in podmornicami uspešno motila italijanske prevoze v Draču. Nekaj v tem pogledu je Anglija storila. Drač in Brindisi sta bila bombardirana. Vprašanje je, koliko so te akcije lahko spravile v nered organizacijo italijanskih ladijskih transportov v Albanijo.

Zemunska vremenska napoved: Hladno, po večini oblačno. V dolinah je potlinah megla. Nekoliko dežja utegne še biti v gorskih krajih ter v južni polovici države.

Naši kraji in ljudje

Po orkanu nad Lučko kotlino Oblastva bi morala prizadetemu prebivalstvu o pravem času priskočiti na pomoč

Luče, 19. novembra.

Kako smo si Lučani oddahnili v nedeljo dopoldne, ko smo videli, da se Savinja in Lučnica počasi vračata v svoji strugi. Ker je dopoldne posijalo sonce, smo bili prepričani, da se je nebo končno le izpraznilo, to tembolji, ker je v lučki kotlini opoldne začel puhati močan veter, ki pa se je prav kmalu spremenil v pravi orkan. Sibilna so se najdebelejša debla, pokale so široke smreke in se s truštem podirale. Orkan je posebno na severnem poboju kotline napravil kmetom do gozdovih občutno škodo. Že med orkanom je začelo močno deževati, nato pa je preko popoldneva v noč spet lilo kakor iz škafa. Ker je pri visoki temperaturi moral kmeti tudi sneg v višjih legah, smo se zavedali, da nam grozi ponovi, če naliivi kmalu ne polenijo, večja poplava kakor prejšnja noč. Do 21. je Savinja že toliko narasla, da se je bilo bati najhujšega, zato so lastniki niže ležečih hiš spravili še zvečer živino na varno k vaščanom, ki tim poplava ne more do živca. Ti varnostni ukrepi so se kmalu dobro izkazali, kajti lilo je neopredeloma in Savinja in Lučnica sta hitro narasli. Kmalu sta dosegli večerjajše najvišje stanje, ob 2 pa je Savinja že skoraj dosegla vrh nasipa za vasio in voda je že zalivala najnižji del vasi. Od savinjskega mostu pod vasio smo v kratkih presledkih slišali silen ropot, vedeli smo, da udarjajo ob most hlodi, ki so jih nekje pobrali silni valovi, če niso bili celo podrti mostovi med Lučami in Solčavo. Sreča je, da se je ob 3. zvedrilo in voda je začela vidno upadati.

Tokrat je Savinja med Solčavo in Lučami razdrila banovinsko cesto na treh mestih; dvakrat ob njhvali kmeta Bevkica, najhujše na nad Išlo v takozvanih skrijah. Prevoz je nemogoč. Celisti avtobusi, ki prihajajo v Celje ob pol 9, je stal snovično zvečer še vedno pri Rogovlci. Popravila dela so v teku in upati je, da se bo posrečilo čisto popraviti toliko, da bodo vsaj danes avtomobili mogli voziti do Solčave. Vsekakor bi se tu dela morala izvršiti prej, če bi odgovorni činitelji bili na mestu. Pri silnem naliivu večerjajše popoldne v celnem našem okraju ter brez presledka tudi ponoči, bi morali oni predvidevati katastrofo, ki jo more povzročiti razvijanja Savinja. Pri takem položaju bi bilo umestno, da se izda ukrepi že v zgodnjem jutru, če že ne v teku noči. Vsa skrb in delo se je prepuščilo solčavskemu in lučnemu cestarju, ki sta pa že itak bila preobremenjena s delom pri čiščenju kanalov od prve poplave. In čudežev seveda ne znata delati! Sicer pa dvomimo, ali imata ta dva polnomočja, najeti toliko delavcev, kolikor bi jih ta del zahtevala. Znamo nam je, da si ta orkan cestnega odbora ogledal škodo na cesti šele po prihodu poštenega avtobusa v Luče, t. j. okrog popoldneva, cesta pa je bila razbita že okrog 2. sedež sreskega cestnega odbora pa je oddaljen od Igle največ 20 km. Doda se nam, da je okrajni cestni odbor v posesti motocikla in luksuznega avtomobila, zato je vse osebje vredno, da se niso pravčasno in prej podvzeli energični ukrepi za čimprejšnjo popravilo ceste. Sredi delavstva zbrati v naših krajih več delavcev je docela nemogoče, kajti večina moških je na dnini daleč v gozdovih, ostali pa so zaposleni, večji del tudi od doma, pri delih, ki so potrebna za prezimovanje (drva, strelja).

Precej škode je napravila poplava ob znanem penzionu »Nastranu« pri Rogovlci na Knezovi žagi, ki je zdaj lasti škofijske uprave. Spet je upravi odneslo nekaj hlobov, premaknjen pa je bil tudi jez, kar bo vsekakor imelo za posledico, da bo obrat na žagi nekaj časa ustavljen. Ob premakniti jeza, je izgubil oporo most v Robanov kot, ki ga je zgradil lastnik penziona; zrušil se je in spaval po Savinji. — Na nasipu za vasio smo mogli doznati, da je Savinja pod Juvanovim jezom pri današnji poplavi vzela smer malo bolj na levo in da je njena glavna sila zdaj usmerjena v malo nižje ležečo jazbo; ta in par naslednjih jazb se je sicer silni vode malo vdalo, vendar pa so, ker na vidi ni bilo preveč lesa, vzdržale. Videti pa je, da bo ob bodoči poplavi na tem mestu vsa jeza vode usmerjena na nasip. Torej, Lučani, ne bodite brez skrbi — vas ostane v nevarnosti.

Opozoriti moramo na opasnost nad Logarskimi prodi, ki se je pokazala ob večerjajši poplavi. Savinja je pod logarskim znamenjem odtrgala na levem bregu toliko zemlje, da je očividno, da bo huiša poplava mogla uničiti Logarske prode, kjer imajo vaščani lepo obdelane »kosce«. Banko upravo prosimo za nujno pomoč. — Ob tej priliki ugotavljamo še: samo oni, ki z lastnimi očmi vidijo divjanje hudournikov ter gledajo in čutijo posledice takoi do katastrofi, morejo presoditi, kaj je treba storiti, da se zavaruje pred poplavo zemlja in lastnina prebivalcev. Ko so hudourniki izginili, vode pa šle v svoje struge, je tudi strokovnjaku težko dometi strahote in groze prebivalstva in zato je umljivo, da se v največ primerih ne izvrše res potrebna dela, ki jih navadno lokalni faktorji — na nai so to navadni cestarji — nasvetujejo. Bilo bi torej umestno, da nadzorne oblasti pošlejo ob huiših naliivih svoje organe na teren, da na mestu ob poplavi sami ugotove, kaj je treba storiti, da se po možnosti zavaruje lavna imovina in ljudstvo pred posledicami poplav.

Orkan nad Guštanjem

Guštanj, 20. novembra

Po krasnem sobotnem dnevu in noči se je vreme v nedeljo nenadno spremenilo. Proti večeru je začelo deževati, naliivu je sledil drugi vso noč. Pri tem pa je divjala burja z velikansko silo, ki je povzročila mnogo škode na sadnem in gozdnem drevju. Drevesa je ruvala in podirala.

Tisočake je vzel, saharina ni prinesel Zanimiva sodna razprava o tihotapljenju na koroški progi

Maribor, 20. novembra

Pred sodnikom okrožnega sodišča dr. Dorisom Muhaličem je danes zanimiva razprava, na kateri se je kakor le redkokdaj v sodni dvorani uradno in javno razkrivalo življenje in početje tihotapcev s saharinom, igralnimi kartami in drugimi takimi predmeti. Tožil je mesar in hišni posestnik Franc Glaser iz Studencev 45-letnega kurjaka Franca Römerja, ki prav tako biva v Studencih.

Z 27. februarja je Glaser prijavil oročnikom, da je izročil Römerju 14.400 din, naj mu iz Pilberka prinese saharin, ki ga v Nemčiji prodajajo po 500 do 600 din kg. Römer se je pripeljal z vlakom, toda brez denarja in brez saharina. Nato je bil Römer aretiran. Pri zaslišanju je tajil vsako krivdo in trdil, da Glaserja komaj po videzu pozna, da pa od njega ni nikdar prejel nobenega denarja. Pri zaslišanju je Glaser točno opisal, kako se tihotapljo

Divjaški pobjoj v št. Vidu pri Pristavi Okrožno sodišče v Celju je obsodilo vseh osem obtožencev

Celje, 20. novembra.

Pred velikim senatom v Celju so se zagovarjali zaradi težkih in lahkih telesnih poškodb naslednji obtoženci iz okolice Rogaske Slatine: 19-letni posestnikov sin Stanko Kos iz Rajnkova, 26-letni Franc Černoša od Sv. Katarine, 30-letni tovarniški delavec in posestnik Vinko Černoša iz Gaberc, 21-letni posestnikov sin Franc Krivec iz Brestovca, 27-letni Janez Perkoč iz Brestovca, 27-letni Anton Čonč iz Zg. Nezbiš, 20-letni posestnikov sin Janez Prah iz Brestovca in 19-letni posestnikov sin Franc Prah iz Brestovca.

Dne 24. marca okrog 16. sta prišla brata Leopold in Ivan Stres s svojo družbo iz Nezbiš v vinski klet posestnika Avgusta Anderliča v št. Vidu. Kmalu so prišli tja tudi obdolženci, ki so doma iz sosednje župnije Sv. Križa pri Rogaski Slatini. Ko je stopil Leopold Stres pozneje med Križevljane in vprašal enega izmed njih, zakaj je nekdo lani metal kamenje, so Križevljani navalili nani z noži in koli ter ga težko poškodovali. Ko je začel bežati, so mu prizadejali še nekaj poškodb. Stan-

Zemlja, že itak od neoprestane vlage vsa prenasršena, ni zmogla požirati deževnice. Ker so tudi vsi planinski potoki in hudourniki zdijvali, se je korito Meže polnilo in proti jutru se je voda med Prevaljami in Guštanjem razlila po poljih in travnikih. Ker pa je bila struga po regulaciji zvišana na nainevarnejših mestih in ovinkih, povodenj to pot ni odnašala rodovitne zemlje. Tudi Drava je že pri Dravogradu močno narasla.

Neurje v Gornjem gradu

Gornji grad, 20. novembra.

Deževno neurje je v preteklih dneh, posebno pa v noči od 17. na 18. novembra, je povzročilo veliko poplavo. Po večernem prestopu je spet voda udarila v kleti hiš v mestu, posebno pod betonskim mostom v smeri proti Zmajčevi gostilni. Prebivalci ob Dreti niso vso noč spal, ker so se bali, da se voda še dvigne. K sreči je voda začela že v ponedeljek padati. Ob tej priliki smo videli, da je nujno potrebno, da občina sežida škarno ob betonskem mostu mimo Kosove in Smolnikarjeve hiše do Zmajčeve gostilne, kajti vsaka večja voda odnaša zemljo z levega brega in so hiše tod v veliki nevarnosti.

FRANZ JOSEF GRENCICA

igralne karte, saharin in druge take reči v Nemčijo. Posamezni železničarji prevzamejo na meji — je trdil — večje količine saharina ali česa drugega, kar spravijo med premost na tenderju lokomotive, potem pa odvržejo tihotapljenju blago na progo pri Limbušu, kjer že počakajo zavozniki, da tihotapsko blago pobero in odnesejo. Tako se je bil Glaser dogovoril tudi z Römerjem, ki pa se ni držal dogovora.

Pri današnji ponovni razpravi je Römer spet vse tajil, niti ni hotel priznati, da bi se bil kdaj mudil na Glaserjevem stanovanju. Razprava je trajala tri ure in je bila mestoma zelo dramatična. Römer je vztrajal do zadnjega pri svojem načinu obrambe, ki pa sodnika ni mogla prepričati. Römer je obsodjen na izgubo državne službe, na 10 mesecev strogega zaporja in na tri leta izgube častnih državljskih pravic. Kako se bo ta tihotapska afera razpletla, se bo kmalu pokazalo.

čili več petroleja, vina in masti. S tem so povzročili Ivanu 1.396 din škode.

Ivan Stres je hotel pred fanti pobegniti po lestvi na podstrešje. Franc Černoša pa mu je izpodnesel lestvo. Ivan Stres je padel na tla, napadalci pa so začeli udrihati po njem. Franc Černoša ga je zabodel z nožem v desno stran prsi, tako da je nož prodrl v prsno votlino. Stanko Kos je prizadejal Ivanu Stresu

lažjo poškodbo nad desnim očesom. Vsi obdolženci so se udeležili tepeža, v katerem so bile prizadete bratova Stresova tudi lažje poškodbe na glavi.

Obsojenci so bili: Stanko Kos in Franc Černoša na 1 leto, Janez Perkoč in Franc Prah na 6 mesecev, Vinko Černoša, Franc Krivec, Anton Čonč in Janez Prah pa na 4 mesecev zaporja. Nož mora iz fantovskih rok!

Lovski parlament v Beogradu Potrebni so odločni ukrepi proti krivolovstvu

Beograd, 20. novembra.

Ob številni navzočnosti delegatov Zveze lovskih združenj iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Sarajeva, Cetinja, Splita in Novega Sada je bil v nedeljo 15. letni zbor osrednje zveze pod predsedstvom dr. Vasilija Jovanovića. Zborovanju je predsedoval v ministrovem imenu g. Sava Vučetić, načelnik ministrstva za gozdove in rudnike z lovskim referentom inž. Sabovljevićem. Ko so bila prečтана obširna poročila in je bila odboru podana razrešnica ter je zbor sprejel novi proračun, se je razvila razprava o predlogih posameznih lovskih zvez v državi.

Posebno velja naglasiti protestno resolucijo v zvezi z izločevanjem državnih lovišč v Bosni in Hercegovini. Zborovalci so vzeli z zadovoljstvom na znanje, da je minister za gozdove in rudnike že odredil, naj se izločevanje takoi ustavi in je bilo sklenjeno, da se posebna delegacija lovskih združenj zahvali ministru za rešitev, ki je bila v vsej Bosni in Hercegovini hvaležno sprejeta. Zborovalci so

tudi sprejeli ostro resolucijo, s katero zahtevajo odločno pobijanje krivolovstva. Odposlanci osrednje zveze obiščejo predsednika vlade in notranjega ministra, da mu razložijo, kako je treba nastopiti zoper krivolovstvo, da se odločno zatire in zločinstvo, ki je močno razraslo po vsej državi. V okrilju osrednje zveze se je ustanovila posebna informativno-propagandna sekcija, ki bo spremljala vse pojave v zvezi z lovstvom v Jugoslaviji ter bo s predavanji in poročili v časopisu podpirala delovanje lovskih društev.

Slednjič je bil soglasno izvoljen novi upravni in nadzorni odbor. Predsednik je dr. Vasilije Jovanović, podpredsednik dr. Milovan Zoričić iz Zagreba, dr. Milenko Stojić iz Beograda in dr. Viljem Krečić iz Ljubljane, generalni tajnik dr. Juraj Tomičić, blaginjak Miloslav Stekić, odbornika na Rista Avramović in mag. ph. Joca Divild. V nadzornem odboru so Bogdan Pogačnik, dr. Miloš Vlahović in Marko Plamenac. Po zborovanju je bilo skupno kosilo v hotelu »Bristol«.

Zanimiva kariera našega pevca Ob gostovanju basista Franca Schiffererja

Jutri ob 20. bo v veliki Filharmonični dvorani koncert odličnega ljubljanskega rojaka, basista Franca Schiffererja, člana monakovske opere. Nastop odličnega pev-

ca, ki ga je kariera zanesla daleč po svetu, v domačem mestu nam obeta redek umetniški doživetje, ki mu mora naša javnost nakloniti vso pozornost.

Franca Schifferer je v Ljubljani študiral gimnazijo in učiteljsko, po vojni pa je na Dunaju dovršil visoko trgovsko šolo in se od kraja posvetil bančništvu in trgovskemu poklicu. Na tihem pa je že kot študent gojil živo zanimanje za petje in glasbo in je na Dunaju dovršil del svojih večerov prebil v avditoriju opernega gledališča. Po diplomu je služboval pri Ljub-

ljanski kreditni banki, nato pa je zašel v Bologno, kjer je deloval deli časa pri enem največjih italijanskih izvoznih podjetij za tekstilne surovine. Na srečo je imel dovolj časa, da je svojemu notranjemu poslanstvu lahko dal nekaj razmaha. Vpisal se je na konservatorij, z vso vmeno je privatno študiral petje — njegov učitelj so bili Vezzani, Ricci, Rigoni. In pesem je kakor polip: kadar človeka zajame ga nikoli več ne izpušči.

V svoji stroki je imel Schifferer zavidanja vredno pozicijo in sijajne izglede. Pot ga je zanesla v London, kjer ga je angžirala največja svetovna tvrdka v tekstilnih surovinah, Landauer & Co. in ga poslala nazaj v Bologno, kjer je imela veliko podružnico. Že prej je nekajkrat kot pevec nastopil v Bologni, Benetkah in Firenzi, ves čas je v vmeno študiral. Po naključju se je seznanil s slovečo pevsko vzgojiteljico go. Buccarinijevo v Monakovem, ki ga je pregovorila, da se je popolnoma posvetil petju. Študiral je dalje pri nji, priredil vrsto koncertov po Nemčiji, nazadnje pa se je dal angžirati pri gledališču v Teplitz-Schönbau. Od tod je prešel k Deutsche Musikbühne v Berlinu, potujočemu opernemu gledališču, s katerim je obdelal vsa večja, na tudi manjša mesta nemške zemlje. Potem je v naglih slokih napravil kariero; prvi basist opere v Rostocku, koncertna turneja po Ameriki, prvi basist opere v Saarbrücknu — vojna pa ga je zanesla v monakovsko opero, ki velja dandanes za najboljšo v rajhu, kjer poje prve partije.

Ko je zdaj ugledni naš rojak prisel v Ljubljano na obisk, nam je samo žal, da mu razmere niso nudile prilike gostovanja v naši operi. Zato pa je njegov jutrišnji koncert vreden toliko večje pozornosti in zanimanja.

Paramountov velefilm
Občinstvo se je pri dosedanjih predstavah izbornu zabavalo.

POLNOČ

je duhovita in zabavna veseloigra o zaljubljenem soferju-baronu; o varanem pariškem bogatašu in njegovi nezvesti ženi. Igralci: krasna in temperamentna Claudette Colbert, lepi Don Ameche, igralec velikega stila John Barrymore. — Za prijatelje plesa: nov ples: LA KONGA! — Predstave ob 16., 19. in 21. uri. — KINO MATICA, tel. 22-41

Kulturni pregled

K problematiki naših dni

Boj in sporazum v naravi

Eno najvažnejših vprašanj, ki sega globoko v krvave konflikte današnjih dni, je vprašanje, ali boj za obstanek kot baje neizprosni prirodni zakon res izključuje tudi pri človeku sleherni humaniteti, ljubezen do sočloveka in čut pravičnosti? Ali si je človek samo s kulturo pridobil čustva, ki življenjsko niso utemeljena? Če je tako, tedaj je mogoče onim, ki nimajo nikakršnih metafizičnih nazorov in višjih moralnih, zlasti religioznih ozirov in zadržkov, v imenu narave in njenih zakonov odstraniti to kulturno »nadstavbo« in proglasiti boj za obstanek za prirodni temelj človeškega življenja. V tem boju bi zmagoval po naravi nujnost najmočnejši poedince in bi lahko z vso pravico ugonabljali slabše, ki so mu na poti. V tem duhu bi bil res »homo homini lupus«. Še več. Potemtakem bi imeli prav tisti, ki pravijo, da v vsem socialnem življenju odločuje samo moč. Zato bi smel močan narod odstraniti s svoje poti slabše med narodi, t. j. male narode. Zato bi bilo nujno tudi »megno regnis lupi«. Zato močni, ki služijo volji narode, ne bi smeli poznati ozirov na narodno in socialno pravičnost. S tega zrelšča bi bila vojna zares normalno stanje človeške zgodovine in popolno uničenje ali vsaj zasuzenje premaganih prirodno utemeljen pojav.

Češki naravoslovec Jar. Kříženecký je v svoji pravkar izšli knjžici »Boj o život a dohoda k životu« (Svazky úvah a studií 37, Praha, Václav Petr, 1940),

skušal kot biolog odgovoriti na vprašanje, ali je naroda utemeljena samo neizprosni boj za obstanek kot regulativ življenja, ali pa pozna tudi še združevanje poedincev, njih solidarno sodelovanje in pravično razdelitev življenjskih pogojev? Izvajanja českega biologa so nenavadno zanimiva. Naj posnamem njih poglavitno vsebino.

Socialni darwinizem

Izraz »boj za obstanek« poteka od Darwina, ki je s tem bojem razlagal razvoj živstva na zemlji. Zaradi tega, ker v boju med boljše in slabše razvitimi poedinci ginevaio slabši, nastaja prirodna izbira, ki omogoča razmnoževanje sposobnejših poedincev. Darwin pa »boj za obstanek« ni razumel tako, kakor so ga pozneje tolmačili nekateri darvinisti, zlasti Haeckel. Ni mislil na resničen, neposreden boj med poedinci, ampak na težkočo, ki jih morata premagovati posameznik in vrsta, da se ohranita v življenju.

Darwinovo prirodnoznanstveno teorijo so prenesli nekateri v sociologijo in tako utemeljili sociološki ali socialni darwinizem. Z njim so opravičevali svoj odpor zoper ideje solidarnosti, humanitete, napredka, socialne zaščite, narodne in socialne pravičnosti. V tej luči so se zdeli ideali etike in pravosti zgolj zvijača slabšev, da bi se obdržali v življenju. Biolog Th. Huxley je prvi v teh vrstah skušal premostiti prepad med navidezno trdnim znanstvenim spo-

znanjem o veljavi »boja za obstoj« v človeški družbi z vsemi posledicami tega razmišljanja, kakor so brezobzirni boj, sebičnost, sovraštvo, zaničevanje usmiljenja, in med človeško potrebo ljubezni, pravičnosti, nenasilja in humanitete. Dejal je, da velja boj za življenje samo v naravi, medtem ko se mora v človeški družbi umakniti etičnim silam. Človek je nekaj drugega kot priroda; v njem delujejo še neke druge sile, ki jih je treba takisto upoštevati. Življenje e mora torej ravnati tudi po teh silah.

Kříženecký ugotavlja v skladu z nekaterimi drugimi novjšimi biološki mislečimi filozofi, da je Huxleyovo mnenje prelabo podprto, kajti ljudi, ki ne upoštevajo etike in kulture, marveč verujejo samo v veljavnost narode, ne bo prepričalo. Res da so morali tudi socialni darvinisti priznati, da obstoji sistem drugih razvojno »ihalnih sil in da razvoja organizmov ne določajo samo notranji, t. j. dedni vplivi, marveč tudi znanji činitelji, ki jih je treba upoštevati; že to utemeljuje socialno in »ščitno politiko. Da pa se problem temeljito pojasni, je treba vendarle predvsem upoštevati narode.

V naravi ni samo bojov.

Kříženecký je nabral iz spisov sodobnih biologov vrsto podatkov, ki osvetljujejo problem s povsem druge strani. Že Darwin je priznal, da obstoje v živalskem svetu svarični signali, skupni lovi, pazniki čred, skupno zasledovanje sovražnikov, zaščita slabotnih in mladih itd. Rus Kropotkin je dokazal na primerih iz živalskega življenja v Sibiriji, da ne obstoji med živalmi tak boj, kakor so si ga zamišljali socialni darvinisti, marveč da žive živali v čredah in dostikrat v vzornem miru. Živali ustvarjajo celo neke vrste družbo, ki sloni na medsebojnosti, solidarnosti in po-

moči. Poznejša raziskavanja so odkrila celo mnogo takih primerov, ki kažejo nad vsak dvom jasno, da vzajemnost in humanost ne obstojita samo med ljudmi, marveč da ju nahajamo tudi v ostali prirodi. Socialni čut »p'tentakem« ni samo človekova zadeva, ampak korenini v naravi. To spoznanje pa vodi k drugačnim sklepom, kakor jih dopuščajo pristaši »prirodne zakona« večnega boja.

Pisec navaja mnoge primere živalske in rastlinske simbioze, na katero je prvič opozoril l. 1878 strasburški botanik De Bary. Poznejša proučevanja so pokazala, da simbiora v prirodi močno oblažuje boj za obstanek in da je utemeljena vsaj tako kakor tako zvana naravna izbira. Vsi ti primeri znatno popravljajo enostransko razlago Darwinovih naukov in kažejo, da sta humaniteta in socialna etika produkt narode in torej izraz življenjske zakonitosti. S tega zrelšča ni socialno skrbstvo samo opravičeno, marveč se imperativno vsiljuje kot naravno dana oblika socialnega življenja.

Življenje, kakor ga vidimo v čisti prirodi, ne pozna samo boja, marveč tudi sporazum, nekako pogodbo med bitji, da se bodo vzajemno podpirala. Mnogi biološki dognani primeri kažejo, da naroda sama ureja parasitizem v obojestransko koristno sožitje dveh različnih bitij zaradi skupne samoohranitve; pozna potemtakem pravičnost. Lahko celo rečemo, da življenju bolj koristi simbiora ali sporazum za življenje, v katerem se obe živi podpirata, medtem ko bi vsaka zase poginila. Simbiora je sploh višja forma življenjskega razvoja nego »boj za obstanek«. Rousseauov nauk o družbeni pogodbi ni prazna ideologija, marveč nekaj, kar je utemeljeno v samih zakonih življenja. Zategadelj obstoji neka biološko utemeljena morala,

ki z vzajemnostjo in sodelovanjem dviga bitja k višjim življenjskim smotrom. V zaščiti bitij, v medsebojni pomoči, v upoštevanju pravic posameznika in narodov ne gre torej za samo filantropijo, marveč za organsko nujnost. To pa daje prirodni podlagi človeškega življenja povsem drugačno podobo, kakor smo jo videli v uvodu. Življenje normalno ni samo boj, marveč tudi sporazum. Kar velja za živali, velja v še večji meri za človeka in še bolj za kulturne narode!

Zapiski

DEBUT JOSIPA BORKA

V torek zvečer je nastopil v naši dramti kot Danaj v Funtkovi »Tekmici« avtor knjige »Osvoboženo gledališče« Josip Borko. Z dosedanjimi spisi je pokazal, da se dolgo bavi z gledališko teoretskimi, posebej še z režijskimi problemi, pri čemer črpa iz študija in iz izkušenj v gledališki praksi. Kot igralec je pri nas debutoval v vlogi, ki tudi za večjega rutinierja ni kdo ve kaj hvaležna, saj je Funtkov »Daneja« kot genialen kipar in nekaj predstavitev aktivizma mlade umetniške generacije dramski premalo izdelan. To je bilo čutili celo pri Severjevi boji polnokrvni igri. Josip Borko je v svoji interpretaciji Danaja sicer pokazal kulturo glasu in krenet, vendar tej že dramsko slabokrvni vlogi ni mogel dati večjega temperamenta in močnejšega življenjskega diha. Verujem, da s to malce prehladno in medlo vlogo ni izčrpal igralskih možnosti, ki so v njem in da ga bomo kmalu videli v vlogi, za katero bo lahko zastavil svojo osebnost. Želeli bi bilo, da bi se predstavil v Narodnem gledališču tudi kot režiser. Upajmo, da mu je ta gledališka funkcija še bližja kakor igralsko kreiranje. Kljub

Domače vesti

* Z banke uprave. V petek 22. XI. t. l. gospod ban dr. Marko Natlačen ne bo sprejel strank, ker je službeni odsoten.

* Vodnikova družba v Ljubljani obvešča vse svoje poverljive in ljubljane v bližnje okolice kakor tudi vse one člane, ki so naročili knjige v družbeni pisarni, da so knjige za letošnje leto izšle, ter prosil, da jih čim prej prevzamejo.

* Pri ministrstvu za trgovino in industrijo v Beogradu sta napravila izpit za pooblaščenega inženjerja tehnične kemije in tehnologije z odličnim uspehom gg. inž. Tamažo Nikolaj iz Ljubljane in Konjar Viktor iz Preboda. Čestitamo!

* Diplomirani je bil 15. t. m. na univerzi v Zagrebu za strojnega inženjerja Vojko Bratina, rojak iz Šturije na Vipavskem, sin pred leti umrlega bibliotekarja ljubljanske liceje dr. Janka Bratine in Viktorije, učiteljice na osnovni šoli na Ledinu v Ljubljani. Čestitamo!

* Promocija. Na beogradski univerzi sta bila promovirana za doktorja vsega zdravstva G. Danilo Koch iz Ljubljane in g. Milan Kim z Drenovega griča. Čestitamo!

* Poverljive, šolska upraviteljstva in podružnice CMD, ki se niso oddali poslali obračuna in nakazali zbranih prispevkov za narodno zbirko »Bratom in sestram na meji pomoči«, prosil vodstvo Društva sv. Cirila in Metoda, da to takoj stori. Javnosti ni mogoče poprej podati pregleda o uspehu, dokler ne dobi vodstvo CMD vseh poročil.

* Novi grobovi. Smrtna žetev je bila zadnje dni velika. V Dravljah so večeraj pokopali vzorno mater go. Francisko Zajčev, soprogo poštnega nadzornika v pokopju. — Iz Ivančine gorice so v sredo dopoldne spremenili na župno pokopališče na Krki g. Jožeta Zajca, posestnika, mesarja in trgovca. — V Črnomlju je umrl ugledni gostilničar in mesar g. Josip Skubic in so ga večeraj ob 14. položili na pokopališče v Vojni vasi k večnemu počitku. — V Braslovcah je bil večeraj popoldne pokopan g. Milko Plaskan iz znane narodne družine. — V Kraljevcu ob Sotli bodo danes dopoldne pokopali go. Marijo Prosi-necki iz Stare vasi. — Na magdalen-skem pokopališču v Mariboru bo danes pokopan g. Vlastimil Vanč, obratovodja Prečnice in tkalnice. — V Celju pa je večeraj legel k večnemu počitku v visoki starosti 85 let g. Jakob Inkret, bivši ključavničarski mojster in posestnik. — V Brežicah je umrl g. Ivan Radanovič, višji železniški uradnik v pokopju. Pogreb bo jutri ob 15. — V Sodražici je umrla gospa Marija Lušinova, soproga učitelja. Pogreb bo jutri ob 9. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Specialitete »Neptun«

tunina (Thunfisch) je posebna delikatesa v izredno finem olju
»NEPTUN« d. d. — Split
Proizvodi največjih domačih tovarov sardin

* Svečana proslava osvoboditve Bitolja. Pretekli torko so prvič po letošnjem 5. novembru vihralo po Bitolju namesto črnih jugoslovenskih in srbskih trobojke. Bitolj je slavil dan, ko mu je zmagovita srbska vojska po ogorčenih borbah na Čeganu in planini Nidži prinesla svobodo. Bitolj je bil prvo mesto, ki ga je srbska vojska osvobodila 3. leta 1916. V zgodovino Jugoslavije je Bitolj zapisan kot trpeče mesto, kar so potrdili tudi najnovejši dogodki. Toda Bitolj bo prebolel vse rane, ker stoji za njim velika domovina. Svečanost v torko se je pričela s službo božjo v cerkvi sv. Dimitrija, ki je ena največjih v Jugoslaviji. Župan Rizevič je položil ob navzočnosti številnega prebivalstva venec na grob Viteškega kralja. Službo božjo je opravil rektor pravoslavne bogoslovja dr. Nikolaj Djordjevič ob asistenci 14 svečnikov in je imel tudi krasen patriotski govor. Nato je bil sprejem na občini, slednjaja pa je župan ob številnem spremstvu položil venec na grobove padlih junakov.

* Pevsko društvo »Mokranjac« iz Skopja prisrčno »prejeto v prestolnici«. Ugledno pevsko društvo »Mokranjac« iz Skopja je sklenilo letošnjo jesen privediti večjo turnejo in je doslej bilo toplo sprejeto v Kraljevu, Kragujevcu in Novem Sadu. V torko dopoldne se je zbor pripeljal v Beograd.

Zapeka, neredno presnavljanje v de-belem črevesu, slaba prebava, glavobol zaradi zaprtja izginje z uporabo Franz-Josefove grenčice — ena polna čaša na prazen želodec. Franz-Josefova grenčica učinkuje milo. Reg. S. br. 15485/35

veliki pridobitvi, ki jo zaznamuje razvoj naše drame z mladim režiserjem dr. Kref-tom, je vprašanje režiserskega naraščaja še vedno aktualno, saj je ideal sieh-hernega režiserja, da absolvira sezono le z nekajimi, a zato temeljito pripravljimi režijami. Občinstvo je Josipa Borka simpatično pozdravilo pred rampo sloven-ske drame.

* Literarno gibanje v Sloveniji. Pod naslovom »Le mouvement littéraire en Slo-venie« je objavil »L'Echo de Bel-grade« v najnovejši številki interview svojega ljubljanskega sodruka dr. Dra-gotina Cvetka z našim urednikom B. Borkom. Razgovor se tiče smeri v slo-venški povojni književnosti, reprezentan-tov sedanje slovenske literature in odnosov slovenskih pisateljev s hrvaškimi in srb-skimi tovariši. Del tega razgovora je ob-javila v izviru ob istem času izšla nem-ska izdaja tega lista »Beigrader Echo«, ki se je pravkar s prvo številko predstavil občinstvu. Nemška in francoska izdaja tega lista, ki sta namenjeni infor-maciji inozemstvu, prinašata prilogo z na-slovom »November 1915«. So to spomini na tragične dni srbskega umika čez Albanijo pred 25 leti. Zanimiv prispevek v obliki izda-jah je članek dr. Dušana Pantelica o nem-skem zgodovinarju Leopoldu Rankeju in njegovem odnosu do vstajenja Srbije v začetku 19. stoletja. »L'Echo de Belgrade« se v svoji kulturno-informativni službi vidno izpopolnjuje, prav tako obeta njegov nem-ski dvojnič »Beigrader Echo«, da bo v ob-močju nemškega jezika inteligentno širil spoznavanje naše države in njenih pojavov.

* Tržaški slikar Avgust Černigoj, znan na-šemu občinstvu po razstavi v Ljubljani in v Mariboru, pravkar prireja veliko razsta-vo v Trstu. Znani kritiki Silvio Benca avli

grad. Steje so pevcev in pevk, večina mla-denčev in deklet v živopisnih južno-srb-skih narodnih nošah. Društvo vodi pro-fesor filozofske fakultete v Skopju dr. Vo-jislav Radovanović kot predsednik, z dru-štvom pa potuje tudi skopski župan Josip Mihajlovič kot častni član. Prestolnica je brate in sestre iz Skopja navdušeno po-zdravila. Župan Tomić jim je priredil na občini poseben sprejem. Zvečer je bil v dvorani Kolarčevega narodnega vseučil-šča velik koncert, ki ga je oddajal tudi radio. Kencert je odlično uspel in je bilo mnogo toplega odobravanja. Večeraj se je pevski zbor odpeljal na grob Nezmanega junaka na Avali, potem pa na Oplenac, kjer je predsednik vlade priredil banket.

* Razstava umetnin bivših bojevnikov. V Beogradu pripravljajo zanimivo razstavo umetniških del slikarjev in kiparjev, ki so se udeležili osvobodilnih vojev in letih 1912 do 1918. Razstavo bodo svečano odprli 1. decembra v umetniškem paviljonu Cvijete Zuzoričeve. Prirediteljski odbor je pozval sorodnike slikarjev in kiparjev, ki so padli ali umrli, a so se udeležili preteklih vojn, naj pošljejo njihove umetnine do 20. t. m.

* Prva srbska opera pred 100 leti. Vče-raj je minilo 100 let, odkar je bila v Kra-gujevcu uprizorjena prva srbska opera »Ženitev carja Dušana«. Besedilo je na-pisal Atanasij Nikolić glasbo pa Josip Šteingler. Predstava je bila prirejena v po-časenju godu kneza Mihajla. Ponovili so jo samo še enkrat in sicer v proslavo sv. Nikolaja. Predstava je bila precej draga zaradi razkošne razsvetljave s svečami in zaradi lepe opreme, je pa zato žela mnogo odobravanja.

* Prav zažodljivo oblikan sejem je bil pretekli ponedeljek v Radečah. Posebno ži-vahno je bilo na živinskem sejnišču, ka-mor so kmetje ob blizu in daleč pripeljali 165 svinj in nekaj nad sto krav in telic. Tudi kramarski sejem ni zaostajal, saj se je v dopoldanskih urah trlo ljudi pred sto-jnicami prodajalcev z obleko in obutvijo. Cene na živinskem sejnišču so bile: voli po 7.50 do 8.75, krave po 6.25 do 7, prašiči po 11.50 do 13.50 in telice po 7.75 do 8.75 din za kg žive teže.

* Sam'mor nesrečne mladenke v Trbov-ljah. V nedeljo popoldne se je v Trbovljah zastrupila 17letna Slavka Košnikova, službenka tovarne »Metka« iz Celja. Pot v Trbovlje jo je privedla k znanemu v so-boto iz Ljubljane, kjer se je 14 dni zdravi-la v bolnišnici. Obupala je zaradi nesrečne ljubezni. Zapuščena od ljubimca je Slavka popila močan strup, v nekaj minutah se je onesvestila, zdravniška pomoč je bila brez-uspešna in so jo čez dobo uro mrtvo pre-peljali v mrtvašnico. V torko so jo pokopali na trboveljskem pokopališču in je pogreb pokazal, da je zlasti vsa trboveljska mla-dina iskreno sočustvovala z nesrečno mla-denko. Njen sveži grob je zasulo mnogo cvetja in vencev.

* Mrtvo hčer je ukradel iz bolnišnice. Cevljarju Miletu Ivšiču iz Slunja je v bol-nišnici v Karlovcu umrla hčerka Marica. Zaprošil je upravo bolnišnice, naj mu do-voli odpeljati hčer domov, da jo bo sam pokopal. Uprava pa je njegovo prošnjo od-bila, ker je Marica umrla za kužno boleznijo. Tedaj se je oče odločil, da ukra-de hčerko ponoči iz mrtvašnice. Ko je truplo ponesel na ulico, ga je srečal neki mešan in videl, da drži v naročju skoraj nago te-lese. Ne vedoč, kaj se dogaja, je mešan po telefonu obvestil policijo. Ivšiča so za-slišali in je izjavil, da se k ženi ni upal drugače vrniti, kakor da ji prinese vsaj mrtvo hčer. Marico so pokopali, nesrečni oče pa bo zaradi prestopka še kaznovan.

* Svoje dva otroka je izpostavila obupa-mati v poslopju okrožnega sodišča v Zagrebu. To je družica vlomilca Ivana Ča-nija, ki ga je zagrebska policija nedavno izročila sodišču. Njegova neporočena žena Anka se je znašla s sinčkom in hčerko v bedi, prosila je za pomoč sem in tja, za-man. Zato je odnesla dva otroka na sodi-šče, kjer ju je našla sodna uradnica. Čez čas se je nesrečna mati skesala in prišla po oba otroka, ki pa sta bila med tem že oddana v neki zavod. V Zagrebu je to v kratki dobi četrti primer, da je mati pri-nesla otroka na sodišče, ker je mož vza-poru.

* Svoje ženo je vrgel v reko. Ladjar Bo-židar Filipovič iz Petrovgrada prebiva na vlačici na reki Begeju. Zadnje čase je začel močno popivati. Tako je tudi nedavni večer prišel pijan domov in je najprej pre-tepel ženo, nato pa še svoje tri otroke. Že-no je slednjič pahnil v reko, od koder pa se je rešila in se nato počala na policijo. Božidarja so prijeli. Žena in otroci so za-radi prehlada nevarno zboleli.

* Orjaške buče je vzgojil vzorni posest-nik in župan v vasi Otočanih v prnjavor-skem okraju. Posamezne buče tehtajo po 26 kg, turščični stroki pa so dolgi po 45

cm. Najboljši pomočnik tega vzornega po-sestnika je njegova 11letna hčerka Lju-binka, ki z izredno vmo nadzoruje oče-tova prizadevanja in mu pomaga, kolikor more s svojimi skromnimi močmi.

* Sodna razprava ob postelji stare ženi-ce. Veliki senat beogradskega okrožnega sodišča je imel pretekli torko nenavado razpravo. Da ožene resnico o uboju starke Ljubice Cukičeve in o poskusu uboja stare Mileve Rogičeve, se je senat z državnim tožilcem, obtožencema in branitelji podal v stanovanje Mileve Rogičeve v Preševski ulici. Mileva Rogičeva je že visoko v letih in je hudo bolna. Nikakor ni mogla iz po-stelje pred sodišče. Torej jo je moral veli-ki senat zaslišati v postelji. Izpovedala je, kako sta usodnega večera planila v nje-no stanovanje dva neznanca. Večji jo je prijel za prsi in grlo, mlajši pa je stal ob strani. Da je ne bi zadavila, je starika po-vedala razbojnikoma, da ima 7.500 din v omari poleg postelje. Njenih je bilo samo 500 din, ostalo pa prihranki delavcev, ki so bili pri njej na stanovanju. Pri sooče-nju je Mileva točno spoznala visokoraznega Vujlo Macuro, nakar je tudi mlajši raz-bojnik Lazar Čotra priznal, da je pobral denar. Kljub temu je uporni Macura še vedno trdil, da takrat sploh ni bil v Beo-gradu. Krivda je bila nesporno vračalo in sodišče se je z obtožencema vračalo skozi ogromno množico v sodno palačo. Da se zaslišijo še nekatere priče, je razprava preložena na 3. decembra.

* Preoblečene fante je oddajala kot ne-veste. Pred okrožnim sodiščem v Kraljevu je bila zanimiva kazenska razprava proti neki Desanki Tomaševići in njeni druž-bi. Desanka Tomaševića je namreč na-jela nekaj fantov, s katerimi se je dogo-vorila, da se preoblečejo v dekliško nošo. Potem je nagovorila tega ali onega, ki bi se rad oženil, naj si z otnico prilisti lepo dekle. Otnica je bila izvršena, toda žen-se je bridko razočaral, ko je spoznal, da je ugrabil preoblečenega fanta. Na ta na-čin je Desanka Tomaševića oslepila mnogo zaljubljenec, ki pa zaradi sramote niso hoteli sleparke ovaditi sodišču. Po-slednja dva osleparjenca, ki sta plačala precejšnjo »odkupnino«, sta pa vednar iz-povedala svo stvar na policiji. Sodišče je obsodilo Desanko na 5 mesecev strogega zapora, njene pomočnike pa na en ali dva meseca zapora. Vsi skupaj morajo plačati sodne stroške. Oškodovancem, kolikor jih je bilo mogoče dognati, pa morajo vrniti škodo.

* Telo je hr'mo, toda duh bi'ter. V vasi Makovištu v Srbiji živi siromašni Svetozar Čabčić, ki je zdaj star 40 let. V spodnjem delu telesa je popolnoma hrom, tehta sa-mo 40 kg in je visok le 40 cm. Toda zato ga je priroda obdarila z izrednim duhom. Siromaček se je po 17 letu sam naučil čitati in pisati, potem pa se je lotil različnih obrtnj. Izkazal se je za prvovrstnega ključavničarja, razen tega zna še 15 različnih obrti in vsakomur popravi kot najboljši mojster, karkoli je treba popraviti. Naba-vil si je različno moderno orodje, delavnico pa ima kar ob postelji, ki je dolga 90 cm. Poleg drugega je Svetozar odlični frizer in padar. Pravijo, da bo uredil svojevreden muzej, s katerim bo dokazal, kaj vse la-hko napravi tudi človek, ki ga je priroda telesno tako skopo obdarila.

* Zavoljo milijonških ponovnih se mo-rata zagovarjati pred okrožnim sodiščem v Petrogradu bančni ravatelj Gjurića Berberski, njegov pomočnik Damijan Kne-žević in še nekateri pajdaši. Državni toži-lec je obtožil Berberskega in njegovo druž-bo, da so kot člani upravnega odbora biv-še Dunavske kmetijske banke v Petrov-gradu opustili vpise različnih visokih do-hodkov in izdatkov. Izvršili so razne lažne pogodbe. V celoti še ni ugotovljeno, kolik-šno so njihovi greh, gre pa za milijonske vsote. Razprava se bo še nadaljevala.

* Prepovedan lov na srne. V vrbaški ba-novini je grozilo iztrebljenje srnjadi. Za-radi tega je bil ban v Banjaluki prisiljen, da zabrani lov na srne v svoji banovini za dobo 5 let.

* K poročilu o velikem požaru v Sester-zah smo prejeli še naslednje dopolnitev: Dne 14. t. m. je nastal ob 10. dopoldne v vasi Sesterzah pri Majšperku požar, ki ga je močan veter mahoma raznesel na bliž-nja gospodarska poslopja. Tovarniška si-rena v Majšperku je takoj naznanila po-žar in je gasilsko moštvo tovarne bilo s svojo prenosno motorno brizgalno v teku 17 minut v 10 km oddaljenem kraju po-žara (tovarna je s svojimi avtomobili pre-važala moštvo in brizgalno). V požirtvo-valnem delu tega moštva je uspelo, da se je požar, ki je medtem bil zanehtal pet po-slopji, kljub močnemu vetru tako omejil, da je bila nevarnost za obstoj vasi odstra-njena. Zelo požirtvovalno je tudi bilo delo majšperske prostovoljne gasilske čete, ki se s konji prispela uro pozneje in je s svojo motorno brizgalno neumorno dela-la do poznega večera ter je požar omejila in zastražila.

tiš. S kulturno rubriko v dnevnikih, izva-ja pisec, se poudarja tista velika vloga, ki jo zavzema književnost v kulturi vsakega naroda in človeštva sploh. Namen književne rubrike v sarajevskem dnevniku bodi, da preko lokalnih književnih vprašanj prehaja k splošnim in posebnim jugoslovenskim književnim vprašanjem, preko njih pa tudi k važnejšim in izra-zitejšim vprašanjem, ki se odnašajo na tu-je nacionalne književnosti. B. Jevtić raz-voja nato v svojem članku nekaj idejni program nove rubrike. V njem zlasti od-klanja ideološko gledanje na literarne po-jave in književni diletantizem, ki se naj-večkrat druži s tendenciozno književnostjo.

Izbor proze Maksima Gorkoga v sloven-ski ljudski izdaji. V okviru naše kulturne kronike smo že opozorili na »Knjigo za vsakogar«, ki je začela v zvezdkih po 3 di-narje izhajati v Mariboru (urednik in iz-dajatelj Cvetko Zagorski). V prvi seriji teh zvezkov po 48 strani izhaja kraja proza Maksima Gorkoga obenem z nje-govim življenjepisom. Za to resnično ljudsko in zelo ceno izdajo izbranih spisov enega največjih novjših ruskih pisateljev se je pokazalo veliko zanimanje. Tako je izšel prvi zvezek nove zbirke že v drugi nakladi. Ob istem času je izšel drugi zvezek, ki pri-naša eno najlepših in najznamenitejših krajevših proz Maksima Gorkoga »Šestina-dvajset in ena«, dalje »Jemeljana Piljajac in črtici« in »Pred obličjem življenja«. Vseokako je »Knjiga za vsakogar« zanimiv poskus, da se pripovedna umetnost resnih pisateljev v obliki cenih kolportajznih sno-picev približa najširšim čitateljskim vr-stam. Sodeč po uspehu prvega zvezka je našel ta poskus pravi ugledni odziv.

LJUBLJANSKI SOKOL
priredi v SOBOTO, dne 23. NOVEMBRA ob 20. uri v društveni telovadnici
v Narodnem domu na Bleiweisovi cesti
MLADINSKO AKADEMIJO
združeno s tekmo na orodju med najboljšimi naraščajniki ljubljanskega in
jeseniškega Sokola.

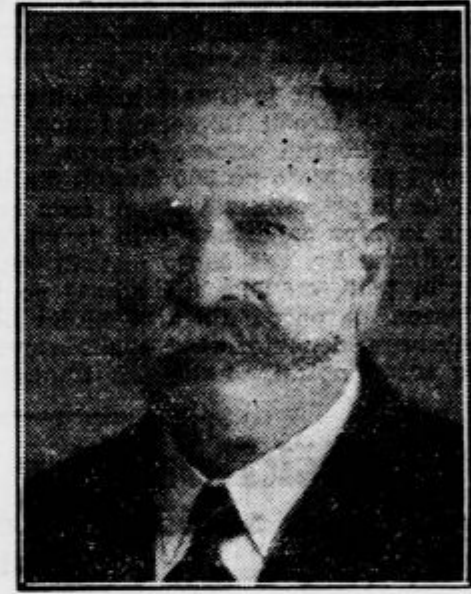
* Kadar se razlije vodovje pri Planini. V poročilu ponedeljskega »Jutra« 18. t. m. je bila omenjena tudi gradnja vodovoda v Planini pri Rakeku. Tvrda Ulčar & drug z Gorja pri Bledu, ki je bila prevzela izkop jarkov in polcizevcevi, nam je k temu poslala naslednje pojasnilo: Prekop preko potoka Unšice je prevzela gradbena firma Jos. Misson iz Ljubljane, ki je specializirana za vodne zgradbe in se ni upala pričeti izkopom, ker je bila voda, ko je bilo prevzeto delo od gosposke bana od-breno, še visoka, kar je izjavil sam g. žu-pan, nekaj dni nato pa je začelo deževati, tako da je voda prestopila bregove in na obeh straneh potoka porušila od nas izko-pane jarke. Preden se je voda odtekla, je bil ponovni naliv, tako da smo z velikim trudom čistili jarke in polagali cevi v do-kolen visokem blatu in vodi ter smo z veli-ko zbugo dogotovili. Ni res, da bi bil vodo-vod dograjen, čeprav bi napravili tudi pre-hod preko Unšice, ker strojev-črpalk nam neznano podjetje iz inozemstva še ni do-bavilo in, kakor smo informirani, jih še do-pomladi ne bo. Tudi to ni res, da bi bili izkušeni vaščani Planinci vprašani za kakšne nasvete, ali da bi bili samovoljno svetovali, ker sami ne vedo, kdaj bo povod-nelj nastala.

* Ali je železnica pri nas največji stro-mak? Lična železnica postaja v območju mestne občine Novo mesto ima še vedno medio briče petrolejke, da jo tuji potniki ponoti večkrat zgrešijo. Okrog in okrog postaje pa so lične vile, a tudi skromne de-lavske in kmečke hišice, ki so vse raz-svetljene z elektriko, ker prebivalci vedo, da jim je elektrika boljša in cenejša. Zakaj uprava železnice tega ne vidi? — A. B.

Iz Ljubljane

Matej Seme 75-letnik

V ljubljanski ulici v Mostah prebiva upokojeni železniški uradnik g. Matej Se-me. Stejejo ga med naše najuglednejše na-rodne može, ki imajo za seboj dolgo vrsto življenjskih izkušenj pa tudi mnogo čast-nih uspehov, s katerimi so si pridobili ne-minljivo hvalažnost soobčanov. To velja po-sebno poudariti, ker je g. Matej Seme več-raj praznoval 75-letnico rojstva in se je tu-di ob tej priliki izpričalo, kako ga cenijo njegovi prijatelji.

G. Matej Seme deluje že nad 50 let za slovensko narodno in napredno stvar in je že od mladih nog jugoslovensko orien-tiran. Je vsekoli zvest pripadnik JNS. Ko je še trdno vladal nasprotni režim, je g. Matej Seme postal član občinskega odbo-ra v Mostah. Sedem let je bil odbornik, le-ta 1931. pa je postal župan. V tem svoj-stvu je vedno skrbno deloval v korist mo-ščanske občine. Bil je do vseh v največji meri pravičen. S takimi vrlinami je naj-bolje služil ideji najčistejše domovinske ljubezni. Med sotrudniki in občani si je pri-dobil tolikšen ugled, da so njegova načela pridobivala v občini vedno več tal ter do-segla veliko zmago, ko je pri občinskih vo-litvah veljanskega večina oddala svoj glas za napredno listo JNS. Zaradi visoke sta-rosti ni hotel več kandidirati, je pa še vne-tro sodeloval v volilni borbi. Čeprav je nek-danja moščanska občina priključena Lju-bljani, je vendar ostal spomin na županova-nje Mateja Seme čist, neomadeževan. Možu, čigar javno delovanje v naprednih vrstah sega daleč nazaj v viharno dobo pred vojno, želimo mnogo zdravja ter mu iskreno čestitamo ob lepem življenjskem prazniku!

»Iz Prešernovih dni« 2. dec. v operi!

u— Smrt uglednega profesorja. V Lju-bljani je večeraj umrl g. dr. Viktor Peterlin, gimnazijski profesor v pokopju in rezervni kapetan I. stopnje. Pokojnik je bil iz ugledne ribniške družine in si je tudi zve-sto družico gospo Elo izbral iz znane rodo-vine Arkovih v domačem kraju. Kot visoko-šolec na Dunaju je bil zvest »Savane«. Kot profesor je bil pravičen in zelo priljubljen. Zapustil je tri otroke. Prepeljan bo v svo-jo drago Ribnico, kjer bo pogreb jutri ob 16. Blag mu spomin, žalujočim naše iskro-no sožalje!

u— Razum proti naključju. V petek 22. t. m. bo predaval v ljubljanskem klubu g. univ. prof. dr. inž. Milan Vidmar o pred-metu: »Razum proti naključju, svetovno-nazorska slika«. Gospod dr. Milar Vidmar je predaval o tej temi že ob priključni pro-sla-ve 125. obletnice obstoja visoke tehnične šole na Dunaju, kjer je vzbudilo to pre-da-vanje splošno zanimanje.

u— Simon Gregorčič-Gruntarjeva javna knjižnica redno posluje ob torkih, četr-tkih, sobotah ob 16. do 20. ure in ob nedeljah ob 9. do 12. ure. Prijatelje lepe knjige opo-zarjamo da se poslužijo knjižnice. Knjižni-ca posluje nasproti cerkve Srca Jezusove-ga, v paviljonu Sokola I. Šentpetrčani, po-sestajte lastno knjižnico.

u— Navedli smo že nekaj ocen kritikov o našem pevcu basistu Francu Schifferju. Dr. Scholz je pisal pred letom dni v mona-kovskih listih o njem: Franc Schiffer ima enega izmed onih nizko temnih organov, ki imajo pristno basovski značaj. Njegov glas ima veliko polnost in moč, je na vsej črti prost v nastavku in ne služi samo močnim dramatičnim akcentom. Schiffer je imeniten koncertni pevec, ki ima navdušiti ter s toploto in čistimi glasbenimi sredstvi prikleniti na sebe poslušalca in ga tudi ganiti. Ta pevec bo nastopil v na-ši koncertni dvorani ob spremljevanju pla-nista dr. Danila Švare jutri v petek zvečer ob 20. uri in sicer v veliki filharmonični dvorani. Opozarjamo, da je v predprodaji tudi koncertni spored s tekstom vseh pesmi in arji, ki se bodo peče jutri zvečer. (—)

u— V šentjakobskem gledališču bodo ponovili Gena Senočiča aktualno igrjo »Ne-navaden človek« v soboto in nedeljo ob 20.15. Igra je dosegla pri obeh dosedanjih predstavah velik uspeh. Občinstvo, ki je napolnilo dvorano, je igrjo sprejelo izredno toplo in je nekajkrat pri odprti sceni pre-kinilo igrjo z navdušenim odobravanjem. Sodelujejo Košak, Lavrič, Moser, Plevejl, Eypper, Kos, Vidčičev in drugi. Vstopnice dobite od danes dalje v društvenih prostori-h v Mestnem domu. Kupite vstopnice že vnaprej!

u— Prosilce za mestno božično obdar-itev opozarja mestno poglavarstvo, da je vpisovanje za božično obdaritev le še vključno do 25. t. m. v mladinskem od-deleku mestnega socialno-političnega ura-da na Ambrozevem trgu 7. Pri tem opo-zarjamo proslilce na preselitve mestnega mladinskega oddelka iz Mahrove hiše na Krekovem trgu v poslopje Mestnega po-grebnega zavoda na Ambrozevem trgu.

u— Iz avtomobila so mu odnesli riž. Nenavado tatinsko podjetnost izpričuje dogodek, ki ga je doživel neki ljubljanski trgovec. Nekje na Notranjskem je kupil 100 kg riža, ki ga je namenil prepeljati z avtomobilom v Ljubljano. Med potjo se je ustavil za nekaj ur v neki gostilni nad Vičem ter pustil avtomobil kraj ceste. Nje-govo odsotnost pa je s pridom izkoristil tat in mu odnesel iz avtomobila vrečo z rižem. Trgovec je oškodovan za 1.350 din.

u— Kolesarske tativne so še kar naprej na dnevnem redu. Z dvorišča 1. realne gimnazije v Vegovi ulici je nekdo odpeljal Olegu Fortiču črno pleskano kolo znamke »Prestor«, z dvorišča mehanične delavnice na Tržaški cesti pa je izginilo Vinku Mra-ku 1000 din vredno kolo znamke »Orel«. Na Bregu je izprede hise tat odpeljal An-tonu Mencingerju 1000 din vredno kolo znamke »Waffenrad«. Prav toliko je vred-no kolo, ki je izginilo izpred poslopja ko-lodvorske pošte Ivanu Colnarju. Kolo je bilo znamke »Atmos« in je bilo svetlo-rdeče pleskano. Ana Kunaverjeva pa je prijavila, da ji je bilo ukradeno 1000 din vredno črno pleskano žensko kolo izpred hiše na Gosposveti cesti.

u— Nekaj nesreč. V ljubljansko bolniš-nico so pripeljali 38letnega delavca Fran-ca Novaka s težkimi telesnimi poškoda-mi. Novak je bil uslužben v Vidmarjevem kamnolomu v Ambrusu na Dolenskem pri razstreljevanju skal. V usodnem trenu-tku je stopil do navrtane skale, da pogle-da, zakaj prižgana patrona noče eksplo-dirati. Eksplozirala je prav tisti mah in drobič kamenja so nesrečnemu Novaku razmesarili obraz, mu izhili levo oko, do-bil pa je še obšutne poškodbe po vsem te-le-su. Peter Derganc, predelavec v zagor-skem rudniku, je v rovu tako nesrečno pa-del, da si je zlomil levo oko.

u— Avtoprometna družba z o. z. v Lju-bljani obvešča cenjeno občinstvo, da prične z današnjim dnem redno obratovanje na progi Ljubljana—Lukovica in obratno z odhodom iz Ljubljane ob 12.25 in z odho-dom iz Lukovice ob 13.10. (—)

u— JNAK Edinstvo. Danes ob 20. redni članski sestanek. Udeležba za vse obvez-na. Tajnik.

u— Pregrešno ime. Naš stari prijatelj gospod Trnovčan nam pripoveduje: Človek skoraj ne bi verjel, kaj vse lahko doživi celo v današnjem naprednem času. Naj na-vedem dogodek, ki se je v resnici pripetil nekemu domačinu v beli Ljubljani. Zvonce na stopniščnih vratih se je oglasil in služ-kinja, pridna in vestna, hiti pogledat skozi okroglo okence, kdo je. Pred vrati stoji možki. Služkinja ga vpraša, kdo je in kaj želi. Pa ji pove, da je njegovo ime Hudnik in bi rad govoril z gospodom. Ko je služ-kinja zaslišala ime Hudnik, je zardeva in brž tudi prebledela, vendar pa je bila toliko pri močeh, da je urno stopila v sobo in sporočila, kdo je pri vratih. Toda imena Hudnika si kar ni upala izgovoriti, ker je bila prepričana, da pomeni to ime prav to-liko kakor sam »hudič«. In česa takega pač pobožna ženska ne more in ne sme izgovoriti. K sreči ji je šinila v glavo rešilna mi-sel. Pobožna ženska je v sobi javila, da je prišel gospod »Sakrabolt«, ki bi rad govoril z gospodom. »Kdo je prišel?«, je vprašal gospodar služkinjo in ta mu je še enkrat povedala, da gospod Sakrabolt. Te-ga gosposda ne poznam, gotovo ste ga na-pačno razumeli, pojdite še enkrat k vr-atom in ga prosite, naj ponovi svoje ime, je velel gospodar. Kuharica se je vrnila in povedala isto kakor prej. — Ni preostalo drugega, ko da je šel gospodar sam k vr-atom predboše in je pogledal skozi okence. Na svoje nemalo presenečenje je zagledal svojega starega znanca Hudnika. Hitro mu je odprl vrata in povedal, kako ga je iz-strahu pred smrtnim grehom prekrstila po-božna služkinja. To je bil grohot! Nekaj je pa od vsega tega le ostalo: gosposda inžen-erja Hudnika se je v šaljivem pomeniku prijel vzdevek — Sakrabolt.

Z Jesenic

u— Umetniški večer, ki ga bodo pri-redili v nedeljo v dvorani sokolskega do-ma na Jesenicah naši mladi pesniki in pi-satelji, bo za ves gorenjski kot izredna in zlasti za naš čas pomembna narodno-kulturna prireditev. Braji bodo svoja dela Vladimir Bartol, Ladislav Klavta, Jože Kranjc, L. Mraz in Nikolaj Pirnat.

Iz Celja

— **Tlakovanje Vodnikovice** je ne-
koliko zaostalo, ker ni bilo mogoče hitro
nabaviti dovolj granitnih kock. Sedaj tla-
kujejo oba hodnika za pešce. S tlakova-
njem cestišča z granitnimi kockami bodo
sedaj pihoteli. Sprva je bilo predvideno,
da bodo letos tlakovali Vodnikovo ulico
samo od Kralja Petra ceste do začeta šol-
skega poslopja šolskih sester. To smo pred
kratkim kritizirali in poudarili, da je treba
že letos tlakovati in razširiti ulico tudi ob
omenjenem šolskem poslopiju, to pa pred-
vsem zaradi varnosti šolske mladine, ker
bi bil mali vrt pri vhodu v šolo sicer tik
ob cestišču. Občina je naknadno res ukre-
nila, da bodo podaljšali hodnik za pešce
tudi mimo šolskega poslopja. Novo cesti-
šče Vodnikove ulice bo široko samo 6 m
in bo v odseku med Kralja Petra ceste in
Strossmayerjevo ulico znatno ožje nego je
bilo doslej, ker so hodnik pred poslopjem
Ljudske posojilnice in pred meščansko šol-
o razširili od dosedanjih 2 kar na 4 m.
Oba hodnika za pešce bosta v tem odseku
skupaj ravno tako široka kakor cestišče.
To dejstvo povzroča med prebivalstvom
upravičeno začudenje in nevoljo.

— **Koncert Celjskega okreta** se prične
v soboto 23. t. m. ob 20.30 v mali dvorani
Celjskega doma. Na sporedu so: Adamiče-
ve, Devove, Ipavčeve, Pavčičeve, Jenkove,
Hajdrihove, Nedvedce, Gerbičeve, Kre-
kove, Svetkove in Vavdove skladbe.

— **Most čez Voglajno** v Klavnijski ulici
je tudi ena izmed številnih celjskih posebnosti.
Hodnik za pešce je na tem mostu v
skrajno slabem stanju. Nekatere mostnice
so za silo nadomestile z novimi, na hodniku
pa je še več trhljivost in širokih špranj, ki
zlasti ponosi ogražajo varnost pešcev.
Zato je treba ta hodnik takoj temeljito
popraviti, da se ne bo zgodila na njem ka-
kva večja nesreča.

— **Zaradi odpravljanja** je okrožno sodi-
šče obsodilo Ivanko Hrčkovo iz Trbovelj
na 16 mesecev zapora. Dve soobtožnici sta
bili obsojeni pojono na 4 mesece zapora.

— **Huda nesreča**. V Kaplji vasi pri Št.
Pavlu pri Prebodu je konj v torek brnil
17-letnega hlapca Josipa Skaleta v glavo v
glavo in ga težko poškodoval. Skaleta so
oddali v bolnišnico.

— **Pogreb Marije Bučarjeve**, ki se je v
ponedeljek zvečer v Braunsovi tovarni v
Celju smrtno ponesrečila, bo danes ob 16.
iz mrtnice na okoliškem pokopališču.

— **Tatvine v tovarni**. V noči na torek
se je nekdo spizljal skozi okno v Vehovar-
jevo tovarno pohištva v Kersnikovi ulici.
vzletel v omaro in ukradel iz njih mi-
zarskega orodja v vrednosti 1.400 din. Poli-
cija je storilcu na sledu. Pri preiskavi je
prišla policija na sled večji družbi, ki je
kradla v tovarni mizarsko orodje. Pri ne-
kem mizarskem pomočniku so našli za
okrog 3.500 din finega mizarskega orodja,
ki je izginilo iz Vehovarjeve tovarne. Po-
močnik pravi, da je dobil to orodje od ne-
kega drugega pomočnika, čigar imena pa
doslej ni povedal.

— **Novice iz Šmarja pri Jelsah**. Ko je
šla Cilika S. kupovat čevlje v trgovino v
Mestnjah, je pustila kolo znamke »Puche«
pred trgovino. Med tem se je prikladal
neznanec, izkoristil priliko in se na kolo-
su odjedal v neznan smer. — Zaradi na-
vijanja cene kruha, odnosno zaradi proda-
nja kruha po neodgovarjajoči teži je bil
kaznovan nekdo pek. Po okoliščini se govori,
da bi bila dobra večkratna kontrola pri
prodaji kruha. Pametno bi bilo, da bi
oblastva odredila prodajo kruha po teži.
Cene pa bi morale biti na vidnem mestu ra-
zobešene. — Nad 30 let opravlja nabiralni-
ko pošte Šmarja pri Jelsah gospa Josipina
Kotnikova, vdova po učitelju, na splošno
zadovoljstvo vseh občanov. Pravijo, da bo
zdaj odločila svoje »posle« zaradi starosti
in ker je to odgovorno delo opravljala ta-
korekto zastonj. V dolgih letih službovanja
je šlo marsikatero pismo skozi njene ro-
ke, prav tako so ji občani zaupali skozi
dolgo dobo lepe zneske imovine. Za vse de-
lo pa je prejela od poštnega ravatelja
plačila 106,25 din. S tem zneskom je morala
plačevati pla za prenos pošte, tako da je
sama delala pla in reči za 6,25 din na me-
sec. Ko odhaja gospa Kotnikova v »pen-
zije«, ji izrekamo toplo zahvalo za res
požrtveno delo z željo, da bi dobila
priznanje tudi od višje instance.

Iz Maribora

— **Pred 22 leti** je bila razorožena ze-
lena garda. Dne 23. t. m. proslavi maribor-
ski pešpolk spomin na pomembni dogodek
pred 22 leti, ko je general Maister s svo-
jimi borci razorožil tako zvano zeleno gar-
do v bližini dravski vojašnici. Ob 10.30 bo
na dvorišču vojašnice kralja Aleksandra
v Melju svečana proslava, popoldne pa vo-
jaško veselje. Zveza Maistrovih borcev
vabi vse člane k udeležbi.

— **Sokolsko društvo Maribor-matica** priredi
v proslavo zedinjenja v soboto, dne 30.
novembra 1940 ob 20. uri
SLAVNOSTNO TELOVADNO AKADEMIJO.

— **Vstopnina** dne 10.— do dne 25.—
V nedeljo, dne 1. decembra 1940 ob 11. uri
dopolndne **SLAVNOSTNO ZBOROVANJE**.
V nedeljo, dne 1. decembra 1940 ob 20.30
SLAVNOSTNI PLES. Vstopnina din 15.—
Vse prireditve se vršijo v Sokolskem domu.
slavnostni kroj, narodne noše, temna obleka.
Predprodaja vstopnic pri Putniku.

— **Sokol Maribor** I poziva svoje član-
stvo, da se udeleži danes ob 15. uri pogre-
ba pok. brata Vlastimila Váně na pobe-
skem pokopališču. Bratje, ki imajo kroje,
v krojih, ostali v civilu z znakom.

— **Sladkor nekdanj in danes**. O tej temi
predava drevi v studentski Ljudski univerzi
s pričetkom ob 19. uri prof. Franjo
Škof iz Maribora. Predavanje spremljajo
sklopične slike!

— **Rdeči križ** v Mariboru sporoča ude-
ležencem in udeleženkam, ki so se prijavili
za bolnišniški tečaj, da se prične predava-
nja v četrtek 21. t. m. ob 19. uri v
poslopiju državne realne gimnazije v Gre-
gorčičevi ulici 2.

— **Literarni večer** v Ljudski univerzi.
Jutri 22. t. m. bo čital v Ljudski univerzi
iz svojih del pisatelj in režiser dr. Bratko
Kreft. Poleg odlomka iz »Velike puntari-
je« bo bral tudi kratek esej o gledališču,
ki ga je imel na mednarodnem gledališkem
kongresu v Pragi, razen tega izbrano po-
glavje iz svojega najnovejšega dela Kranjski
komedijant.

— **Velikodušen dar**. Ob obletnici So-
kolskega planinskega doma na Pohorju je
daroval dr. tožilec v pok. gr. Ivan

Jančič znesek 1000 din stavbnim zadrugi
»Sokolska planinska koč« Iskrna hvala!
— **Strazunska kotlina** — **Vrbeke jezero**.
O Strazunski kotlini pripovedujejo naši
stari občani pravilico o izgubljenem mestu,
ki ga je poplavlilo jezero. Pravilica je,
da se Strazunska kotlina sedaj spet polni
z vodo, ki je zadnja leta skoraj popolnoma
izginila.

— **Tatinski zilkovci izpraznili klet**. Iz
drvarnice v Dvofakovi ulici št. 14 so od-
peljali neznan tatinski zilkovec 500 kg
premoaga, last inž. Janka Urbasa. Drvarni-
co so skoraj popolnoma izpraznili. Poli-
cija polzveduje za zilkovce.

— **Krznarstvo P. Semko, Aleksandro-**
va 12, vam nudi ceneno kožuhovino in
krznarske izdelke. (—)

— **Uspešni preizkusi novih siren**. Vče-
raj dopoldne so bile preizkušene nove
alarmne sirene, ki so jih namestili na po-
slopiju banovinske hranilnice, deške ljud-

ske šole na Ruški cesti in na palači Na-
bavljane zadruge v Cafovi ulici. Preizku-
si so dobro uspeli in bodo sirene lahko do-
bro služile svojemu namenu.

— **Nezgodna kolesarke**. Na Glavnem
trgu je padla s kolesa delavka Alojzija
Ditmajerjeva. Reva je priletela tako ne-
srečno, da je obležala nezvestna. Reše-
valci so jo odpeljali v bolnišnico.

— **Okraden dijak**. Iz hodnika v II. nad-
stropju tuk. klasične gimnazije je bil
ukraden zimski plašč s šalom, vreden
1800 din. Plašč je last dijaka Bogdana
Marinčiča. Policija razčiščuje zadevo.

— **Iz gledališke pisarne**. Danes »Na
dmu« za abonente reda C.

— **Kamenje skozi okno** v spalnico. Ser-
dinškovi iz Zgornjega Dupleka so imeli ne-
prijeten nočni doživljaj. Nepričakovano je
priletelo v spalnico kamenje. Le srečnomu
naključju je treba prisiliti, da ni kamenje
zadelo spečega otroka. Orožniki razčišče-
jo zadevo.

Gospodarstvo

Za 500 milijonov bomo dobili novih srebrnih kovancev

Sredi leta 1937 je izšel zakon o odte-
gnitvi starega kovaneega denarja iz obtoka
in o kovanju novega, čigar določbe bodo v
prihodnjih dneh z izdajo kovancev po 25
par v celoti izvršene. Do izdaje tega za-
kona je znašala skupna vrednost izdanih
kovanec 1.212,5 milijona din. Z zakonom
iz leta 1937 je dobil finančni minister po-
oblastilo, da vse te kovanice vzame iz pro-
meta in da izda nove kovanice v skupni
vrednosti 1360 milijonov din, in sicer za
500 milijonov din srebrnih kovancev po 50
din, za 300 milijonov srebrnih kovancev
po 20 din, za 250 milijonov niklastih ko-
vancev po 10 din, za 150 milijonov bro-
nastih kovancev po 2 din, za 100 milijonov
bronastih kovancev po 1 din, za 50
milijonov bronastih kovancev po 50 par in
za 10 milijonov kovancev po 25 par.

Ta količina kovancev, ki jo določa za-
kon iz leta 1937, je do letošnjega leta do-
cela zadostovala za potrebe denarnega
prometa. Odkar pa je izbruhnila vojna v
Evropi, se je povečala potreba po kovan-
cih in se je ponekod pojavilo pomanjkanje
drobila, čeprav je bila izkovanca vsa v za-
konu določena količina in pridejo v pri-
hodnjih dneh v promet le še kovanici po 25
par. Da se zadosti potrebam prometa, je
finančni minister stavil ministrskemu sve-
tu predlog, da se poveča kontingent za
srebrne kovanice po 50 in 20 milijonov
din, in sicer tako, da izkuzje nadaljnjih 6

milijonov kovancev po 50 din (v vrednosti
300 milijonov din) in nadaljnjih 10 milio-
nov kovancev po 20 din (v vrednosti 200
milijonov din), tako da se bo skupna vred-
nost izdanih kovancev po 50 din povečala
od 500 na 800 milijonov din in vrednost
izdanih kovancev po 20 din od 300 na 500
milijonov din. V celoti bomo torej dobili
za 500 milijonov din novih srebrnih ko-
vancev. S tem se bo skupna odobrena vsota
za izdajo kovancev povečala od 1360
na 1860 milijonov din.

Novo uredbo o povečanju kontingenta
za srebrne kovanice je ministrski svet že
odobril in bo objavljena v prihodnjih dneh.
Da v resnici primanjkuje kovaneega denar-
ja, nam potrjuje tudi tekoča statistika Na-
rodne banke. Po tej statistiki smo imeli
do srede lanskega leta v prometu le za
okrog 700 milijonov din kovancev, ostali
kovanici pa so bili v blagajnah Narodne
banke. V prvi polovici letošnjega leta se
je obtoč gibal med 950 do 1000 milijonov,
v septembru pa je znašal 1173 milijonov.
Najnovejši izkaz Narodne banke od 15. t.
m. zaznamuje, da je bilo tega dne v bla-
gajnah Narodne banke le za 188 milijonov
din kovancev, medtem ko je imela Narod-
na banka v avgustu in septembru v blaga-
jah še za 250 do 300 milijonov teh kovan-
cev, do srede letošnjega leta pa za 300 do
450 milijonov.

Vprašanje maksimiranja cene koruzi in prisilne uporabe koruzne moke za kruh

Poročali smo že, da bo v kratkem ure-
jeno vprašanje odkupa koruze, pri čemer
bo določena uradna odkupna cena. Načrt
za ureditev tega vprašanja je bil poslan
banu banovine Hrvatske zaradi soglasja
in enotne ureditve za vso državo. Po beo-
grajskih informacijah je novi režim s ko-
ruzo predviden tako, da bosta kontrola
na notranjem trgu vršila Prizad in Pogod.
Predviden je nadalje prisilni odkup koruze
od proizvajalcev, ki imajo več nego 100
metrskih stotov koruze; taki proizvajalci
bodo morali prodati eno tretjino svojega
pridelka. Odkupna cena pa bo zaenkrat
določena za dobo do 31. decembra t. l.

Včeraj je bila v Beogradu konferenca,
ki jo je sklicala direkcija za prehrano za-
radi proučitev vprašanj, ki so v zvezi z
mljetem pšenice, zlasti pa v zvezi s prisil-
no uporabo koruzne moke (20 do 25 od-
stotkov) za enotni kruh. Poleg predstavi-
nikov mlinov, pekov ter industrije testenin
so se konference udeležili predstavniki in-
spektorata za državno obrambo, urada za
kontrolno cen, trgovinskega in vojnega mi-
nistrstva. Prizada in drugih zainteresira-
nih ustanov.

V trgovinskem ministru pa je bila
druga konferenca, ki se je bavila z vpra-
šanjem izkoriščanja koruznih kalli za izde-
lovanje jedilnega in tehničnega olja. Kon-
ferenci so prisostvovali predstavniki kme-
tiškega in vojnega ministru, direkcije
za prehrano, Prizada, mlinске industrije
in urada za kontrolno cen. V zvezi s pred-
videno prisilno uporabo koruzne moke za
izdelovanje kruha je bil predložen načrt,
da se koruzi, ki se uporablja v ta namen,
najprej odvzamejo kalli, kar bo na eni
strani povzročilo, da bo koruzna moka
okusnejša in trpežnejša, na drugi strani
pa bomo lahko iz teh kalli pridobivali je-
dilno odnosno tehnično olje. Strokovni kroj
zatrjujejo, da bi na ta način lahko do-
bili na leto okrog 300 vagonov olja. Na
konferenci so zlasti proučili vprašanje do-
bave ustrežajočih naprav za mehanično iz-
ločitev kalli iz koruznih zrn. Te naprave
niso posebno komplicirane in bi jih lahko
za manjši milne izdelali tudi doma.

Kakor poroča zagrebški »Jutarnji list«,
je banska oblast že načelno odločila, da se
kontrolno cen razširi na koruzo in da se ce-
na maksimira. Po informacijah tega lista
bo maksimalna cena koruzi določena pre-

cej nižje, kakor znaša sedanja tržna cena
in bo predpisana tudi prijava vseh zalog.
Sedanja cena koruzi nikakor ni upraviče-
na zlasti glede na rekordni letošnji pridelek.
Po zagrebških informacijah je ban
banovine Hrvatske že dal svoj pristanek
na enotno ureditev trgovine s koruzo za
vso državo in je pričakovati, da bodo za-
devni ukrepi objavljeni v prihodnjih dneh.

Prevodovo pojasnilo glede moke

Glede na vesti, da je razdelitev od-
premnih dovoljenj za moko prevzel Prevod
(Banovinski prehranjevalni zavod), ki zahteva
za svoje posredovanje 1% provizije,
kar naj bi po nepotrebnem podražilo moko,
in glede na trditve, da je prišlo po krivdi
Prevoda do pomanjkanja moke, je Prevod
izdal naslednje pojasnilo:

Zaradi večjih nakupov moke in pšenice
za določene svrhe je ustavil Prizad pred
14 dnevi dodelitev odpremnih dovoljenj za
posliko moke in pšenice za Slovenijo. Ena
količina moke in pšenice, za katere so bila
odpremna dovoljenja že izdana, pa niso
bile odposlane zaradi pomanjkanja vago-
nov, je Prevod pokupil sam. Zaloge v Slo-
veniji, ki niso bile velike, so zadošale sa-
mo za 10 dni. Zato se je kmalu občutilo
pomanjkanje in je moral Prevod posredo-
vati v najhujših primerih z moko iz svojih
rezerv. Po daljšem prizadevanju je bilo
Prevodu obljubljeno, da bo Prizad izstavil
začasno 50 odpremnih dovoljenj na teden,
a je naprosil Prevod, da mu sporoči kraje,
za katere naj bodo predmetna dovoljenja
izdana. Prevod je prevzel torej določitev
krajev, ki bi prišli v poštev kot najbolj
potrebni in je pozval v časopisju vse
uvoznike, da mu prijavijo svoje nakupe.
Izmed prijav je določil najbolj nujne ter je
skrbel, da so bili poštveni vsi kraji, kol-
kor je bilo to mogoče glede na pičlo odme-
ro odpremnih dovoljenj. Za svoj posel ni
računal nobene provizije niti za stroške.
Iz navedenega je tudi razvidno, da je na-
kup moke še vedno prepuščen trgovini in
da ni Prevoda krivda, ako niso zaloge
moke v Sloveniji tolikšne, kakor bi bilo
zeleti. Pač pa je potrebno opozoriti vse
kupce, da morajo prijavljati svoje nakupe
Prevodu, ker bi sicer njihovi dobavitelji
(mlini) ne prejeli odpremnih dovoljenj, za
katera morajo prositi pri Prizadu.

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz Narodne banke od 17.
t. m. zaznamuje zmanjšanje obtoka ban-
kovcev za 43,4 milijona din, tako da je
znašal 15. t. m. celotni obtoč 12.499 mi-
lijonov din (lani 9079). Obveznost na po-
kaz so v drugi četrtini novembra narasle
za 285,9 na 3102,9 milijona din (lani 1800);
pri tem so se žirovni računi povečali le
za 4,2 na 1308,1 milijona din (lani 1078),
obveznosti na pokaz po raznih računih pa
so narasle za 272,3 na 1737,9 milijona din
(lani 680).

Zlasti zaskled se je v drugi četrtini
novembra povečal za 45,7 na 2537,5 milijona
stabilizacijskih din (lani 1987,2) v stvarni
vrednosti 4060 milijonov din. Devize, ki se
ne vstejejo v podlago, so prav tako na-
rasle za 72,9 na 670,7 milijona din (lani
554,6). Skupna vsota meničnih in lombard-
nih posojil se je povečala za 52,6 na 1743,8
milijona din (lani 2530), eskont bonov za
narodno obrambo pa je narasel za 105 na
6024 milijonov.

Glede na stvarno vrednost zlata podlage
je znašalo 15. t. m. zlato kritje obtoka
bankovcev in obveznosti na pokaz 25,30
odstotka (prejšnji teden 25,22).

Gospodarske vesti

— **Viceguverner Narodne banke dr. Be-**
lin potuje v Rim. Iz Beograda poročajo,
da bo te dni odpotoval v Rim prvi vicegu-
verner Narodne banke dr. Belin v spre-
stvu višjih uradnikov Narodne banke So-
prenovica in dr. Motike. Potovanje dr. Be-
lina v Rim je v zvezi s proučitvijo in ure-
ditvijo nekaterih vprašanj, ki se nanašajo
na trgovinske odnose med našo državo
in Italijo. Gre za nekaka predpogajanja o
vprašanjih, glede katerih se bo definitiv-
no sklepalo na bilžnem jesenskem zase-
danju jugoslovensko-italijanskega stalne-
ga odbora. Kakor je znano, bo to zaseda-
nje v Beogradu. O priliki bivanja v Rimu
bo viceguverner dr. Belin povzeli tudi ko-
rake zaradi deblokiranja blaga, ki smo ga
kupili v prekomorskih državah in je ob-
tičalo v italijanskih lukah, ko je Italija
stopila v vojno. Del tega blaga je že de-
blokiran, navzile temu pa je še nekaj ta-
kega blaga v Italiji. Gre zlasti za večje
količine bombaža, loka in surovih kož iz
Amerike.

— **Prevodov** bo od 1. decembra do-
voljen samo s prevodnim dovoljenjem. Na

BABYMIRA krema

SE USPEŠNO UPORABLJA ZOPER SPUSČAJE,
RANE, PRASKE, OPEKLINE, HRASTE, LISAJE IN
VSE NEČISTOSTI KOŽE PRI OTROCIH IN ODRAS-
LIH. NAGLO SUŠI OD ZNOJA ALI MOKRENJA
OPALJENO IN ODEGNJENO KOŽO.
DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH IN DROGERIJAH
PO CENI DIN 10.— ZA SKATLICO.

zahtevo Centrale za kurivo in na osnovi
2. odstavka čl. 3. uredbe o Centrali za ku-
rivo je trgovinski minister izdal odlok, po
katerem se prevoz drv v dravski, vrbaski,
drinski, moravski in dunavski banovini
stavlja pod kontrolno Centrale za kurivo.
Na tem področju smejo železnice in pre-
vozne podjetja prevzemati drva za prevoz
samo na podlagi prevoznega dovoljenja, ki
ga izda Centrala za kurivo. Izvzete so po-
siljke, ki se prevažajo v mejah mesta ali
sreza in se prevoz ne vrši z železnico. Te
določbe bodo stopile v veljavo 1. decembra.

— **Pooblaštilo za maksimiranje cen** ko-
zam in usaju. Trgovinski minister in mi-
nister za socialno politiko sta na osnovi
uredbe o kontroli cen pooblastila urad za
kontrolno cen, da maksimira cene kožam in
usaju vseh vrst za vso državo. Ta odlok
je objavljen v »Službenih novinah« od 19.
t. m.

— **O krizi v trgovini z manufakturno** na
debelo govori spomenica, ki so jo pred-
stavljali te trgovinske stroke predložili na
merodajnih mestih. Odmera kosmatega za-
luzka ni enaka v vsej državi. Medtem ko
znaša v dravski banovini 6 odstotkov za
prodajo platna in gradla ter 10 odstotkov
za prodajo cica, flanel in porhana, je v
Zagrebu določena na 15 odstotkov pri pro-
daji belega in surovega blaga ter cenejših
vrst cica in kretona, za boljše vrste pa ce-
lo 20 odstotkov. Število kontroliranih pred-
metov manufakture je do 1. novembra
tega leta doseglo že približno 60 odstotkov,
zdaj pa znaša nad 90 odstotkov vseh pred-
metov, ki jih prodajajo naši trgovci z ma-
nufakturno na debelo. Tudi blagovni pro-
met je mnogo manjši. Trgovci dobe iz
tvornice le eno četrtino svojih prejšnjih
količin ali še manj. Pa še za te količine
se je treba boriti, kar povečuje režijske
stroške. Ti stroški so v dravski banovini
višji kakor n. pr. v Beogradu. Davčne
dajatve so pri nas povprečno mnogo večje
kot drugod zaradi večjih samoupravnih
davčin, večje pa so tudi socialne dajatve.
Skoro vsi trgovci z manufakturno na de-
belo bodo plačali letos 100 do 150 odstot-
kov več davka kakor lani. Davčna uprava
v Ljubljani priznava trgovcem z manu-
fakturno na debelo od letnega prometa 11
do 13 odstotkov režijskih stroškov, kot
enoletni čisti dohodek pa računa 3 odstot-
ke letnega prometa. V dravski banovini
je zmanjšalo najcenejših vrst belega bla-
ga, ker ga niti tovarne niti trgovci na de-
belo ne morejo prodajati v izrabo. Nekatere
največje podjetja manufakturne stro-
ke nameravajo zaradi tega svoje obrate
omejiti ali celo zapreti.

— **Nova delniška družba**. Znana veletr-
govina s kolonialnim in specerijskim bla-
gom Gregor & Co. se pretvori v delniško
družbo pod nazivom Gregor & Co. d. d.,
vletrgovina s kolonialnim in specerijskim
blagom. Ustanovni občni zbor nove delni-
ške družbe bo 5. decembra.

— **Iz trgovinskega registra**. Vpisala se
je nastopna tvrdka: Slomškova knjigarna,
družba z o. z. v Celju (nova družba je na-
stala iz Slomškove tiskovne zadruge v Cel-
ju, ki se je spremenila v družbo z o. z.;
osnovna glavnica 50.000 din; poslovođa
Franc Lukman, katehet v Celju). Tvrdka
Leo Kudis »Elk« tekstilna tovarna v Cel-
ju je spremenila besedilo firme v »Elk«,
tekstilna tovarna Kudis in Dobovčnik v
Celju.

— **Gibanje trgovine in obrt**. Po podat-
kih Zbornice za TOI je bilo v III. letoš-
njem četrtletju prijavljenih 141 novih tr-
govinskih obratov (lani 179), objavljenih
pa je bilo 100 trgovin (139), tako da je bi-
lo 41 prijav več nego odjav (lani 40). —
Obrtnih obratov je bilo prijavljenih 202
(lani 258), pri 139 odjavah. Prijav je bilo
torej za 63 več kakor odjav (lani 115). —
Gostinskih obratov se je prijavilo 53 (lani
89) odjavilo pa 45 (lani 61) in je bilo 8
prijav več kakor odjav (lani 28). — Končno
so bili prijavljeni 4 industrijski obrati
(lani 7) dočim je bilo objavljenih 7 (3).
Število industrijskih podjetij se je torej v
tretjem četrtletju zmanjšalo.

— **Trgovinske izlozbe v službi javnosti**.
Smotno urejene izlozbe trgovin služijo
pogosto tudi narodnim in kulturnim ma-
nifestacijam. Lahko rečemo, da imajo iz-
lozbe trgovin važno vlogo kot merilo kul-
turnega napredka dotičnega kraja in pre-
bivalstva. V Ljubljani posluje že več ko
8 let Društvo izlozbenih aranžerjev, ki je
zdaj pokazalo sadove svojega koristnega
prizadevanja tudi s tečajem aranžerstva
in z razstavo vzornih izloz, ki bo zaklju-
čena v nedeljo. Društvo, čigar ustanovniki
in člani izhajajo iz vrst agnih in za na-
predek stroke iniciativno zavzetih trgo-

skih pomočnikov, stopa v ospredje s svo-
jim živahnim delovanjem in s svojim pro-
gramom, na katerem so tudi vzpodbudna
strokovna predavanja za trgovce, trgo-
vske sotrduke in njih naraščaj. Ta pre-
davanja bodo dala pobudo tudi za uredi-
tev trgovinskih izloz ob priliki z raznimi
važnimi dogodki našega javnega življenja.
Tako spada v program predavanj tudi
ureditev izloz za državni narodni praznik
1. decembra s posebnim ozrom na
tradicionalno prireditve tega dne, to je no-
vinarski koncert, ki bo letos posvečen
važni socialni akciji — podpori revnih di-
jakov.

Borze

20. novembra

Na beograjskih borzah je bil danes za-
beležen promet v grških bonih po nespre-
menjenem tečaju 42, za bolgarske krlinske
čeke pa je bilo povpraševanje po 52. Te-
čaj na svobodnem trgu se nadalje ravna-
jo po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektom tržišču je bil
pri čvrstejši tendenci promet v Vojni ško-
di 445 v Beogradu je bilo povpraševanje
po 445,50. Zaključki pa so bili zabeleženi
še v delnicah Narodne banke po 6390.

DEVIZE

Ljubljana. Oficijelni tečaji: London 175,15
— 178,35. New York 4425 — 4485. Curih
1028,64 — 1038,64. Tečaji na svobodnem
trgu: London 216,61 — 219,81. New York
5480 — 5520. Curih 1271,10 — 1281,10.

Curih. Beograd 10. London 17,10. Pariz
9,1

Samo troje letal in sedem topov

je imela Chamberlainova Anglija ob času monakovske konference London sliči oblegani trdnjavi — Angleške ženske v vojni industriji

Bivši angleški poslanik pri berlinski vladni sir Neville Henderson je imel prošle dni v Irwicu govor, v katerem je razpravljal tudi o monakovski konferenci. Brnil je pokojnega min. predsednika Chamberlaina z besedami, da je imela Anglija ob času monakovskega sporazuma

samo eno letalo

tipa Spitfire in dva Hurricane ter samo sedem protiletalskih topov namesto 400, kar predstavlja najmanjše število, ki je potrebno za obrambo angleške prestolnice pred napadi iz zraka. Izjava Hendersona je povzročila v angleški javnosti razumljivo pozornost.

Neki nevtralni potnik, ki je te dni prišel v Lizbono, je pripovedoval portugalskim novinarjem, kakšen je

položaj v Angliji

in posebno v Londonu. Očividno pravi, da je London na poti popolnega uničenja. Vazne ceste in zgradbe so že danes v veliki meri razdejane. Veliko število hotelov in klubov je v razvalinah. Zgradbe kakor n. pr.: Bath-House, Westminster, Devonshire, Marble Arch, Mount Royal, Mayfair in druge so deloma ali popolnoma uničene. Tudi dokl so hudo trpeli in nekateri še vedno gorijo.

V Downing Streetu so popolnoma porušene hiše št. 11, 12 in 14. Parlament je poškodovan. Londončani živijo kakor

v oblegani trdnjavi,

vendar pa se ne uklonijo in se nočejo vdati sovražniku.

Angleška vlada je napravila načrt za zamenjo moških delavcev v vojni industriji. Moške bodo nadomestile ženske. Načrt bo uresničen že v najkrajšem času, izvajati

se bo pričel še v teku novembra. Ženske bodo postopoma stopile na mesta moških, ki bodo prav tako postopoma uvrščeni v aktivne vojaške enote. Na ta način bo dobila Anglija nov

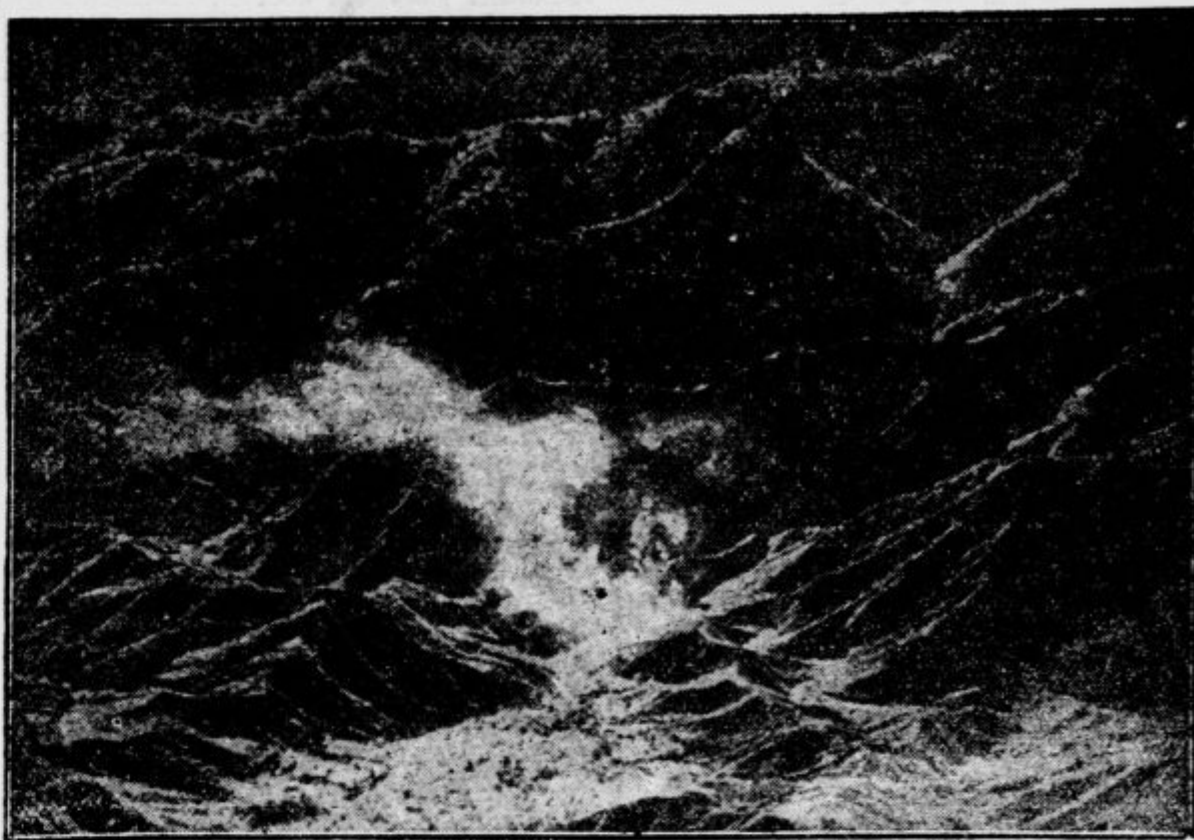
kader motoriziranih oddelkov, ker so moški, ki bodo uvrščeni v vojaške oddelke, večinoma kvalificirani delavci strokovnjaki.

Poleg žensk bodo v angleški vojni industriji zaposlili tudi starejše osebe in lažje invalide. Število žensk, ki bodo uvrščene v tvornice za municijo, znaša

blizu pol milijona.

Prejemale bodo takšno plačo kakor moški delavci. Najprej bodo pozvane na delo brezposelne ženske, ki jih bodo izurili v posebnih tečajih. Znano je, da so ženske v tvornicah za municijo pokazale veliko uporabnost že v Nemčiji.

Z grško-italijanskega bojišča

Italijanske letalske bombe so zažgale neko grško elektrarno v Epiru

Netivo sedanje vojne

Ameriški podatki o proizvodnji petroleja

Po ameriških računih je svetovna petrolejska proizvodnja od 135.4 milijona ton v prvem polletju 1938. narasla na 138.4 milijona ton v prvem polletju naslednjega leta in na 149.8 milijona ton v prvem polletju letošnjega leta. Letos smo torej prekosili višek iz l. 1937. Letošnje številke pa temeljijo seveda le na približnih cenitvah, kajti v sedanjem položaju so točne številke nemogoče. Za najvažnejše petrolejske dežele navajajo Američani sledeče številke: Zedinjene države: (prvo polletje 1938.) 81.8 milijona ton, (prvo polletje 1939.) 84.5 milijona ton, (prvo letošnje polletje) 93.7 milijona ton, Rusija: 15, 14.6 in 14.9

milijona ton, Venezuela: 13.1, 13.6, 14.3 milijona ton, Iran: 5.4, 5.5, 5.3 milijona ton, Holandska Indija: 3.7, 4.4, 4.7 milijona ton, Rumunska: 3.3, 3.2, 3.1 milijona ton, Mehika: 2.9, 2.5, 2.8 milijona ton, Irak 2.2, 2.1 in 2 milijona ton.

Na Bahrejskih otokih so Američani v prvem polletju 1938. pridobili 580.000 ton, v prvem polletju 1939. 520.000 ton, v letošnjem prvem polletju pa baje samo 50.000 ton. V Savdovi Arabiji pa so isto tako Američani v prvem polletju 1938. pridobili samo 3000 ton petroleja, v prvem lanskem polletju že 160.000 ton, a v prvem polletju 1940. celo 360.000 ton.

Zima je presenetila USA

Snežni viharji in nenadni ostri mrazovi

Zima je vpadla v Zedinjene države in Kanado nenadno s silovitimi viharji, ki je dosegel brzino 100 km na uro. Iz raznih držav Unije poročajo o snežnih viharjih in ostrem mrazu.

Posebno hudo je na Srednjem Zapadu in v južnih državah. Samo iz Srednjega Zapada poročajo doslej o 76 smrtnih žrtvah. Na Michiganskem jezero se je potopil ameriški tovorni parnik »William Davock« s 33 možmi posadke. Pogrešajo še nadalje parnike in ribiške čolne, a pet drugih ladij se je gotovo potopilo.

V nekaterih delih Zedinjenih držav so

pretrgane telefonske in železniške zveze. V Illinoisu, Wisconsinu, Jovi in Minnesoti je temperatura padla pod ničlo, v Minnesoti je v snežnem viharju zmrznilo 24 lovcev na race. Tudi iz drugih delov Unije poročajo o izgubah ladij in ladijskih posadk. Neko prekomorsko letalo, ki je hotelo s 4000 kg pošte in 25 potniki odleteti v Evropo, je zavoljo viharja dobilo poškodbo na motorjih in se je moralo vrniti. V Arkansasu, Tennesseeju in Missisippiju je mnogo stvarne škode. 18 oseb je izgubilo življenje, a v Minnesoti je mnogo škode zlasti med ogromnimi čredami živine.

Nezaželjene ustnice

Odtisi na ameriških brisačah

Ustnice so na nepravem kraju prav tako nezaželjene kakor marmelada drugega. Ker si v New Yorku celo mestne nastavljenke šminkajo ustnice kakor pač druge ženske, se je morala mestna uprava pobaviti tudi s tem.

Na mestnih brisačah, ki jih uporabljajo nameščenke, je namreč dosti ustničnih odtisov oziroma odtisov barve na ustnicah, a pralec teh brisač zahteva večjo odškodnino za svoje delo. Da ne gre za prav majhne vsote, je razvidno najbolje iz tega.

Vremenska sprememba v Italiji

V severnih italijanskih Alpah se je vreme nenadoma preobrnilo. Temperatura je znatno padla. V dolini Ossola je zapadel sneg in pokrnil vrhove do višine 400 m nad morjem. V dolini Vigevano je zapadlo 14 cm snega, v dolini Formazza pa celo 40 cm. Toplomer kaže ponekod že 10 stopinj pod ničlo. Reka Pad je narasla za dva in pol metra.

152 letnik v Turčiji

Stefani poroča iz Carigrada, da živi v naselbinah Muntaziji pri Izmidu starec, ki ima 152 let. Mož ima tri sinove, ki so tudi Metuzalemi svoje vrste. Vsi trije so prekorčili stoto leto. 152 letnik je še tako telesno čvrst, da lahko hodi po nekoliko ur daleč.

ga, da mora mestna uprava na ta račun plačati letno 10.000 dolarjev več, nego bi ji bilo drugače treba. Uprava je sedaj v okviru štedilne akcije pozvala mestne dame, naj odslej ne puščajo odtisov svojih ustnic na nepravem mestu. Tiste, ki bi se za ta poziv ne zmenile, bodo morale pač plačati poseben prispevek.

A NEKDOTA

Igralec Eduard Cenast je rad povzdigoval svojo popularnost s sledečim pripovedovanjem: »Staro gledališče v Lipskem ima prostora, kakor znano, za okrog 900 oseb. Kadar je tako polno, da ne more niti jabolko pasti na tla, tedaj je v njem skoraj 1100 oseb. A kadar sem jaz igral, je bilo v dvorani vedno 1300 oseb!«

VSAK DAN ENA

»Nu, le popijte čašo vode, to vam bo teknilo...«
(»Politikenc«)

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je bolgarski vojni minister ukinil letalsko zvezo med Sofijo, Solunom in Carigradom ter jo nadomestil z letalsko progo Sofija—Bukarešta;

da se nahaja bivši podpredsednik francoske vlade Camille Chautemps z družino na krovu ladje, ki potuje iz Lizbone v Ameriko;

da je bil v Bukarešti aretiran bivši predsednik rumunske vlade Argetolanu;

da je špansko sodišče v Valenciji izreklo 21 smrtnih obsodb proti osebam, ki so delovale za državljanske vojne proti generalu Francu;

da pripravljajo v Sovjetski uniji veliko proslavo ruskega vojskovodje generala Suvorova;

da ima Madžarska po najnovejšem ljudskem štetju 13 milijonov 490 tisoč prebivalcev;

da bodo japonsko luko Yokohamo preuredili v največje пристanišče na Japonskem;

da je madžarska vojna industrija povečala svojo proizvodnjo;

da nameravajo Japonci sezidati 300.000 hiš za delavce in nameščenke;

da bo angleški kralj Jurij VI. v kratkem govoril o angleško-sovjetskih odnosih;

da so se v španski provinci Granadi pojavili roji kobilic, ki delajo ogromno škodo na poljih in travnikih;

da stoji v Pragi 150 velikaških palač, ki so po svojih zakladih enakovredne muzejem;

da nemški tisk odločno zavrača pisanje londonskih listov, ki so poročali, da je izvajanje Chopinovih del v Nemčiji in na ozemlju poljskega gubernementa prepovedano;

da je v Pragi umrl bivši predsednik češkoslovaške senata dr. František Soukup.

Ulica v Korči

albanskem mestu, za katero se vrše boji med grško in italijansko vojsko

Ukradena vreča zlatnikov

Prilastili so si jo trije mornarji, ki so jo zamenjali za vrečo ovsa ...

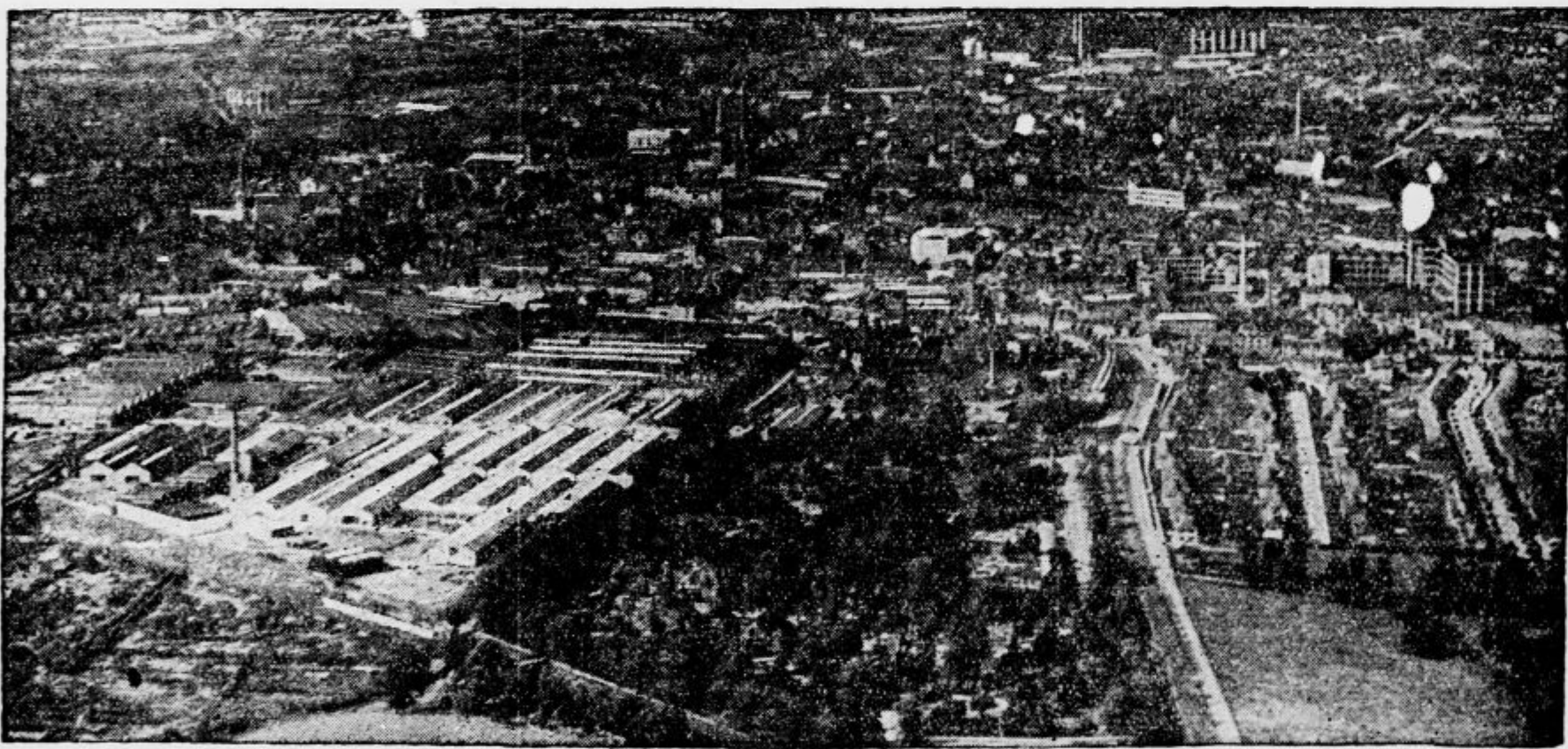
Policija je v Casablanci v Francoskem Maroku odkrila veliko tatvino. Ko so se Nemci bližali Parizu, je Francoska banka poslala iz Pariza v Casablancu svoje zadnje zlate zaloge. Ko je tovor prispel tja, so ugotovili, da manjka vreča z 10.000 zlatniki po 10 in 20 frankov.

Sum je padel takoj na posadko ladje, ki je prepeljala zlato v Maroko, kmalu pa so se osredotočili na tri mornarje, ki so živeli po grofovsko in povsod pripovedovali, da so zadeli v loteriji. Ko so jih prišli, so možje priznali, da so po indiskreciji zve-

dell za pravo vsebino ladijskega tovara in v resnici odnesli vrečo z zlatniki, ki so jo skрили v ladijski trup. Na njeno mesto so položili vrečo z ovsmo. Policija je po natančni preiskavi potem v ladijskem trupu našla še lep kup zlatnikov.

Postani in ostani član
Vodnikove družbe!

Industrijsko mesto Coventry na Angleškem

kamor je padala prošil teden toča nemških bomb ter mesto dodobra opustošila

H. Adams 58 LEPA ZAROTNICA

Detektivski roman

»Res ne vem, kaj naj rečem,« je dejal gospodar. »Vsi smo vam veliki dolžniki. Ta stvar je bila še dokaj bolj mučna, nego morem povedati. Najprej pa se vam iz vsega srca zahvalim!«

»In kaj napravimo s tem človekom?« je vprašal gospod Bickerton.

»Odneseš je pete,« je dejal Lithgow. »Pustimo ga, naj gre, kamor hoče!«

»Menim, da mora gospa Neilsonova odločiti o tem,« je rekel Pat Warner.

»Bill Mason jih je bil ukradel,« je godrnjal gospod Summers. »Tega si res ne bi bil mislil.«

»Uboga Vera!« je dodala Judy. »Kdo naj ji sporoči nesrečno novice?«

»Najprej moramo zdaj vrniti bisere,« je rekla Dafna. »Predlagam, da jih Karolina sama izroči gospo Neilsonovi.«

Vsi so pritrdjevali, samo Karolina je bila drugačnih misli.

»Meni so takšni prizori zoporni,« je dejala. »Sum je bil padel na nas vse. Zdaj sem trudna in bi rada legla spat.«

»Najprej vrni grozi ogrlico,« je vneto rekla Dafna. »Vendarle moramo slišati, kaj poreče po vseh svojih krivičnih obdolžitvah.«

»Treba je, da dokončate igro,« je silil tudi Pat,

in ko so še ostali pritegnili, češ da je Karolina pripravna oseba, ki naj vrne bisere upravičeni lastnici, se je nazadnje vdala.

»Pokličite vse iz sob,« je rekla Dafna. »Tako se dobimo v veži, jaz pa pripeljem grozo.«

Karolina je šepnila Judyji: »Stopi ti k Veri, in dobrosrčno dekle je prikimalo ter odšlo, da počuti sestro o bratovi zli usodi.

Gospod Summers je zaklenil sobo Billa Masona. Čez nekaj trenutkov so bili vsi razen Vere zbrani v veži. Gospa Neilsonova je prišla v prekrasni, močno podloženi jutrnji halji, ki je bila povezana s paviljimi peresi in je s svojo težko svilo še bolj podčrtovala bujnost njenih oblik. Vide ti je bilo, da prav za prav sama ne ve, ali naj bo vrnitve svoje lastnine vesela ali žalostna.

In res ji je bilo malone žal, da so se bili biseri spet našli. Iz zavarovalnice bi si bila lahko kupila novo ogrlico, med tem ko bi časniki v dolgih, večstolpnih člankih z mastnimi napisi oznanjali njeno slavo: »Gospa Neilsonova, lastnica čudovite biserne ogrlice itd.« V duhu se je že videla junakinjo razburljivega romana. Ali naj se zdaj odreče vsega tega? Vendar se je vedla zelo milostno, ko ji je Karolina vpričo zbranih gostov izročila dragoceno ogrlico.

»Ljuba dušica,« je rekla, »veliko hvale sem vam dolžna. Kiné da vam smem jutri nekaj malega podariti za vaš trud? Dobili boste opalček ali špango za vaše srčkane lase ali krkul boste hoteli. Lohk si sami izberete.«

»Najrajši bi se vsega odrekla, razen...«

»Razen kogá?« je vprašala »groza«, ko je Karolina obmolnila.

»Razen tega, da pozabite vso stvar. Biseri so najdeni, recite torej policiji in vsakomur drugemu, da je šlo za nesporazum.«

»Za nesporazum!« je ogorčeno vzkliknila stara gospa. »To pa ne gre. Tat mora biti kaznovan. Tega gospoda Masona moramo naznaniti. Čeprav jo je popihjal, je treba obvarovati druge ljudi, da jim ne bo delal škode.«

»Ako mu odpustite,« je rekla Karolina, »bo nemara tudi gospod Warner vam odpustil.«

»Meni odpustil? Kogá naj mi odpusti?«

»Vase obrekovanje,« je Dafna spretno prestregla besedo. »Vseh dvajset nas je za pričo, da ste ga imenovali tat. Tudi policiji ste tako rekli; to se vam bo še utepalo.«

Gospa Neilsonova je videla, da plava njen poslednji up javne slave po vodi.

»Vase obdolžitve so bile res prenagelje in predolčne,« je menil gospod Summers. »Ni dvoma, da ste dolžni dati gospodu Warnerju zadoščenje.«

»Vse to pozabimo, gospod,« je zaklical Pat. »Samo da spravimo grozo,« se pravi, to grdo istorijo s sveta, pa sem kar zadovoljen.«

Njegove besede so vsi pohvalno sprejeli. Gospod Summers, ki ni želel, da bi se škandal v njegovi hiši tudi zunaj razvedel, ga je pohvalno pogledal.

»Nu prav,« je nazadnje dejala gospa Neilsonova, »priznam, da sem se nekoliko prenagljila. Nekat več na guvorna u tem.«

Peter Grey je molče opazoval ves prizor. Zara-

di svojega suma proti Karolini je bil globoko osramočen in si je vroče želel, da bi mogel govoriti z njo, toda ona ga ni pogledala. Vere ni obtoževal zaradi bratove lopovščine, a vendar je bil vesel, da se ni z njo peljal domov. Kaj mu je bilo konec koncev do tega vsakdanjega dekleta, ki ni znalo drugega kakor tlesati, se lepo oblačiti, igrati in ljubimkati? Sam je bil dorasel in vedel je, kaj pomeni, če moraš brez tuje opore kljubovati sovražnemu svetu. Mar ni bila Karolina kot voditeljica tolpe, ki ga je ugrabila, dokazala, da je enakega kova kakor on? Sklenil je govoriti z njo, toda ona se ga je ogibala. Seveda pa ni nihče izmed njihju slutil, da ju najrazburljivejši del noči še čaka.

Z radostnim občutkom, da je zlovestni oblak, ki je visel nad vsemi, vendar že skopnel, se je družba razšla in gostje so znova legli počivati.

Karolini je kar odleglo, ko je bila spet sama v svoji sobi. Neudobna lega v posteljni rjuhi in negotovost, kako se bo vse končalo, sta jo bili močno utrudili. Vendar še ni vedela, ali bo mogla zaspati. Eno izmed vprašanj, ki so jo ogražala, je bilo sicer rešeno in rešitev je dokazovala, da ni bila zapletena v tatvino biserov. Slej ko prej pa sta stali pred njo dve usodni vprašanji, prošnja prijatelja, naj prizna nakano zoper Greya, ter vprašanje njene lastne prihodnosti brez beliča denarja in brez vsakršne pomoči. Ali naj prevzame Judyjin salon, kadar se Judy poroči in vrne v Ameriko? Potem, ko bosta tudi Bunty in Nancy omoženi?

Bolgari in izhod na Egejsko morje

Bolgarski poslanec Sotir Janev prikazuje problem bolgarskega izhoda na Egejsko morje v sofijski »Duma« takole:

»Glede zakonitih zahtev Bolgarije po egejskem primorju nimajo stari in sedanja bolgarski dolžniki nobene besede več. Oni, ki so podpisali neulovljive pogodbe, ne predstavljajo več politično-moralne skupnosti, še manj pa vojaško skupnost, ki bi mogla z avtoriteto zavreči bolgarske zahteve po egejskem primorju. Toda sedaj gre za to, da povesta svoje mnenje o tem vprašanju Turčija in Sovjetska Rusija, kajti mnenje Italije in Nemčije je znano in je absolutno ugodno za Bolgare.

Mi pa ne želimo svojih turških sosedov spraviti v neprijeten položaj. Ne gre namreč za vojaško rešitev vprašanja, temveč za mirno rešitev po diplomatski poti. Ni dolgo tega, kar so imeli Turki v rokah celo naš mandat za mirno posredovanje v vprašanju Dobruže in Tracije. Upoštevamo, da imajo Turki svoje posebne skrbni v tem trenutku, toda mislimo, da bi jim ne bilo vseeno, ako bi se jim posrečilo odstraniti drugega za drugim vse balkanske spore, tem bolj ker vprašanje bolgarskega izhoda na Egejsko morje ne more prizadeti Turkov.

Glede ruskega stališča v tem vprašanju bi lahko pripomnili tole: Rusija je proti mirovnim pogodbam, ki so bile sklenjene z grobo kršitvijo načela o samoodločbi narodov. Ona dobro razume ne le narodno in gospodarsko stremeljenje Bolgarov, temveč zna oceniti tudi dokumentarno vrednost mirovnih pogodb glede balkanskih mej. Ona ve, da je Bolgarija prijateljska država in poštena sosedica, pa da zasluži teritorialne spremembe. To tem bolj, ker se Bolgarija sama trudi rešiti vsa ta vprašanja mirno, kakor je ta postopek tako ljub Moskvi! Ako nam naši prijatelji svetujejo, naj čakamo, jih bomo poslušali, kajti ne smemo trgati nezrelih sadov. Toda mislimo, in delati je tudi treba za resnični mir ...

BELEŽKE

Odločne besede

hrvatskega bana

Na svojem potovanju po hrvaškem Zagorju se je ustavil ban dr. Ivo Šubišić v torek tudi v Varaždinu, kjer je imel na zbrano množico daljši nagovor. Delal je med drugim:

»V Varaždinu čutim še prav posebno potrebo, izreči tudi nekaj političnih misli. Zdi se mi, da ne morem zajeti naše preteklosti in bodočnosti bolje, kakor z besedo sporazum. Naj nihče ne misli, da je sporazum samo zunanja oblika in prazna forma brez notranje polnovredne vsebine. Naš sporazum je program. Sporazum je temelj, zgrajen po težkih in velikih izkušnjah, na katerem gradimo zgradbo naše Hrvatske istočasno z zgradbo naše skupne kraljevine Jugoslavije. Sporazum ne pomeni v nobenem oziru oslabiljenje naše državne skupnosti, temveč je samo okrepljen Jugoslavijo, ki je danes močnejša, kakor je bila kdaj prej. Zaradi sporazuma lahko gledamo danes mi vsi mirno v bodočnost in bomo, če Bog da, ohranili mir in našo nevtiralnost. Kdor je nasprotnik politike sporazuma med nami, ta naj ve, da danes ne more obstojati druga politika, kakor sporazumska. Vse, kar se naslanja na levo ali desno ali celo prehaja preko naših meja, ni hrvatsko. S takimi ljudmi se mora postopati kot z izdajci države in lastnega naroda. Ko govorim te odločne besede, jih govorim v zavesti, da so odraz programa naše politike, ki ga izvajamo in ga bomo izvajali tudi v bodoče. V duhu tega programa bomo gradili naprej, ker smo globoko prepričani, da bomo samo tako dosegli višek vsega, kar more hrvatski narod doseči.«

Ban dr. Šubišić je zaključil svoj govor s pozdravnim vzklikom hrvaškemu narodu, dr. Mačku, naši skupni, močni in veliki Jugoslaviji ter največjemu poborniku sporazuma in največjemu čuvarju naše nevtiralnosti in našega mira, knezu namestniku Pavlu.

Likvidiranje bitolskega incidenta

V rimskih političnih krogih so, kakor je razvidno iz časopisnih poročil, z zadovoljstvom sprejeli vest, da je likvidiran incident v zvezi z nedavnim bombardiranjem Bitolja. V italijanskih merodajnih krogih pravijo, da je prišlo do neželjenega incidenta zaradi nepoznanja terena v obmejnih hribovitih krajih, kar je v prvih dneh grško-italijanskega konflikta povsem razumljivo. Znano je tudi, da so prve dni konflikta preletavala jugoslovanska ozemlja tudi grška in angleška letala. V ostalem pa ugotavljajo, da je bila nagla likvidacija incidenta z bombardiranjem Bitolja izvršena na prijateljski način med rimsko in beograjsko vlado. To je tudi dokaz dobrih odnosov med obema državama, ki jih želi vzdrževati italijanska vlada tudi v naprej.

Osnovno načelo Jugorasa

Z ozirom na vesti, da je Jugorasa delavska organizacija v okrilju JRZ, ki ji pripada tudi slovenska Zveza združenih delavcev, zaračuna na načelu treh narodov. Objavlja glavno glasilo Jugorasa »Jugoslovanski radnik« sledečo izjavo:

»Jugorasa ima eno samo politiko: sindikalno politiko na jugoslovanski osnovi. Vse drugo more biti samo nezavestno ali pa zlonamerno podtikanje. Jugorasa pozna delavce in nameščence samo kot jugoslovanske delavce in nameščence, ne pa kot Srbe, Hrvate in Slovence, ali radikale, demokrate in socialiste, ali pa pravoslavne, katoličane in muslimane.«

Odstop splitskega podžupana

V splitskih političnih krogih so že dalje časa govorili o sporu, ki je nastal med večino mestnega sveta in mestnim podžupanom Marinom Šegvićem. Spor je bil načelnega značaja. Večina splitskega mestnega sveta je sestavljena iz pristašev Hrvatske seljaške stranke, podžupan Šegvić pa je pravaški usmerjen. Sedaj objavljajo splitski listi izjavo g. Šegvića, da je podal ostavko na mesto podžupana, češ da ga je razočarala delovna nezmogljivost splitskega mestnega sveta v teh težkih časih. V izjavi pravi, da bo ostal tudi v bodoče zvest načelom, ki sta jih oznanjala pokojna Ante Starčević in dr. Ante Trumbić. Njegovi ostavki se je pridružil še mestni svetnik Andrija Dvornik.

O ostavki gg. Šegvića in Dvornika je razpravljalo vodstvo splitske sreske organizacije HSS in soglasno sklenilo izključiti oba iz vrst Hrvatske seljaške stranke. Izključitev je utemeljena s tem, da oba gospoda nikdar nista bila iskrena člana HSS.

Teško umljivi očitki

Glavno glasilo Hrvatske seljaške stranke »Hrvatski dnevnik« se zadnje dni zopet ostro obrača proti izvestim nameram vlade, katerim pripisuje centralistične »endence. Pri tem oboja tudi politiko onih ministrstev, ki imajo stalo na čelu ministri HSS odnosno SDS. Ministrstvu za socialno politiko očeta da še vedno vzdržuje pri Suzorju dosedanje nevtiralno stanje in se upira temu, da bi se tudi na področju socialnega zavarovanja do kraja izvedla avtonomija banovine Hrvatske z delitvijo Suzorja. »Hrvatski dnevnik« tri tedne pristavlja, da minister dr. Budi-

šić ni za to osebno odgovoren, »temveč drugi činitelji«, ki pa jih ne označuje podrobneje.

Nadaljnje pritožbe iznaša »Hrvatski dnevnik« proti ministrstvu za trgovino in industrijo, ki mu očita, da hoče sedaj celo uvoz centralizirati. To ministrstvo vodi minister dr. Andrej. Član vodstva HSS.

Posebno zanimiv pa je ostri napad »Hrvatskega dnevnika« na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Glasilo dr. Mačka obtožuje ta zavod, da preprečuje izvoz hrvatskega lignita v Svisco. »Poprle so odobritve za izvoz našega Narodna banka, generalna direkcija železnice itd. sedaj je edino pristojni Zavod za zunanjo trgovino. Ta na odobrenja odklanja in povzroča s tem ogromno škodo hrvatskemu rudarstvu.« Generalni ravnatelj Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine je dr. Rudolf Bičanić, najodličnejši gospodarstveni strokovnjak seljaške stranke.

Hore Belisha —

bitoljski rojak?

Bivši angleški vojni minister Hore Belisha je, kakor znano, židovskega rodu. Kakor beleži sedaj »Jugoslovanska pošta«, je Hore Belisha doma iz Bitolja. Njegov oče se je pred svetovno vojno s svojo številno družino preselil v Solun. Mladi Belisha se je pozneje podal po svetu in si je na Angleškem pridobil i premoženje i ugled.

Ostra obsodba

pobalinskega dejanja

Poročali smo že, da so neznani storilci pomazali s črnilom spominsko ploščo Spilčanom, ki so padli kot jugoslovanski dobrovoljci v naši borbi za združitev in osvoboditev. Pobalinsko dejanje je izzvalo razumljivo ogorčenje v vsej pošteti splitski javnosti. Neznani storilci pa niso bili zadovoljni samo s tem »uspehom«, temveč so

Potniki često sami povzročajo in povečujejo zakasnitve vlakov

Direkcija državnih železnic v Ljubljani objavlja:

Zakasnitve v potniškem prometu, ki jih potujoče občinstvo kaj rado kritizira, povzročajo v mnogih primerih potniki sami. Železniška uprava si sicer prizadeva da bi potniški vlaki posebno iz izhodnih postaj odhajali redno, ker zamujenege časa med potjo vlaki — posebno na enotirnih progah — ne morejo izravnavati; nasprotno se zamude navadno še večajo.

Zakasnitve v začetni postaji pa nastajajo mnogokrat vsled nečistoč občinstva samega. Akoravno železniške postaje pri predvidenem večjem navalu potnikov vse potrebno uredijo radi nevarne odprave pri potniških blaginjah, se opaža, da prihajajo izletniki k odpravi v velikih skupinah zadnje minute pred odhodom vlaka, torej v času ko ni mogoče odpraviti vseh potnikov pravočasno in naj si bi bilo na razpolago še več blaginj. Zato priporočamo občinstvu, da si

Odmev mezdne gibanja pri TPD

Na ta naš članek, objavljen v »Jutru« 13. t. m. nam je poslal g. Frč Keršič iz Trbovelj popravek, ki med drugim izjavja:

1. Ni res, da trdim v svojem letaku, da so delegati na rudarski konferenci in s tem tudi NSZ odbili zahtevo po spremembi kolektivne pogodbe, ampak je res, da v svojem letaku konferenco kritiziram ravno zato, ker je pristala samo na spremembo kolektivne pogodbe.

2. Ni res, da se je g. Groznik, skliceval na zastopnika NSZ in predlagal 42% povečanje na temeljno mezdo, ampak je res, kar navajam v letaku, da je g. Groznik postavil predlog: »Če konferenca že stavi zahteve na podlagi uredbe o minimalnih mezdah, naj potem vsaj zahteva, da se zviša mezda vsem kategorijam za enako odstotkov, to je od IV kategorije dalje za 52%«. Res je, da je bil na konferenci sprejet mnogo nižji predlog kar v letaku tudi navajam.

3. Netočno je tudi, da je NSZ na konferenci zahtevala »avtomatično reguliranje mezd« in da trdim, da sta konferenca in NSZ to zahtevo odklonila. Res je edino, kar trdim v svojem letaku, da sem predlaga predlogom, naj bi se odslej plačevalo rudarjem vsakega 15. v mesci avtomatično toliko odstotkov draginskih doklad, kolikor so porasle cene življenjskih potrebščin.

4. Res je, da se je na konferenci govorilo samo o plačanih dopustih pod istimi pogoji in v isti izmeri, kakor so v državnih uradnikih. Res pa je tudi, kar trdim v letaku, da se je konferenca zadovoljila z ugotovitvijo, da sta TPD in ministrstvo na to zahtevo v načelu že pristala in da sedaj odloča g. ban.

5. Ni res, da NSZ na konferenci 10. X. ni izjavila, da je proti predhodnemu zasljanju rudarjev, ampak je res, da so tako delegati NSZ kakor vseh drugih strokovnih organizacij izjavili, da bodo potpisali v Ljubljani sporazum ne glede na stališče rudarjev, kar so tudi storili.

naslednjo noč pobarvali s katanom še spominsko ploščo znanemu splitskemu rodoljubu Matku Nodiju na splošno bivše klasične gimnazije. »Hrvatski glasnik«, glasilo Hrvatske seljaške stranke za Dalmacijo, ostro oboja to skrunjenje spominskega splitskih meščanov in pravi:

»Morali bi razkopati grob Kvaternika, in Starčevića ter ugasniti večno luč nad grobom Stjepana Radića, če bi stopili na pot teh skrunilcev spomina pokojnih Splitčanov. Prav tako bi morali prej ali slej zapreti tudi frančiškansko grobnico v Splitu, kjer počiva neumorni borec proti avstrijskemu robstvu in za svobodno Hrvatsko, pokojni dr. Ante Trumbić.«

„Slovenski dom“

se je spet zagalopiral

Pri »Slovenskem domu« niso posebno podkovani v pojmi olike in kurtoazije, še posebno ne, kadar je govora o Sovjetski Rusiji. Naša javnost se še spominja, s koliko zavistjo so poročali o ruskem kavljarju in penecem kavkaškem šampanjcu ob priliki nedavne prve recepcije na sovjetskem poslanstvu v Beogradu. Njihovo gurmansko strokovnjstvo je vzbudilo mnogo veselih komentarjev ne samo v slovenski, temveč tudi v ostali jugoslovanski javnosti, komentarjev, ki listu niti pri njegovih prijateljih niso koristili.

Kljub temu se je »Slovenski dom« včeraj spet prav neumno zagalopiral. Objavil je namreč naslednjo beležko: »Pozabljeni sovjetski jubilej — namreč 65 letnico predsednika Sovjetske Rusije, Kalinina, slavi današnje »Jutro«. Ta jubilej bodo, kakor govore kušnje, prezrli gotovo celo v Sovjetski Rusiji sami, saj menda tri četrtine ljudstva tam in na svetu sploh ne ve, da je državni poglavar rdeče Rusije Kalinin, ne pa Stalin. Zato si je »Jutro« nadelo nalogo, da razčisti te pojme, kakor jih je skušalo razčiščevati včeraj z dokazovanjem, da je sovjetska zunanja politika čisto nekaj drugega, kakor sovjetska ideologija.«

Mi se v umestnost te beležke ne bomo spuščali, ker je Kalinin državni poglavar in veljajo, odkar je sklenila Jugoslavija diplomatske odnose s Sovjetsko unijo, zanj prav tako določila našega tiskovnega zakona, kakor za vse ostale državne poglavarje. Ugotavljamo pa samo, da je posvetil 65 rojstnemu dnevu predsednika Kalinina svojo pozornost ves jugoslovanski tisk, na čelu mu pobratim »Slovenec« in »Slovenskega doma«, beograjsko »Vreme«. Ako so hoteli vsi ti listi z »Vremenom« vred razčiščevati pojme, ali je Kalinin sovjetski državni poglavar ali ne, o tem naj se pomenuje z njimi svetlofotografiji »Slovenskem domu«, ki se kar tresejo od veselja, če morejo pri tem nekoliko podceniti »Jutro«.

Zagreb dobi džamijo

Zagreb, 20. nov. o. Na seji gradbeno-regulacijskega pododseka mestnega poglavarstva je bilo danes dopoldne sklenjeno, da bo mestna občina odstopila neko zemljišče v Zelengaju za gradnjo džamije.

Hripa v Bjelovaru

Bjelovar, 20. nov. o. Zaradi epidemičnega pojasa hripe med šolsko mladino, so danes prekinili pouk na tukajšnji gimnaziji za teden dni.

nabavi vozne listke po možnosti v predprodaji pri žel. blaginjah ali pri »Putnikih«. Kdor pa se odloči za pot iz katerekoli vstopa šele na dan potovanja, naj pride na postajo pol ali vsaj četrt ure pred rednim odhodom vlaka. Kdor bo prihajal na postajo zadnje minute pred odhodom vlaka riskira, da bo ob večjem navalu zamudil vlak, ker odslej potniki in brzi vlaki ne bodo čakali več na odpravo potnikov ter bodo odhajali vozno-redno.

Ob tej priliki pozivamo potujoče občinstvo, naj ob mrzlih dnevih ne pušča odprtih oken in vrat potniških vozov med postanki v postajah. Zadostno ogrevanje odelov je mogoče in uspešno le v času, ko vlaki stojijo na postajah, dočim se med vožnjo more vzdržati temperatura le na stopnjah, ki je bila dosežena pri ogrevanju na postajah, kjer imajo vlaki daljši postanek.

Trbovlje, dne 19. novembra 1940.

Frč Keršič, rudar

Naše gledališče

D R A M A

Četrtek, 21.: Romeo in Julija. Red četrtek. Petek, 22.: Mali lord. Mladinska predstava. Premiera. Izven. Sobota, 23.: Lepa Vida. Izven. Nedelja, 24. ob 15.: Mali lord. Mladinska predstava. Izven. Izven. Ob 20.: Romeo in Julija. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Abonenti reda četrtek bodo imeli drevo predstavo Shakespeareve tragedije »Romeo in Julija« z Levarjevo in Janom v naslovnih vlogah. Založila mlade zveste ljubitelji, ki jo uniči sovraštvo dveh rodbin, je našlo v genijalnih Shakespearevih stihih in prizorih subtilno lirico in močno dramatično izraz. Igrali bodo Levarjeva in Jan v glavnih vlogah, dalje Gregorin, Drenovec, Kralj, Prosenik, Skrbink, Peček, Sever, Lipah, Nablacka, Mira Danilova, Gabrijelečeva, Brezgar, Tiran.

Plut, Raztresen in Starč. Režiser dr. Kref.

V mladinski igri »Mali lord«, katere avtorica je Frances Hodgson Bourne, angleška pisateljica, bo igrala naslovno vlogo Simčičeva. Dalje bo nastopili Skrbink kot grof Dorincourt, Saričeva mistress Errolova, Drenovec Havisham, Presnetnik Thomas, Higgins Bratina, Wilkins Potokar, Hobbs Daneš, Dick Sever, Minna Gabrijelečeva, Mary Slavčeva in Sam. Originalni prevod avtoričine dramatizacije je delo ge. Minke Govekarjeve. Igro je režiral prof. Šest.

OPERA

Četrtek, 21.: Figarova svatba. Red A. Petek, 22.: zaprt. Sobota, 23.: Carmen. Izven. Nedelja, 24. ob 15.: Grof Luksemburški. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20.: Baletni večer. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol.

W. A. Mozart je v svojih zrelejših delih po resničnosti in globini muzikalnega izraza prekosil vse svoje sodobnike in celo nešteto naslednikov, ki so za njim povzeli le obliko, niso pa zanj znali najti primerne in enakomerno duhovne vsebine. V svojem, poleg »Don Juana« najboljšem delu, »Figarovi svatbi«, nam je nanizal toliko vedrosti, živahnosti, temperamenta in ljubečnosti, da lahko to opero po pravici pristevamo v vrsto največjih. Predstava sta pripravila po glasbeni strani dirigent dr. Švara, po odrski pa režiser C. Debevec.

scenograf inž. arh. E. Franz. Peli bodo Figara Betetto, nadalje Ribčeva, Heybalova, Janko, Kušjeva, Kogejeva, Marček, Slavodijev, Zupan, Dolničar in Poljanarjeva.

Prvič izven abnoma bodo peli v letošnji sezoni Bizetovo »Carmen« v soboto zvečer. V letošnji sezoni je prinesla »Carmen« s Kogejev v naslovni partiji novo zanimivost. Mladi, novoangažirani solopisec Boris Pilato je napravil poleg inž. Golovinovi, nekaj svojih koreografij za to opero. V njej bo plesal solo in duet s Moharjevo.

Baletni večer, ki bo v nedeljo zvečer pri globoko znižanih cenah bo deloma obsegal nov spored, katerega bomo javili jutri.

Opozarjamo na premiero Leharjeve »Friderike«, ki bo prihodnji teden z Ivančičev v naslovni partiji in Gostičem k. g. v partiji Goetheja. Lehar, kralj opere, je ustvaril tokom let niz del, ki so dosegla po vsem svetu največjo popularnost. Delo bo režiral Emil Frelih, ki je napravil tudi osnutke za sceno. Sodelovali bodo še Beliz in Modest Sancin, Barbičeva, Zupan, Poličeva in Rakarjeva.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.15

Sobota, 23.: Nenavaden človek.

Nedelja, 24.: Nenavaden človek.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 21.: Na dnu. Red C.

Petek, 22.: zaprt.

Sobota, 23.: Cyrano de Bergerac. Zadnjič. Znižane cene.

SPORT

Tudi v sportu doma ni vse v redu

Dežela očita Ljubljani kljub novim časom stare metode

V koplci gradiva, ki se iz dneva v dan gibra okrog vprašanja bodoče ureditve našega sporta in nudi vse prej kakor razveseljevalno sliko za bodoče, smo te dni prejeli značilen dopis z dežele, ki se podrobno bavi z našimi domačimi razmerami v sportu, odkar je tudi nas Slovence zjajal val reorganizacije in smo si morali po vzgledu Hrvatov in Srbov ustanoviti številne samostojne narodne sportne zveze za razne sportne panoge.

Tudi tukaj nekaj ni v redu, ugotavlja pisec med drugim in navaja potem nekaj splošnih misli, kako bi bilo treba v naših novih sportnih zvezah ustvariti pogoje za čim bolj uspešno in vsestransko koristno delovanje. Članek je prav gotovo napisan v najboljši nameri in ga za to objavljamo v celoti ter dajemo v premislek vsem, ki se nanje nanaša — ali tudi ne.

Kdor pozna in zasleduje delovanje v naših sedanjih novih sportnih zvezah, komur so znane razmere v prejšnjih podvezah in če je še v tekočem glede sportnih polemik, ki se zmerom znova ponavljajo v našem časopisu, bo moral ugotoviti, da tudi v našem domačem sportu nekaj ni v redu.

Po splošni reorganizaciji sporta v državi smo morali tudi Slovenci svoje sportne organizacije prilagoditi novim razmeram. Začeli smo ustanavljati nove zveze, ki naj usmerjajo vse naše sportno delovanje v zadovoljstvo vseh slovenskih sportnikov po naši ožji domovini. Zato je bila takrat želja vseh, naj bi se s temi važnimi spremembami, ki so nam prinesle popolno samostojnost, spremenile tudi razmere in način dosedanjega delovanja, kar velja posebno za nekatere zveze, ki že poprej niso uživale nedeljenega zaupanja vseh. To je treba poudariti, ker se žal še zmerom opaža, da se v nekaterih odborih ne morejo otresti starih metod v favoriziranju tega ali onega niti ne očitnih osebnih težej. Zato ni čudno, da so se takoj po ustanovitvi teh novih forumov na raznih krajih pojavili vidni znaki nezadovoljstva.

Velika večina vseh na novo ustanovljenih sportnih zvez ima svoj sedež v Ljubljani, kar je tudi čisto razumljivo, saj morajo biti sedeži naših vodilnih sportnih organizacij tam, kamor spadajo, namreč v prestolnici, kjer so posamezni odbori lahko stalno in neposredno v stiku predvsem z oblastmi. S tem pa seveda še ni rečeno, da bi drugi večji kraji v Sloveniji, kakor so: Maribor, Celje ali Jesenice, kjer sportno udejstvovanje sorazmerno ni nič manj razvito kakor v Ljubljani, ne bi bili zmogli voditi posamezne sportne zveze. Kljub

temu pa glede sedeža zvez skoraj v nobenem primeru ni bilo nikoli vprašanje. To pomeni, da je Ljubljana s svojimi sportnimi delavci že v naprej dobila neko zaupnico. In ravno to širokogrudno zaupanje, ki ga uživa Ljubljana pri tako zvanem podeželju, skuša menda ta sportna Ljubljana izrabljati v korist svojih interesov, vse v stremeljenju in zavesti, da mora ob enem, ko »vlada« za zeleno mlizo, prevladovati tudi povsod drugod. Ta očitek na tem mestu ni bil izrečen prvič, temveč smo ga posredno ali neposredno slišali že na marsikaterem sportnem zborovanju.

Dejstvo je namreč, da se v nekaterih zvezah nikakor ne morejo prilagoditi novemu času, temveč hočejo delovati, kakor so prej v podvezah, od katerih je imela marsikatera močno zaslobilo pri višjih forumih v Zagrebu ali Beogradu. Dokler bodo v vodstvih naših zvez imeli glavni vpliv še zmerom posamezniki, ki se ne morejo sprijazniti z novo ureditvijo, tako dolgo v teh zvezah ne bo pravičnega in zaupanja vrednega delovanja. Saj nihče neče in ne more odrekati vsem tem ljudem številnih zaslug za slovenski sport, toda kljub temu se mora zdaj ne glede na vse to napraviti konec vsakemu protežiranju in izbrisi vsak vtis pristranosti. Zanimivo je pri tem, da prihaja največ takih pritožb in kritik o delu sportnih zvez v Ljubljani iz podeželja. Bilo je že mnogo ljubov, da se bo to stanje v škodo dežele popravilo, toda v bistvu je vse ostalo pri starem. V nekaterih zvezah je bilo z energično akcijo doseženega nekaj uspeha, da bo morda v bodoče boljše, v nekaterih pa bo še treba doseči te spremembe, ker bo sicer vsaka zveza imela v svoji sredi močno opozicijo, ki bo seveda ovirala složno skupno delo in škodovala splošnemu napredku našega sporta.

Ko bodo na bližnjih obnih zborov volitve novih uprav v posamezne zveze, naj zastopniki klubov skrbijo, da bodo v nove odbore prišli predvsem mlajši, agilni in objektivni novi ljudje, ki ne bodo imeli zmerom pred očmi samo interesov sportne Ljubljane, temveč interese vseh slovenskih sportnih središč. Le z objektivnim in pravičnim delo se bo dalo popraviti vse, kar je bilo dozdaj še napačno, tako da bo v posameznih zvezah res vladalo zmožno oziroma, ter bodo lahko delovale — kolikor je pač mogoče — v zadovoljstvo vsega članstva. Potem ne bo več onih raznih kritik, ki smo jih v zadnjem času slišali predvsem na račun atletike, nogometne, kolesarske, sodniške in morda še katere druge zveze, ki so škodovala ne samo aktivnim pristajšem teh sportnih panog, temveč tudi ugledu sporta na splošno.

P. S.

V nedeljo na igrišče Jadrana!

Ob 10. na prvenstveno tekmo med Grafiko in Hermesom

Prihodnjo nedeljo bosta razen popolnega sporeda v slovenski ligi — mimogrede omenjeno se bosta ta dan za obe točki pomerila tudi oba ljubljanska nasprotnika Ljubljana in Mars — tudi v ljubljanskem I. razredu dve prvenstveni tekmni, in sicer v Domžalah ponovna tekma med Dikom in Jadrantom ter važno srečanje med Grafiko in Hermesom na igrišču Jadrana v Kozleju.

S tema dvema tekmama bo v tem razredu zaključen jesenski del tekmovalstva. Za vrstni red v tabeli bo seveda najbolj važna ljubljanska tekma, v kateri bodo Grafiki sprejeli Hermezane v goste na Jadrantovem terenu. Hermes, ki dozdaj še ni bil poražen v tem tekmovalstvu in krepko vodi v tabeli, mora v tej tekmi premagati zadnjo oviro, da bo postal jesenski prvak in verjetno tudi novi slovenski ligaš. Zato bo ta tekma v velikega pomena za Hermezane, pa tudi Grafiko bodo skušali rešiti čim častnejši rezultat, da bo spomladaj še kaj zanimanja za tekme v tem razredu.

Začetek te tekme bo ob 10. v predtekmični bodo nastopili juniorji Jadrana in Grafike s pričetkom ob 9. prav tako za točke.

Deset zapovedi za gradnjo igrišč

1. Gradnja igrišč je dolžnost, kultura igrišča je ponos mestne uprave.

2. Trije kvadratni metri uporabljive površine igrišča so, najmanj potrebni za enega prebivalca, pet kvadratnih metrov pa je zaželenih.

3. Najprej je treba graditi vezbališča, potem šele borilnice. Vezbališča naj bodo bližje stanovanjem kakor borilnice.

4. V sportu naj bodo otroci, žene in moški deljeni, toda dajte vsem zadostno vezbališče.

5. Prispevki za gimnastične dvorane, plavališča in igrišča naj se pobirajo od onih, ki jih ne uporabljajo.

6. Igrišča naj bodo v okras. Tam naj bo mnogo zelenega in nobenih reklam ter lesenih plotov.

7. Nobeno vezbališče naj ne bo brez plavališča. Kjer je le mogoče, naj bo čim bližje vezbališču in odprto za vse.

8. Velike ploskve na igrišču naj se razdelijo v samostojne dele, tako da skupno tvorijo velik park.

9. Borilnice naj bodo umetniško delo. Tribune zidajte na glavni strani tako, da imajo sonce v hrbet in so arhitektonsko dovršene.

10. Igrišče brez strokovnega učitelja je človek brez glave. Stadion brez sportne šole je mrtev.

SK Mars.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pri-
stojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo
službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopisi
in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka
za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje
naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—.
Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka
za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje
naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3
Din, za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Gozdarja

s strokovno šolo (srednjo
tehnično ali gozdarsko), 2
letni let samostojne prakse,
mlajšega (po možnosti oče-
niškega), agilenega, lovca,
sprejemnega takoj za samo-
stojno upravljanje gozda in
vselej pripravljen na vsa
povelja in zapovedi. Ponudbe
s prepišanih in zahtev-
ki se pošiljajo na ogl. odd.
Jutra pod »Blizu želene«
30922-1

Železostugarja

izkušnega, potrebuje-
mo za takoj. Ponudbe na
»Intex« d. o. z. Kranj,
31309-1

Slastičarskega

pomočnika

samo prvostopnega, sam-
ostojnega in vestnega
delavca, z daljšo prakso
v boljših delavnicah, ta-
koj sprejemem. Slastičar-
na Drobac, Zagreb, Pre-
davičeva ulica 1.
31310-1

Ključavničarja

veščega v struženju in
varenju sprejemem. Teh-
na. Smarčnikova 64, po-
leg nove mitnice.
31331-1

Postrežnico

iščem od 6. do pol 11.
dopolodne. Profesor Hri-
bar »Stan in Dom«, I-
drjaska 19.
31332-2

Več ključavničarjev

zidarja in mizarja spre-
jemem takoj. Generator
delavnica, Tyrševa 13.
31336-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par za
dajanje naslova 5 Din
najmanjši znesek 15 Din

Ženska

srednjih let, vešča vse-
ga gospodinjstva in šiv-
anja, ki govori per-
fektno nemško, išče me-
sto kot gospodinja ali k
dojenčku. Ponudbe na
Dežman, Zagorje ob Sa-
vi št. 64.
31307-2

Razmnožujemo,

prevaljamo, prepišujemo,
sestavljamo vloge itd. ter
opravljamo pota in posle
mesto Vas. »Servis biro«
postrežna pisarna, Ljub-
ljana, Sv. Petra cesta 27,
tel. 21-09.
31346-3

Trgovski

pomočnik

želi premeniti mesto. —
Vešč tudi vinske trgo-
vine, žganjekarstva ter izde-
lovanja prvostopnih li-
kerjev. Naslov v vseh
posl. Jutra.
31345-2

Prvovrstna šivilja

z veliko prakso, gre šiv-
at na dom, stara in no-
va, oblačila. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Pr-
vovrstna šivilja«.
31325-2

Uradnica

z večletno prakso, vešča
knjižničarstva, korespon-
denca in vseh pisarni-
skih del ter nemškega
jezika, išče namestitev,
tudi izven Ljubljane.
Nastopi lahko takoj. —
Cenji ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Uradnica
na uradnicah«.
31337-2

Pouk

Beseda 1 Din, davek 3
Din, za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Instrukcije

za vse šolske predmete
nudijo brezplačno pro-
fesorji kandidatje —
strokovnjaki. Novinarski
dom, Gosposka 12, urad-
ne ure od 10 do 12.
219-4

Auto, moto

Beseda 1 Din, davek 3
Din, za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Motorno kolo

100 cm, v najboljšem
stanju, se ugodno pro-
da. Ogleda se vsak dan
od 15. do 16. ure popol-
odne. Naslov v vseh posl.
Jutra.
31298-10

Bencin

je drag in trajna skrb,
zato si pustite predela-
ti Vaš tovorni ali oseb-
ni avto ali stabilni mo-
tor na pogon z oljem v
Prvi jugoslovanski gene-
rator delavnici, Ljubli-
na, Tyrševa 13.
31334-10

Kupimo

torovni in osebni avto-
mobil. Generator delav-
nica, Tyrševa 13.
31335-10

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3
Din, za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Kupim šestilo

Ponudbe pod »Akade-
mike na ogl. odd. Jutra
31294-7

Informacije

Beseda 1 Din, davek 3
Din, za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Potujem v

Zagreb in Beograd
Proti delnemu kritju
potnih stroškov preva-
mem trgovska, zasebna
in uradna posredovanja,
izterjanje računov, po-
izvedbe itd. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod
»Vestno in zanesljivo«.
31279-31

Živali

Beseda 1 Din, davek 3
Din, za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Srnjaka

mladega, udomaćenega,
prodaja. Dopise pod
»Srnjak« na ogl. odd.
Jutra.
31311-27

Razno

Beseda 1 Din, davek 3
Din, za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

OTOMANE

v veliki izbiri
kupite ugodno pri

R. RADOVAN

tapetnik
Mestni trg 13.

Strojno podjetje

ing. Borštnar
Ljubljana, Sv. Jerneja
ulica 18
izdeluje

VODNE

TURBINE
žage, mlinske trans-
misije, dvigala itd.

Krojači!

Izšla je knjiga modernih
moških krojev s 50 ali-
kami raznih konstrukcij,
tabel in navodil. Lahko
umijljav opis izdelave.
— Neobhodno potreben
vsem krojačem, ki žele,
da se izpopolnijo v mo-
dernih krojih.
Cena knjige din 50.—
Kdor pošlje denar na-
prej. dobi knjigo fran-
co. Razpeva.

RUBEN S.

umj. nakladni zavod,
Zagreb, Tomičeva 4
(Bregovita)
10036

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom in
krojaški atelje, v cen-
tru, iščem za 1. decem-
ber. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Krojač«
31324-21a

Opremljena

mesecna soba
se takoj odda. Aleksan-
drova 7, II. levo.
31330-23

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom, so-
uporaba kopalnice (lift),
blizu sodišča oddam
boljši osebni ev. s celo
oskrbo. Naslov v vseh
posl. Jutra.
31328-23

Slivovko staro

nujnim gostinčarjem od
5 l dalje s popustom. —
Gostilna pri »Sodoku«.
Zabjek št. 6.
31333-33

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par za
dajanje naslova 5 Din
najmanjši znesek 15 Din

Sobo

s posebnim vzhodom, le-
po, čisto, iščem za dve
mislne osebi za 1. decem-
ber. Ponudbe na ogl. od-
delek Jutra pod »Soba«
31329-23a

Gospodična

išče opremljeno sobo s
posebnim vzhodom za ta-
koj v bližini Ambrozeve-
ga trga. Ponudbe pod
šifro »Zina prihaja« na
ogl. odd. Jutra.
31333-23a

INSERIRAJ

V »JUTRU«!

EDINSTVEN

POIZKUS S PUDROM

ki preseneča 10.000 žen

Presenetljiva nova iznajd-
ba s pudrih. Čudovite nova
sastavine, ki olepša kožo.
Prinaša vanjo novo življe-
nje in elaj. Da blede, brez-
barvni polti mladostno, pri-
rodno barvo ter povzroči, da se puder obdrži
na licu — celo na vetru, v dežju ter v ključ-
potenju. Preprečuje masčobni blešč nosu. Ta
patentirana nova sestavina se imenuje
»kremška pena«, vsebuje pa jo samo puder
Tokalon.

RESNIČNO SENZACIONALNA

PONUDBA

Napudrajte eno polovico lica s pudrom
Tokalonom s »kremško peno«, drugo polo-
vico pa s kakim drugim navadnim pudrom.
Ako ona polovica, na kateri je »kremška
pena«, ni videti bolj sveža, mlajša in lepša
kakor druga polovica, potem Vam povrne-
mo celokupno ceno Vašega pudra Tokalon.

BREZPLAČNI VZOREC: Vsak čitatelj
tega lista more dobiti zelo okusno kaseto s
kremo Tokalon (rožne ali bele barve) ter
puder Tokalon različnih nijans. Pošljite Din
5.— v poštinih znakih za poštino, omot
in druge stroške na naslov: Hinko Mayer
i drug, Odio 9-F, Zagreb, Praška ul. 6.

Gospod, ki se je vozil v sredo, dne 13.

novembra t. l. iz Beograda v Ljubljano
z brzovlakom, ki je krenil iz Beograda ob
14.23, se naproša, če je po pomoči velj črni
ženski zimski plašč iz sukna s krznem
ovratnikom (perzijancem), da naj se javi
na Propagando a. d., Zagreb, poštini pre-
nac 472; nagrada zanjamčena.

Boljše brije in dalje

traja ...

Kokus tekači

za hodnike in stopnišča
v vseh barvah v zalogi
pri Sever Rudolfi,
Ljubljana, Marjin trg 2.

Iz življenja na deželi

Iz Kamnika

ka— Zidava šolskega postopja precej
hitro napreduje. Preglavitve se delati te-
melji radi mehkega zemljišča. Temu se je
pridružil še slabo vreme. Zda so pa te-
melji postavljeni in se opečno zidovje hitro
dviga od tal. Kljub temu dvomimo, da bo
stavba v surovem stanju gotova v dogovor-
jenem roku 70 dni.

ka— Podružnica CMD v Kamniku je na-
brala nekaj nad 2.000 din za narodno zbir-
ko. Pravijo pa, da bodo nabirali toliko ča-
sa, da bo zbranih 3.000 din, nato bodo še-
le zaključili zbirko. To je vsekakor za
Kamnik lepa vsota, ki bi bila morda še
lepša, če bi pobirali odrasli.

ka— Vse, ki so dobrega srca, posebno pa
še Sokole in njih prijatelje, prosim upravo,
da pošlje vsak po svoji možnosti primeren
znesek za br. Alojza Kladnika, ki je težko
bolan in živi v veliki bedi. Že prej zaradi
bolezni ni imel stalnega zaslužka, zdaj pa
je odpadlo še to, ker že dalj časa ne more
iz postelje. Bolezen prenaša še toliko težje,
ko vidi svojih 9 nedoraslih in nepreskrbi-
nih otrok. Vsakdo naj smatra za svojo sve-
to in častno dolžnost, da pošlje primeren
prispevek. Darove sprejema Sokoško dru-
štvo Kamnik. Pošljete se lahko društvene-
mu blagajniku br. Juriju Nemcu ali pa tu-
di kakemu drugemu funkcionarju. Prepri-

ZAHVALA

Izrekam vdano zahvalo za točno in izdatno izplačilo posmrtnine po mojem umrlem
očetu Jäger Alojzu.

Pri tej priliki si dovoljujem predvsem trgovcem toplo priporočati pristop k tej
kulantni, humanitarni instituciji.

Sv. Lovrenc na Pohorju, dne 20. novembra 1940.

JÄGER HERBERT, sin, trgovec.

Trgovski samopomoči v Mariboru

izrekam vdano zahvalo za točno in izdatno izplačilo posmrtnine po mojem umrlem
očetu Jäger Alojzu.

Pri tej priliki si dovoljujem predvsem trgovcem toplo priporočati pristop k tej
kulantni, humanitarni instituciji.

Sv. Lovrenc na Pohorju, dne 20. novembra 1940.

JÄGER HERBERT, sin, trgovec.

Marija Lušin roj. Kovačič

soproga učitelja

Pogreb predrage pokojnice bo v petek, 22. t. m. ob 9. uri iz hiše žalosti,
na pokopališču v Sodražici.

Ljutomer, Sodražica, 20. novembra 1940.

Globoko užalosteni mož LOJZE, otroci, starši, sestra in brata
ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob izgubi našega ljubega ateka, gospoda

Jurija Zidanška

posestnika in cerkvenega ključarja v Špitaliču pri Konjicah,

se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, izrekli sožalje, darovali
vence in cvetje ter se udeležili pogreba, govornikom za poslovinne besede
in pevcem za žalostinke.

Vsem, ki ste počastili spomin nepozabnega rajnega, prav prisrčna
zahvala!

Špitalič pri Konjicah, 18. novembra 1940.

ZALUJOČI OSTALI

ZAHVALA

Umri nam je naš ljubljani in skrbni oče, stari oče,

Ivan Radanovič

višji činovnik državnih železnic v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v petek 22. t. m. ob
pol 15. uri iz hiše žalosti št. 3, na pokopališču v
Brežicah.

Brežice, Beograd, Petrovaradin, Sromlje,
dne 20. novembra 1940.

Zalujoci:

Milan, žel. činovnik, Mici, Rihard, kapetan, Olga, Pavla,
Anica, učiteljica, otroci; Vladimir Jaklič, podpolkovnik,
Jože Lavrenčič, žel. činovnik, Adolf Kaufmann, trgovec,
Slavko Župevc, šolski upravitelj, zeti; Olga, Pierina,
snah, vnuki in vnučkinje.

Zalujoci:

Zalostnim srcem javljam, da me je danes ob 5. uri
zjutraj za vedno zapustila moja ljubljena soproga in
teta, gospa

Kornelija Alexandrovits

soproga Kr. madž. majorja v pok.

po daljši mučni bolezn, večkrat prevedena s tolažili
sv. vere v 81. letu starosti.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 21.
novembra ob 4. uri popoldne v 2al, kapele sv. Andreja,
k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v petek, dne 29.
novembra 1940, ob 8. uri v farni cerkvi Marijinega
Oznajenja.

Ljubljana, dne 20. novembra 1940.

Alexandrovits Anton, Kr. madž. major v pok.,
soprog.